

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 25 (2156) 1991 BIRŽELIS-JUNE 18

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416)275-4672

Ieškojimai

Ieškojimas ir įvairių atsakymų telkimas yra įgimta žmogaus savybė. Pradedantys vaiko — kas, kaip, kodėl — praveria vis platėjančius akiračius į pažinimą ir atsakymų ieškojimą. Mažametis nė nenujaucia, kad ieškojimas ribų neturi ir kad jis labiausiai išreiškia dvasinį žmogaus subrendimą, išryškina jo ugdymosi laipsnį ir nustato pažangos kreivę. Juo platesnės ir gilesnės ieškojimo dirvos, juo daugiau iš jų iškaskama.

PAMESTAS daiktas, kai jis surandamas, sukelia džiaugsmo. Ir juo tasai daiktas brangesnis, juo ir džiaugsmas didesnis. Būna tai ne tik medžiaginiame, bet ir dvasiniame pasaulyje. Juk pamesti galima ne tik apčiuopiamą, paliečiamą, nuperkamą ar kaip kitaip įsigyjamą brangenybę, bet ir ką nors labai svarbaus, nuo ko priklauso žmogaus sėkmė ir net laimė. Pvz. gyvenime nesunku prarasti kokį nors svarbų principą, pamesti "kelią dėl kelio" ir paskui dėl to blaškytis, kentėti, mėginti apsiprasti, su likimu susitaikyti, teisinti bet kokią elgseną ar būseną, gyvenimo veidrodžius sukiojant višaip, tik ne į save. Tai rimtas praradimas, deja, dažnai nebeieškomas ir pamirštas, nenorint net pagalvoti, kad tai didelė klaida, nes savęs nuvertinimas pametant ir nebeieškant aptemdo ir tiesos suvokimą, be kurio neįmanomi sėkmingi gyvenimo sprendimų atsakymai. Žodžiu, dvasinių vertybių ieškojimas, ypač tų, kurios kokių nors būdu buvo pamestos, prarastos arba dar neišsivysčiusios paliktos nuosalyje, — yra labai reikšmingas vyksmas, po suradimo galys ne tik džiuginti, bet ir ramybę užtikrinti. Sugrįžimas į prarastą kelią, kuris žmogų veda į dvasinį praturtėjimą, iš tikrųjų yra didelis laimėjimas. Jam, deja, kasdienybės poreikių pinklėse rečiau teskiriama tinkama reikšmė. Užtat toji padėtis verčia galvoti: ar tik nebus šiuolaikinio gyvenimo pats didysis klausimas: kaip išlaisvinti žmogų, kad jis pirmiausia siektų dvasinio praturtėjimo, be kurio dažnai ir formalus tikėjimo išpažinimas nepriimamas kaip iš kartos į kartą pereinanti tradicija, plačių užmojų, prasmingų siekių, bet per daug paviršutiniškai dirginanti individo dvasinius polėkius.

DIDŽIAUSIAS beprasmiškumas yra ieškoti jau seniai surasto daikto. O didžioji savęs apgavystė — tai ieškojimais pridengti ar pateisinti sąmoningai prisimtus klystkelius. Kai kurių, ypač jaunesnių žmonių tarpe yra paplitęs vadinamasis Dievo ieškojimas. Žinoma, jaunam žmogui yra būdinga iš karto nesusitikti su tuo, kas pateikiama. Dažnas su atsargumu ar abejojimu priima tai, ką bando tėvai ar auklėtojai perduoti. Reikia pačiam išitikinti, viską perkratyti, apsispręsti. Reikia savus takus praminti, nes išvaikšiotieji priklauso praeities žmonėms. Kartais užsimojama pakeisti sampratą ir apie religiją, mėginant Dievą iš šventovių kelti kur nors kitur, kad būtų lengviau ir patogiau be nustatytų įsipareigojimų gyventi. Tai jau ne Dievo ieškojimas, o tik pataikavimas sau be jokios gilesnės įvalgos į religijos esmę ir žmogaus dvasinius poreikius, kurie, deja, lepinimu nepriima. Yra betgi ir kitokio ieškojimo, niekaip neatremto į asmeninius išsikačiavimus, o tik siekiant tiesos pažinimo ir gilesnio gyvenimo prasmės suvokimo. Tokie ieškotojai renkasi tiesesnį kelią, remiantis žinomomis teorijomis ar skelbiamomis idėjomis. Tada belieka gilintis, analizuoti, abejones keliančius klausimus kreipti į dalykų skelbėjus, užuot atsakymų ieškojus priešiškuose sluoksniuose. Šitoks tiesus ir nuoširdus ieškojimas dvasią gaivina ir praturtina. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

P. E. Trudeau atgaivino žurnalą

Savotišku P. E. Trudeau grįžimu politikon tapo prancūziško žurnalo "Cite Libre" ("Laisvas miestas") atgaivinimas Montrealyje. Šis intelektualams skirtas pasaulietiškas antiklerikalinis ir netgi antitautinis žurnalas buvo pradėtas leisti 1950 m. Tada jį remiančiam P. E. Trudeau, jo bičiuliui G. Pelletierui ir J. Marchandui rūpėjo Kvebeko premjeras M. Duplessis, jo vyriausybės atnešta korupcija, prancūzų visuomenėje įsigalėjęs ortodoksinis intelektualizmas. "Cite Libre" žurnalo rėmėjų gretose buvo ir nerimstantis R. Levesque'as. Žurnalo leidyba buvo sustabdyta 1966 m., kai P. E. Trudeau, G. Pelletieras ir J. Marchandas įsijungė federacinės Kanados politikon, o R. Levesque'as susijungė separatistinėms Kvebeko idėjomis.

Praėjusią savaitę įvykusiam žurnalo "Cite Libre" rėmėjų susirinkime P. E. Trudeau aiškino, kad šįkart jis bus skirtas jaunosios kartos prancūzams intelektualams, kovojantiems už reformas ir Kvebeko provincijos pasilikimą federacinėje Kanadoje. Esą jiems reikia atviro žurnalo savo mintims garsinti, ieškant atsvaros dabar peršamai Kvebeko nepriklausomybei ir masiniam

Kanados decentralizavimui. P. E. Trudeau sutiko būti tik atgaivinto "Cite Libre" žurnalo kooperacinės leidyklos akcininku, bet pats neplanuoja rašyti, fedracinės Kanados ir Kvebeko reikalų gynybą palikdamas jauniems prancūzų intelektualams.

Karo nusikaltimų apkaltintam M. Pawlowskiui buvo nubraukta pusė kaltinimų dėl pagrindinio liudininko P. Korelevo mirties gegužės 4 d. M. Pawlowskis, 74 metų sulaukęs ateivis iš Sovietų Sąjungos, tris dešimtmečius yra praleidęs Ontario Renfrew vietojė. Jis buvo suimtas 1989 m., Kanados parlamentui priėmus Descheno komisijos pasiūlytą įstatymą, kuris karo nusikaltėlius leidžia teisti Kanadoje. Dėl liudininko P. Korelevo mirties dabar buvo atsakyta pirmosios kaltinimo dalies, kad M. Pawlowskis vokiečių okupuotoje ir po karo Sovietų Sąjungos prisijungtoje Lenkijos dalyje 1942 m. nužudė aštuonis žydus ir 80 lenkų. Teismui betgi palikta antroji kaltinimo dalis apie 400 žydų nužudymą prie Minsko.

Kaltinimų sumažinimu yra nepatenkinti Kanados žydai. S. Wiesenhalio centro Toronte vadovas S. Littmanas skundėsi, kad 9-tą psl.)

A. LEMBERGAS

Varšuvos ir Vilniaus santykiai toli gražu ne tokie draugiški kaip kartais atrodo, kai lenkai ar lietuviai pakalba apie garbingą abiejų kaimyniškų tautų praeitį. Gincas dėl tautinių mažumų teisių kenkia geriams kaimynystės santykiams. Taip teigia vokiečių apžvalgininkas Michaelis Ludvigs, rašydamas apie Lietuvos lenkų mažumą Frankfurto Allgemeine Zeitung skiltyse 1991 m. gegužės 27-sios laidoje.

Autorius teigia, kad nesutarimai dėl Lietuvos lenkų mažumos teisių yra abiejų tautų santykių įtampas priežastis. 1989 m. surašymo duomenimis, Lietuvoje gyvena apie 260.000 lenkų tautybės žmonių — tai maždaug 8% visų krašto gyventojų.

Pasak Ludwigo, tikrai nauja vidaus politika Gorbačiovo valdymo metais įgalino lenkus laisvai prisipažinti prie savo tautybės ir reikalauti elementarių teisių. Tačiau per tą laiką pasikeitė adresatas, kuriam siunčiami reikalavimai. Mokymą lenkų kalba gali leisti Lietuvos vyriausybė, kaip lygiai ir lenkų kalbos oficialų vartojimą šalia lietuvių kalbos. Bažnyčia savo ruožtu užtikrina, kad valstybė netrukdytų lenkų kalbos vartojimo pamaldose.

Lenkų siekiai

Lietuvos vadovybė, tęsia Ludvigas, turėjo pagrindo re-

VOKIEČIŲ ŽVILGSNIS

Lietuvos ir Lenkijos santykiai

guoti su nepasitikėjimu, kai buvo lenkų paskelbta autonominė sritis ir paaiškėjo komunistų vadovaujamos mažumos grupės planai suskaldyti Lietuvą: iš daugiausia lenkų gyvenamų Lietuvos ir Gudijos sričių sudaryti naują "Lenkijos socialistinę sovietų respubliką". Tokiu būdu staiga išliko lenkų iredentizmo pavojus. Iredentizmu paprastai vadinamas kitame krašte gyvenančių tautinės mažumos noras susijungti su savo kilmės valstybe.

Lietuvoje atbudo 1919-jų metų prisiminimai, kai Pilsudskio kariuomenė užėmė Vilniaus kraštą ir taip prasidėjo gilus Lietuvos ir Lenkijos konfliktas. Čia nedaug pasitarė Varšuvos senato pernai rudenį priimtas rytų politikos nutarimas, kuriame drauge su lenkų mažumos teisių reikalavimu pasisakoma už susipratimą su Lietuva ir Lenkijos rytų sienos nekeičiamumą. Vienas Varšuvos laikraštis tada su švelnia ironija pastebėjo, kad tai reiškia atsakymą "žygiuoti į Vilnių".

Mažumų teisių klausimas dar labiau įsitempė, kai Lietuvos vadovybė davė ženklą Varšuvai, kad ji pasirėngusi nuolaidoms, jei Lenkija oficialiai pripažintų Lietuvos valstybės nepriklausomybę, tačiau Lenkija nesutiko mokėti tos kainos, nenorėdama pakenkti savo nelengviems santykiams su Maskva. Išėjo taip, kad Lenki-

jos užsienio reikalų ministras nukrypo nuo savo naujosios rytų politikos, kuri siekė gerų politikos ir ūkio santykių tiek su Maskva, tiek su savankiškumo siekiančiomis Sąjungos varkarų respublikomis.

Varšuvos reikalavimai

Neseniai paaiškėjusio memorandumo ištraukos rodo, kad Lenkijos užsienio reikalų ministras ginčė dėl Lietuvos lenkų mažumos teisių gina toli siekiančius jos reikalavimus. Be kita ko, Varšuva reikalauja, kad lenkų kalba turėtų oficialios kalbos teises autonominėje srityje, įskaitant dvikalbius užrašus ir lenkišką pavardžių rašymo formą; kad būtų galima atgauti 1939-tais metais prarastąją Lenkijos pilietybę; lenkiškų darželių ir mokyklų; teisės turėti savo draugijas bei organizacijas; plėsti lenkišką spaudą, pamaldas ir sielovadą lenkų kalba.

Pagaliau buvo norima, kad Lietuva užtikrintų, jog nemėgins kolonizuoti lenkų gyvenamų vietovių ir sugrąžins Stalin laikais nusavintą lenkų turimą ar už jį atsilygins.

Lietuvos nuolaidos

Vilniškė vadovybė, besirengdama tautos apklausai dėl nepriklausomybės, padarė lenkams kai kurių nuolaidų. Esą Lietuvos parlamentas šiemet sausio mėnesį priėmė mažu-

Šv. Tėvo susitikimas su lietuviais

Popiežius Jonas Paulius II birželio 5 d. tūkstančiams lietuvių maldininkų išreiškė Lietuvai solidarumą, kaip pranešė Lietuvos informacijos centras, ir išreiškė viltį, jog netrukus galės ją aplankyti.

Kaip spėjama, lietuvių maldininkų Lomžoje galėjo būti tarp 14.000 ir 20.000.

Birželio 5 d. rytą popiežius atskirai susitiko su daugiau kaip 3.000 lietuvių Lomžos Šv. Mykolo katedroje. "Lietuva, gir-džiu Tavo balsą, balsą tautos prie Baltijos jūros... Reaguojū į šį balsą iš čia, kur esu taip arti... Iš šios katedros siunčiu maldas, kad galėčiau aplankyti Lietuvą", — kalbėjo popiežius, pridėdamas kalbėti tikslesne lietuvių kalba, kai lankysis Lietuvoje. Prie altoriaus buvo Vatikano, Lietuvos ir Lenkijos vėliavos.

Lietuvių delegacija

Prieš iškilmės katedroje popiežius susitiko su nedidele delegacija iš Lietuvos. Jai turėjo vadovauti prezidentas Landsbergis. Bet sovietų kariuovės siūlytas Vilniuje sutrukė jo kelionę į Lenkiją. Su popiežiumi kalbėjosi kardinolas Vincentas Sladkevičius, Aukščiausiosios tarybos vicepirmininkas Česlovas Stankevičius, vicepremjeras Zigmas Vaišvila, švietimo ir kultūros ministras Darius Kuolys ir buvusi premjerė Kazimiera Prunskienė. Delegacija pakvietė popiežių aplankyti Lietuvą.

Pasimatyme popiežius pasisakė už Lietuvos nepriklausomybę, primindamas, kad ir patys sovietai yra pasmerkę 1939 m. Molotovo ir Ribbentropo sandėrį. Jis išitikinęs, kad Lietuvos klausimas turi būti sprendžiamas taikingu būdu ir užtikrino, jog Lietuvos statusas yra viena iš pagrindinių temų diskusijose su Maskva dėl jo galimos kelionės į Sov. Sąjungą.

Remia tautinius siekius

Birželio 6 d. AP agentūros pranešimu, popiežius Jonas Paulius II, Lomžoje kalbėdamas lietuviams, išreiškė paramą lietuvių tautiniams siekiams. Popiežius linkėjo, kad išsipildytų sujungtų ir ištikimų tikėjimui širdžių norai lietuvių bendruomenės ir tautos gyvenime.

Pasak AP agentūros korespondento V. L. Simpsono, apie 20.000 lietuvių maldininkų peržengė Lietuvos-Lenkijos sieną, kad galėtų susitikti su popiežiumi. Apie trys ketvirtadaliai 3.8 mil. gyventojų esą Romos katalikai. Popiežius priėmęs oficialią Lietuvos pareigūnų delegaciją. Lietuvos viceprezidentas Č. Stankevičius pažymėjęs, — Šv. Tėvas supranta, kad visi kraštai turi teisę laisvai apsispręsti.

Šiame numeryje:

Ieškojimai

Sugrįžimas į prarastą kelią yra didelis laimėjimas

Lietuvos ir Lenkijos santykiai

"TZ" korespondento pranešimas iš Europos

Sukilimas ir dabartis: 1941-1991

Dabartinė Lietuva padėtis yra panaši į aną prieš 50 metų

Žmogus demokratinėje sistemoje

Mintis apie socialinį žmonių gyvenimą

"Ar Lietuvėlėje ramu?"

Buvusio užsienio reikalų ministro Juozo Urbšio laidotuvis

Perlai atminties ežero dugne

Straipsnis apie Antaninos Garmutės knygą "Išėjo broliai"

Išklydęs iš tėvynės... nepaklydo

Rašytojo-poeto Klemenso Jūros nekrologas

Septintoji dainų šventė

Šventėje dalyvavo ir meninės jėgos iš Lietuvos

Lietuviško tautiškumo klausimas angliškai

Apie knygą "Lietuviška diaspora: nuo Karaliaučiaus iki Čikagos"

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada. Tel. (416) 275-4672. FAX (416) 275-1336. Second class mail reg. nr. 00509 LEIDEJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai" REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andriulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – \$30, pusmetinė – \$16, remėjo – \$40, garbės – \$50 (Amerikoj - JAV dol.), oro paštu - \$100. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalai kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st & 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$30.00, supporter \$40.00, honorary \$50.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada.

Sukilimas ir dabartis: 1941-1991

STASYS DARGIS

Laiko perspektyva leidžia įvykius vertinti ir dabartį stebėti. Juo labiau tai darosi aktualu, kai dabartinė Lietuvos politinė padėtis yra panaši į prieš 50 metų buvusią. Globalinė karinė konfrontacija anuomet įgalino rizikuoti sukilimu prieš okupantą, nors kariniai įvykiai jokios garantijos neteikė. Prieš trejus metus lietuvių tauta priekiu su Sąjūdžio vadais irgi sukilo prieš tą patį okupantą, tačiau ne kariniais, o kultūriniais, dvasiniais ir politiniais ginklais.

Vokiečių-sovietų karas anuomet nustelbė pasaulinėje spaudoje Lietuvos sukilimą. Šiandien padėtis yra visai skirtinga. Paskutinių trejų metų įvykiai Lietuvoje tapo pasaulio dėmesio centru. Vargiai kada nors ateity Lietuva susilauks panašaus dėmesio. Deja, sukrauto politinio kapitalo laisvame pasaulyje nesugebėjome pilnai išnaudoti. Mes patys buvome nustebinti ir nesugebėjome greitai susiorientuoti bei paversti didesniu laimėjimu. Tiesa, esame nemažai gavę, bet buvo galima ir daugiau laimėti Lietuvos reikalams ir žmonėms. Gyvename demokratinuose kraštuose, kiekvienas krašto gyventojas gali viešai reikšti savo nuomonę. Baimė ir stoka paruoštų specialistų neatnešė pilnutinės naudos. Tačiau ir šiandien nėra per vėlu veikti. Didžiulis lietuvių laimėjimas išeivijoje ir Lietuvoje yra turėjimas sąmoningų jaunosios kartos profesionalų. Jie darbą atliko ir atlieka pasigerėtinai. Jie kartais neša didesnę naštą, negu jų pečiai gali pakelti.

Grįžkime prie sukilimo. Tam buvo slaptai iš anksto ruošiamasi. Darbas pareikalavo ir aukų. Sukilėlius reikėjo apginkluoti, o tai nebuvo lengva. Tuo metu buvo du priešai: rusai ir vokiečiai. Dabartinė Lietuvos vyriausybė kovoja

prieš vieną okupantą. Vokiečių Reichas turėjo savo planus ir apie nepriklausomos Lietuvos atstatymą nenorėjo nė girdėti. Laikinosios Lietuvos vyriausybės ministras pirm. K. Skirpa susilaukė namų arešto Vokietijoje ir negalėjo vykti į Lietuvą. Nors ir kaip pramatantčiai buvo pasirošta sukilimui, tačiau reikėjo 4000 žuvusių ir sužeistų. Laikinoji Lietuvos vyriausybė, vad. prof. J. Ambrazevičiaus, išsilaukė vos šešias savaites. Kaip tada, taip ir dabar Lietuvos vyriausybės darbas okupanto yra trukdomas. 1941 m. sukilimas ir 1990 m. kovo 11 Lietuvos nepriklausomybės atstatymas aiškiai parodė laisvajam pasauliui, kad Lietuva niekada savanoriškai nebuvo į Sov. Sąjungą įsijungusi.

Ir dabar, po 50 metų okupacijos, tebesame pakeliui į laisvę. Gausi spauda ir vieša kritika dirbančiųjų rodo stoką visuotinės veiklos. Reikėjo sausio 13, kad politinė santara Lietuvoje būtų atstatyta. Nestokojame ir laukiančių, kurie talkon ateis, kai nebebus ji reikalinga. Taip pat girdėti užuomina, esą Sąjūdis neturėjo skelbti nepriklausomybės, o palaipsniui jos siekti. Bet juk Estijos ir Latvijos pasirinktas minėtas kelias nieko geresnio nelaimėjo. Lietuva drąsiai savo žingsniu laimėjo pasaulio dėmesį ir išliko ir pirmąją laisvės kovotojų poziciją.

1988 m. Seulo olimpiadoje lietuviai iškovojo Sov. Sąjungai krepšinio aukso medalius. Tai buvo pirmoji pasaulinės spaudos audra. Kartkartėmis buvo linksmuojamos lietuviškos pavardės. Mūsų laisvini mo organai ir Bendruomenė nebandė išnaudoti nemokamai gaunamos propagandos lietuviškiems reikalams. Tai rodo, kad neturime nei ilgalaikės, nei trumpalaikės lietuviškos politikos.

Vagnorius vizito metu Kanadoje buvo Bendruomenės atstovo paklaustas, kaip vertina IV Pasaulio lietuvių sporto žaidynes Lietuvoje šią vasarą? Atsakė, kad Lietuvos vyriausybė tai labai svarbu ne tiek sportiniu, kiek politiniu atžvilgiu. Mes išeivijoje lietuviškam sportui neteikiame priklausančios svarbos. Žodis "politika" juk apima visas valstybės gyvenimo sritis, tačiau mes tą savoką bandome siaurinti.

Prez. Reaganas buvo šaltojo karo sukilėlis ir laimėtojas. Privertė sovietus keisti užsienio politiką, todėl pasikeitė Europos politinis veidas, keičiasi ir Sov. Sąjungos padėtis. Kiekvienas naujas veiksmas ar ėjimas reiškia sukilimą. Tai ir turėtų būti lietuviškosios politikos motto! Rutina reiškia sustingimą ir niekada neatneša laimėjimo.

Žmogus demokratinėje sistemoje

VINCAS IGNAITIS

Šio straipsnio autorius, gyvenantis Kanadoje, apie socialinių žmonių gyvenimą yra parašęs originalią studiją. Šiame straipsnyje atsispindi kai kurios minėtos studijos mintys. RED.

Žmonių gyvenimas yra socialinis, jungtinis. Natūralu ir suprantama, kad jis, kaip toks, turi būti dalyvinis, t.y. demokratinis, pluralistinis.

Demokratija, pažodžiui verčiant iš graikų kalbos, reiškia žmones ir valdžią. Pastaroji yra kilusi iš žmonių prigimties, ji yra žmonių santykių socialinis reiškinys. Kaip kilusi iš žmonių, ji jiems ir priklauso. Tad demokratija, kaip sistema, yra socialinė, pluralistinė. Žmonės socialiniame gyvenime ir jo demokratinėje sistemoje dalyvauja.

Sistema socialiniame gyvenime yra organizacijos forma, rodanti kaip veikti, siekiant ką nors atlikti gyvenime. Viena ar kitoje sistemoje žmogus tenka gyventi, tad sistemos poveikis jam ir, apskritai, žmonėms, jų tarpusavio santykiams yra didžiulis. Kokią įtaką sistema turi žmonėms, mes matome iš dabar veikiančių vyraujančių individualistinės-kapitalistinės ir kolektyvinės-komunistinės sistemų.

Demokratinė sistema yra organizacijos forma (struktūra) ir būdas (vyksmas), kaip, dalyvaujant žmonėms, sudaryti valdžios institucijas ir vykdyti jų funkcijas praktiškai gyvenime. Demokratinėje sistemoje jie atliekama rinkimų būdu per jų išrinktus atstovus daugumos pasisakymu.

Demokratija, kaip sistema, yra įvairių formų, atsižvelgiant į tai, ką žmonės daugiau pabrėžia — laisvės, tautos, socialinio teisingumo, ekonomijos, darbo, ideologijos reikalus. Pagal tai yra JAV demokratija, tautiniai demokratai, socialdemokratai, krikščionys demokratai, darbiečiai Anglijoje ir kt. Demokratija, kaip žmonių socialinė, pluralistinė sistema, įgyja visuotinės reikšmės, apima ne vien kurį kraštą, bet visą žmonių.

Demokratinėje sistemoje pripažįstama žmogaus individo teisė laisvai apsispręsti ir dalyvauti lygiųjų pagrindu, nežiūrint lyties, rasės, profesijos ar turto; ne tik laisvai apsispręsti, bet ir dalyvauti, rinkti bei būti renkamam. Šis būdas pastaraisiais laikais naudojamas platesne prasme ir kitose gyvenimo srityse, tvarkant tarpusavio santykius, pvz. seimyninius, organizacinius, tautinius, ekonominius, tarptautinius.

Žmogus individas socialiniame gyvenime ir jo demokratinėje sistemoje yra jos sudėtinė dalis — dalyvis. Kaip toks, žmogus nėra absoliutus, nėra egocentras. Jo laisvė, gerovė ir skurdas yra sąlygojamas kito žmogaus. Be to, jis ne tik veikia, bet ir vienaip ar kitaip veikia. Jo, kaip dalyvio, veiksmas ir tų jo veiksmų motyvacija siekia gyvenimą palaikyti, o ne griauti. Jo, kaip dalyvio, veikla ir darbas turi būti kokybinis, o ne niekybinis, destruktivus. Jo veiksmas tampa moralus, priimtini arba nemoralūs, atmetini, destruktivūs.

Iš kitos pusės, žmogus individas, kaip dalyvis, nėra kieno nors įrankis ar priemonė, jis nedingsta kolektyve, partijoje, valstybėje.

Pripažįstant jam žmogaus individo ir dalyvio teisę demokratinėje sistemoje laisvai apsispręsti ir dalyvauti, tuo pačiu iškeliami, išreiškiami formaliai ir praktiškai žmogaus asmeninė laisvė, jo vertė ir reikšmė socialiniame gyvenime. Iškeliami formaliai ir praktiškai žmogaus individo ir dalyvio vertė bei reikšmė apskritai socialiniame gyvenime ar to gyvenimo bet kurioje srityje, pvz. kultūros, švietimo, ekonomijos, administracijos, politikos. Jis, žmogus — individas ir dalyvis, pasilieka viso socialinio gyvenimo, visos žmonijos, kaip tam tikros visuomenės, jos struktūros ir vyksmo dalis.

Ši žmogaus individo ir dalyvio padėtis socialiniame gyvenime ir demokratinėje sistemoje skiriasi nuo kitų dviejų dabartinių laiku vyraujančių sistemų, būtent nuo individualistinės (individualizmo), pasi-

reiškiančios daugiausia kapitalizme, ir kolektyvinės (kolektyvizmo), pasireiškiančios komunizme. Individualistinė sistema vyrauja Vakaruose, pvz. JAV, nors jos pačios konstitucija pradedama "We the people...", nors jų politinės partijos veikia demokratiškai. Kolektyvinė sistema pasireiškia daugiausia Europos rytuose, pvz. Sov. Sąjungoje.

Individualistinė sistema pasižymi tuo, kad žmogus yra centrinis taškas, egocentras. Žmogus pirmoje eilėje suinteresuotas savimi, savo gerove. Per ją einama į kitų gerovę. Jo laisvė egocentrinė, tartum jis vienas gyventų. Tai ypatingai ryšku šių laikų ekonominėje srityje — kapitalizme.

Kolektyvinė sistema pasižymi tuo, kad žmogus priklauso kolektyvui, per kurį siekiama žmogaus gerovės. Jame žmogus pirmoje eilėje dirba kolektyvo gerovei. Jis tuo būdu tampa kolektyvo (partijos ar valstybės) įrankiu, priemone. Jis, kaip žmogus-individas, dingsta kolektyve.

Lyginant šias žmonių socialinio gyvenimo sistemas žmogaus individo, dalyvio atžvilgiu, galima matyti, kad žmogus dalyvis atsiduria (o kartu ir demokratinė sistema) tarp anų dviejų kraštutinių, būtent tarp individualistinės ir kolektyvistinės sistemų.

Žmogus-dalyvis ir žmogus-krikščionis

Įdomu yra tai, kad ši žmogaus dalyvio padėtis, kiek liečia individualistinę ir kolektyvistinę sistemas, panaši į žmogaus krikščionies padėtį.

Kun. dr. P. Gaida raše: "Kolektyvistinis žmogus yra kolektyvo padaras. Jis viską turi atiduoti kolektyvui, o iš jo gauna tik tai tiek, kiek jam būtina. Jis išauga, susiformuoja kolektyve kaip tam tikras mechanizmo ratelis, atliekantis duotą funkciją. K. Marksas raše, kad asmuo tėra socialinė kokybė. Jame atsispindi socialiniai kolektyvo bruožai, per jį prabyla pats kolektyvas kaip per savo dalį. Individualistinė jo sąžinė nebėra sąsmens balsas, bet viso kolektyvo balsas. ("Krikščionis tarp kolektyvizmo ir individualizmo", L.K.M. Akademijos suvažiavimo darbai VII t., psl. 85, Roma 1974).

Toliau rašoma: "Visai skirtinga žmogaus būseną individualizme. Jei kolektyvizme jisai dingsta daugybėje, tai individualizme iškyla kaip atskira pilis. Čia žmogus išnyra iš masės kaip individas, kaip vienas su aiškiu vardu bei veidu, nors netampa nei asmeniu, nei asmenybe, jeigu pasilieka individualizmo rėmuose. Individualistinis žmogus yra egocentris. Dėl to pagrindinis jo dėmesys yra nukreiptas ne į kitų gerovę, o savo. Visuomenės ar kolektyvo gerovė jam antraeili dalykas. Tiesa, jis siekia ir bendrosios gerovės, bet per savąją" (psl.86).

Iš krikščionies pageidauja-

ma pasitarnauti, pagelbėti daugiau kitiems negu sau, tačiau krikščionių socialinis įsakymas yra "Mylėk artimą kaip pats save". Tai žmonių socialinio teisingumo pagrindas, matas. O, kiek liečia kitų ekonominę gerovę, žmonių elgesio veiksmai yra įvairūs, skirtingi, atsižvelgiant į jų motyvaciją, ar jie yra gyvenimą palaikantys teigiama prasme. Tai svarbu ir būdinga ir žmogui-krikščioniui, ir žmogui-dalyviui. Pvz., praktiškai imant, teikti pagalbą, kreditus, kad kitas galėtų pats siekti gerovės, yra geriau negu dalytis skurdu ar jame buvoti.

Ryškiant krikščionies padėtį anų dviejų kraštutinių sistemų atveju, rašoma: "Taigi, dabarties krikščionis yra atsidūręs tarp dviejų plataus masto grėsmių — kolektyvistinės prievartos ir laisvės gundymo. Abi grėsmės plaukia iš skirtingų sistemų, kurios, galima sakyti, vadovauja dabarties pasauliui. Jų sukurtą idėjinę-dvasinę atmosferą yra tokia paveiki, kad veržte veržiasi ir į krikščionišką pasaulį". (Ten pat, 90 psl.).

Ta idėjinė-dvasinė atmosfera yra paveiki ne tik krikščioniškam pasauliui, bet ir, apskritai, žmonių socialiniam gyvenimui. Yra paveiki ne tik žmogui-krikščioniui, bet ir žmogui dalyviui. Jų padėtys šiuo atžvilgiu tolygios.

Socialinis gyvenimas ir krikščionybė

Sklaidant socialinį žmonių gyvenimą ir jį lyginant su krikščionybe, kyla mintis, kad tarp jų yra panašumo.

Pirma, kad žmogaus-dalyvio ir žmogaus-krikščionies padėtis socialiniame gyvenime yra panaši.

Antra, kad žmogaus-dalyvio ir žmogaus-krikščionies veiksmas, kiek tai liečia socialinį gyvenimą, jo palaikymą teigiama prasme yra panašus.

Trečia, kad socialinio žmonių gyvenimo struktūra ir vyksmas savo konstrukcija yra panašūs į krikščioniškos Trejybės struktūrą ir vyksmą. Kitaip sakant, Trejybė išreiškia socialinį žmonių gyvenimą. Ji išreiškia to gyvenimo struktūrą ir vyksmą, o žmogus-dalyvis ir žmogus-krikščionis yra tos struktūros ir vyksmo dalis — dalyvis.

Kad žmogus toks yra, rodo žmogaus laiko, kaip dalies, ir Amžinybės, kaip pastovumo, santykis. Žmogaus laikas yra laiko dalies ir Amžinybės santykis, kitaip tariant jis yra santykinis (reliatyvus).

Socialinis žmonių gyvenimas savo struktūra ir vyksmu yra panašus į pastovios ir amžinos Trejybės struktūrą bei vyksmą. Skirtumas yra tas, kad Trejybė yra pastovi ir amžina, o žmonių gyvenimas savo struktūra (skaičiumi) ir vyksmu (gyvenimo būdu) yra įvairūs, skirtingas ir kintantis. Toks jis yra demokratinėje sistemoje, gyvenimo praktikoje.

Lietuvos ir Lenkijos santykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

mų įstatymą, kuriame lenkų kalba laikoma oficialia kalba. Parlamentas sutikęs parengti Vilniaus krašto autonomijos statutą. Vokietis autorius mano, kad šios nuolaidos iš esmės nuteikė lenkų mažumos daugumą Lietuvos pradžioje balsuoti už Lietuvos nepriklausomybę.

Tačiau Vilniaus krašto autonomijos statuto reikalas įstrigo. Pastaruoju metu daugiau ženklių rodo, kad Lietuvos vyriausybė gali mėginti lenkų autonomijos reikalavimus apeiti, pakeisdama administracijos padalijimą. Toks sprendimas, autoriaus nuomone, sukeltų naują įtampą.

Naujausia Varšuvos reakcija rodo, kad ji supranta pavojų ir norėtų patenkinti "mažais sprendimais". Lenkijos seimo pirmininkas Stelmachowski savo laisše Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirmininkui Landsbergiui pirmą kartą atsiribojo nuo Vilniaus krašto autonomijos reikalavimo ir rėmėsi mažumų apsaugos pareiškimu, kurį Kopenhagoje paskelbė Europos saugumo ir bendradarbiavimo pasitarimas.

Michaelis Ludwigas mano, kad Lietuva ir Lenkija turė-

tų šiuo dokumentu vadovautis, sprendamos savo mažumų problemas. Patvarių Lietuvos ir Lenkijos santykių reikalas, anot jo, žadina viltį, jog tai netrukus pavyks.

Red. pastaba. Neatrodė, kad šis vokiečių autorius turi tikslią informaciją gildenam klausimu. Mūsų turimomis žiniomis, Rytų Lietuvoje (Šalčininkų ir Vilniaus rajone) reikiama dvi pagrindinės linkmės. Viena jų yra prosovietinė, siekianti sudaryti autonomiją vėneta Sov. Sąjungos rėmuose, kita — siekianti tautinės autonomijos Lietuvos respublikos ribose. Kiek jos turi įtakos masėse, nėra tikslų duomenų. Kaip matyti iš vasario 9 apklausos duomenų, nemažai lenkų pasisakė už nepriklausomą demokratine Lietuvą. Taip pat abejotina vokiečių autoriaus informacija apie Lietuvos vyriausybės laikyseną bei jos sprendimus Lietuvos lenkų klausimu.

• Ne nuo kitų peikimo, niekinimo, žeminimo reikia pradėti Kristuje atnaujinimo darbą, bet nuo įėjimo į patį save, gilesnio išjūreimo į savo gyvenimą ir pasielgimą, nuo savęs išžadėjimo...

ARKIV. JURGIS MATULAITIS

Bostono lietuvių tautinių šokių sambūrio įsteigėjai ir ilgametė mokytojai

A+ ONAI IVAŠKIENI

atsiskyrus su šiuo pasauliu, sūnų RYMANŲ, jo žmoną DALIĄ, vaikaičius — NIJOLĘ, DARIŲ, RAMŲNĄ, DALYTE, jų šeimas, artimuosius ir gimines nuoširdžiai užjaučiame —

S. J. Andriuliai
R. L. Andriuliai

A+ BRONEI RUTKAUSKIENI

mirus,

jos vyrui LEONUI, dukroms, sūnui ir jų šeimoms reikiame gilią užuojautą bei kartu liūdime —

Antanina, Vytautas Januškos,
Hamilton, Ontario

A+ BRONEI RUTKAUSKIENI

mirus,

jos vyrą LEONĄ ir visą šeimą giliai užjaučiame —

Ūkelių šeima

A+ JUOZUI JAGĖLAI

mirus,

jo sūnų su šeima ir dukrą, gyvenančią JAV-se su šeima, bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

Toronto lietuvių pensininkų klubo valdyba

A+ MORTAI NORKIENI

mirus,

jos dukrą su šeima ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

Toronto lietuvių pensininkų klubo valdyba

A+ ELENAI TOLVAIŠIENI

mirus,

vyrui STASIUI, dukrai JŪRATEI, sūnui PETRUI, jos motinai, sesutei ir broliams bei jų šeimoms Suvalkų trikampyje reikiame gilią užuojautą ir kartu dalinamės skausmu —

M. Burauskienė
O. Burauskaitė-Barta
T. V. Samoniai

T. Kulvinskienė
J. D. Burauskai
G. F. Šiaučūnai

MYLIMAI ŽMONAI IR MAMYTEI

A+ ELENAI TOLVAIŠIENI

mirus,

jos vyrą STASĮ, dukrą JŪRATE, sūnų PETRĄ, visus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

O. V. Marcinkevičiai
D. B. Naudžiūnai

D. P. Puzauskai
O. Ažubalienė

P A D Ė K A

Mylimam tėveliui, uošviui ir seneliui

A+ JUOZUI JAGĖLAI

iškeliauvus į amžinybę, norime padėkoti visiems jį lankiusiems laidotuvių namuose, šventovėje ir palydėjusiems į amžino poilsio vietą, visiems užprašiusiems už vėloną Mišias.

Ypatinga padėka karsto nešėjams ir ponioms už pyragų iškepimą. Ačiū labai visoms ir visiems, kurie darbu, auka ir pagudžiančiu užuojautos žodžiu palengvino mums liūdesio valandą.

Su nuoširdžia padėka —

duktė Nijolė ir sūnus Algis su šeimomis

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 700,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neilicijamas, tiksliai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas įsūti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivioje!"

Šv. Tėvas JONAS PAULIUS II su Lietuvos kardinolu VINCENTU SLADKEVIČIUMI Lomžoje, kur dalyvavo tūkstančiai maldininkų iš Lietuvos

RAŠO IŠ VILNIAUS

“Ar Lietuvėlėje ramu?”

Tai Juozo Urbšio klausimas jo gyvenimo pabaigos dienomis

GENOVAITĖ GUSTAITĖ

Paskutinis Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras mirė 1991 m. balandžio 30 d., 23 val. 56 min., Kaune (namuose Putvinskio gatvėje) ir pašarvotas buvo Karo muziejuje.

Erdvios salės gilumoje ant pakylės, užklotos tamsiu liaudies audiniu, šviesus ažuolinis karstas, apjuostas baltų žiedų galvūčių (narcizų, kalijų, gvazdikų) vainiku. Už galvūgalio nuo lubų iki grindų – trispalvė, jos fone trys mediniai kryžiai, pulko vėliava. Tai velionies gyvenimo simbolis, kuriam gyventa, dėl kurio kentėta iki paskutinio atodūsio. Pasieniais, prie vienodų liaudies audinių, susirinkusi plati Urbšio giminė, išlikusi, sugrįžusi, artimieji. (Iš šešių brolių Urbšio, Kazimiero ir Kotrynos Mikšytės sūnų, jau visi po žeme, teliko jauniausia, vienintelė sesuo Elena, gyvenanti Venesueloje, ištėkėjusi už Vlado Gutausko; ji dabar čia savo mintimis).

Pasikeisdami gieda chorai, groja orkestrai, skamba įrašai. Daugybė gėlių, vainikų, dega žvakės. Karsto link nepačiū srautu plaukia ir plaukia žmonės. Eina motinos su vaikais, du žili žilutėliai senukai, jauni tėvai su kūdikiais ant rankų, moterys su nešuliais, uniformuoti vyrai, astunioiliktės, padėjusios tamsų gvazdiką, juodai apvilktus moteris, tėvas su miegančiu sūnum ant peties, nuometuota senolė, nešanti degančią žvakę...

Minia, lyg iš lėto tekanti, plaukianti upė, sustoja prie karsto: kas lenkiasi, kas žengojasi, klaupiasi, meldžiasi, o kas mintimis nuklysta į praeitį, ateitį. Šalia karsto keičiasi garbės sargyba, stovi mokiniukai iš “Saulės”, J. Jablonskio, kitų Kauno vidurinių mokyklų. (O, kad išaugtų iš jų nors vienas, panašus į velionį!).

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(Prieš Lietuvos namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

AŲA ELENAI TOLVAISIENEI

mirus,

jos vyrą STASĮ, dukrą JÜRATĘ ir sūnų PETRĄ nuoširdžiai užjauciame –

I. A. M. A. ir Dana Kusinskiai

R. R. Dobilai

Dr. Romas Račinskas

PADĖKA

AŲA MORTAI NORKIENEI

mirus, nuoširdi padėka visiems, kurie mums padėjo išlydėti brangią mamytę į amžino poilsio vietą.

Dėkojame klebonui kun. J. Staškui ir KLKM Lietuvos kankinių parapijos skyriaus narėms už iškilmingas Mišias ir maldas. Ačiū karsto nešėjams, giminėms ir pažįstamiems už gėles, užsakytas Mišias ir paguodos žodžius.

Dievas telaimina jus –

Genė (Norkutė) Lemieux su šeima

Perlai atminties ežero dugne

Šis straipsnis apie ANTANINOS GARMUTES knygą “Išėjo broliai”, išleista 1990 m. Lietuvoje, nerado vietos tenykštėje spaudoje. Turbūt dėl to, kad joje rašoma apie partizanų, apie tautos pasipriešinimą sovietinei okupacijai. Kai kurie skyrė iš minėto leidinio buvo spausdinti “TŽ”. RED.

... Aš sulipdyčiau Tavo paveikslą kaip suskilusį stebuklingą veidrodį, ir jame spindėtų Tavo veidas! – tokį pažadą Antanina Garmutė, knygos “Išėjo broliai” autorė, duoda vienai iš savo herojų. Šią nedidelę, bet ilgą spausdinimo klūčių ruožą neseniai įveikusi knyga, manau, jau perskaitė daugelis, kas domisi savo Tėvynės istorija, o ypač dar labai nepilnais jos puslapiais apie pokario rezistenciją.

A. Garmutė, žinoma savo dokumentine apybraiža “Ešelonai”, šįkart pateikia ištisą tokių apybraižų ciklą. Per trumpą laiką – porą, trejetą metų sukaupusi labai daug, aišku, laiko jau aptirpdytų žinių apie Lietuvos partizanų, kovojusių jos gimtajame krašte – plote tarp Prienų, Šilavoto ir Veiverių, pateikia jas ne sausiai, o stengdamasi išryškinti žuvusiųjų asmenybes, kiekvienam kad ir nežymiam “pilka-jam didvyriui” rasdama šiltų, vaizdingų žodžių.

Štai Juozas Lukša – “Laisvės kovų aukuro kertinis ak-

raline prasme, veikti tvirtai, bet be pykčio. Paminėjo, kad su velioniu buvo tariamasi iki paskutinių dienų ir nurodė tokį faktą – kreipimąsi į Prancūzijos prezidentą dėl Lietuvos padėties, pasirašytą, be pirmininko, taip pat Juozo Urbšio. (Tik prie pareigų – “užsienio reikalų ministeris” – jis pridėjo žodelį “buv.” V. Landsbergis pridūrė: Prancūzijos užsienio reikalų ministerijos archyvuose bus buslapis mašinraščio su J. Urbšio ranka įrašytom trim raidelem...).

Į paskutinę kelionę palydėti atvyko taip pat buv. Estijos respublikos pasiuntinys Kaune, diplomatinis atašė Erikas Liktonas. Keliais sakiniais lietuviškai, Respublikos vardu atidavė paskutinę pagarbą, padėjo vainiką, palinkėjo “Išėkis ramybėje”.

“Su dėde Juozu” atsiveikino taip pat bičiulis, architektas Vladas Zubovas. Susijaudinęs kalbėjo jis vardu namų (Sofijos Čiurlionienės – D. ir V. Zubovų), kurie ir anuomet (pagal J. Urbšį “reikia atsiminti, kokie laikai buvo”) priglaudė netik M. ir J. Urbšius, bet taip pat kitus panašaus likimo. Papasakojo, “kaip močiutė Sofija išmetė pagalbą ratą – vertimą iš leidyklos”, pasidalijo mintimis, kad velioniu iškentėti padėjo moralę.

Prie suploto kapo (šalia žmonos – Marijos Mašiotos ir jos tėvo – Prano Mašiotų kapų) orkestras pagrojo retą katalikų muzikinę literatūroje melodiją, pritaikytą tekstui, kurio pirmoji eilutė skelbė: “Viešpatie, artėju prie Tavo veido”. (Kūrinys ypač išpopuliarėjo po to, kai žuvo “Titanikas”, kuriame nedidelis olandų orkestrėlis grojo jį, laivui grimstant vis gilyn ir gilyn... Neišsigelbėjo jų nė vienas – “Viešpatie, artėju prie Tavo veido”. Atleis velionis, artimieji, kad nesilaikytą testamentu, kuriame prašyta apsieiti be orkestrų...).

P.S. Po laidotuvių, po gedulingų pietų, giminė susirinko Putvinskio gatvės namuose, kur buvo perskaitytas velionies testamentas. (Jį turėjo vyriausiojo brolio Antano (1893-1942 m. Tit Aryj, Sibire) vyriausioji duktė Janina Urbšytė-Goštautienė (g. 1923 m.), perskaitė jos marti, sūnaus Vytauto žmona, Stasė Goštautienė). Buvo prašoma palaidoti katalikiškai (laidojo kun. A. Svarinskas), kuo kukliausiai, be orkestro, Petrašiūnų kapinėse, šalia žmonos ir uošvio. Prašė padaryti lygiai tokį patį antkapį, kaip ir anų dviejų (žemučiai cemento antkapėliai su metalo saulutėmis), o jeigu antkapiai kada būtų keičiami – padaryti visiems trim vienodus.

Kaip gyvenime, visa kuo kukliausiai.

Putvinskio gatvės namuose žadama įrengti muziejų, vieną kambarį palikus globojusiai velionį kitai Antano dukrai Marytei.

muo” – gilaus proto, tvirtavali, klasikinių veido bruožų vyras, šaunūs kiti trys jo broliai (apybraiža “Priesaika Motinai”); Kazimieras Pyplys – milžinas dvasia ir kūnu (“Mažytis”); Antanina Kurtinytė (“Lietuvos liepa”); broliai Jundilai (“Arimų sūnūs”); Prienų gimnazijos mokytojas Juozas Stravinskas (“Paskutinė chemijos pamoka”) ir daug kitų... Pastarojoje čia suminėtoje apybraižoje autorė kruopščiai nuvalo, iki tauraus blizgesio nušveičia partizanų vado, bjauriai apjuodinto sovietinėje spaudoje, paveikslą. Paskaitykime nedidelę ištrauką:

“Lyja. Šilti lašai laisto birželio žalumą, pilką akmens grindinį ir trijų partizanų lavonus, paguldytus paniekinimui Prienų miestelio aikštėje. Lietus pamažėle nu-prausia kruviną Geležinio Vilko rinktinės vado “Kardo” veidą. Jo graži, didelė galva ramiai nusvirusi, vešlūs geltoni plaukai pasklidę purve, o iš plačiai atmerktų akių lyg asaros srovėna lietaus lašai.

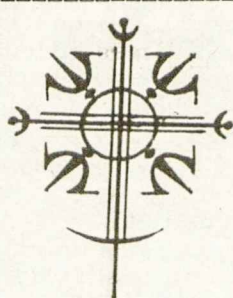
Lietus nuvijo sribus į patalpas. Sargybos nėra. Aikštėje stabtelėjo būrelis mokinių: “Viešpatie, mūsų chemijos mokytojas Stravinskas! Aukso žmogus, o su juo šitai!”. Mokiniai susigūžė nubėga. Priena kiti žmonės. Miestelio aikštėje vyksta paskutinė chemijos pamoka. Mokytojas net miręs duoda pačią tauriausią pamoką... Nebyliai gulintį Prienų aikštėje, jį suprantą visi, net ir mokslų neragavę žmogeliai, artojų krašto vargo peles. Pašūrpę jie stebi šį vaizdą. Stebi taip, kad paskui vaikų vaikėkiai nepamirštų: niekas nedingsta – materija įgauna dvasinę išraišką. Laisvės nužudyti neįmanoma! Nebūna ir nebus veltui pralieto kraujo už Tėvynę! (Kaip aktualiai tai skamba prisiminus 1991 m. sausio 13-osios įvykius Vilniuje).

Knygoje apstu tokių jausmu nuspalvintų vietų, kuriose labai ryški autorės pozicija.

Pačią autorę Antaniną Garmutę pažįstu nuo jaunų dienų, kai ji, persėkusi kelias klases, atėjo į Kauno 13-osios vidurinės mokyklos XI klasę grįžusi iš Sibiro tremties. Nedidukė, tamsių didelių akių, su kasom. Niekur nesikišo, buvo pabrėžtinai santūri, bet kartu bičiuliška ir paprasta. Labai gerai mokėsi ir, jei ne tas nelemtas tremties “antspaudas”, tikrai būtų mums nupūtusi visus mokyklos baigimo medalius. Vėliau, jau baigus aukštuosius mokslus, pasiekdavo žinios apie itin sėkmingą Antaninos moksline veiklą. O štai pastaraisiais metais sužinojome, kad ji turi ir publicistės talentą.

Savo knyga, kuria A. Garmutė pagerbia kelis šimtus tautos didvyrių, ji sakosi gražinančiai skolą Lietuvai. Duokdie mums visoms jausti tokią pareigą ir taip atlikti – lyg savotišką žygdarbį. O juk labai reikėtų, kad ir kitose Lietuvos srityse (ypač Dūkijoje) rastųsi plunksnų valdančių entuziasų, kurie surinktų ir paliktų istorijai kuo daugiau medžiagos apie rezistencijos dalyvius. Faktas ir žuvusių kovotojų atsimenčių žmonių tolydžio vis mažėja, laikas pasigležiavimui, kad ir jos pranyktų lyg birami smėlyje! Ir A. Garmutei ne viską pavyko surinkti – apie tai byloja dabar, jau po knygos išėjimo, jos gaunami laiškeliai iš žmonių, sakančių jog tas ir tas nepaminėta, neaprašyta.

Šios dokumentinės apybraižos bendrą “Išėjo broliai” pavadinimu neabejotinai reikšmingos tuo, kad faktais dar kartą paneigia tarybinių istorikų bei visokių rašėjų pastangas mūsų rezistenciją parodyti

“Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda”

The
Lougheed & Barnard
šeimos ir tarnautojai

“Žmonės, kurie atjaucia kitus”
Sudbury, Ontario

DANGUOLĖ PANKEVIČIENĖ

kaip pokario klasių kovą, apšmeižti partizanus, pavaizduoti juos kaip kažkokius “banditus”. Tikroji istorija, dokumentika tvirtina: pasipriešinimo kovon kilo šauniau, labiausiai apsišvietę Lietuvos vyrai, Nepriklausomybės dirvoje išaugę Suvalkijos artojai, anot A. Garmutės; į ją įsitraukdavo ištisos šeimos, ir daugiau, ir mažiau pasiturinčios; motinos šiai kovai laimino savo vaikus, o paskui pačios, jų neišdavusios,ėjo sovietinių kalėjimų, Sibiro lagerių golgotas... Vis dėl Lietuvos, jos laisvės. (Knygos autorė parodo ir tautos atplaišų, – jų, deja, visada būna).

Didžiūdamiesi rezistencijos kovų didvyriais, galime tvirtai pasakyti pasauliui: taip, mes verti nepriklausomybės, nes už ją ir tada, sunkiausiomis sąlygomis, žūt būtinai kovėsi ir galvas padėjo geriausieji Lietuvos sūnūs ir dukros.

Skaitytojas knygoje ras nemažai nuotraukų (gaila, spaus-tuvė daugelį jų yra tiesiog sugadinusi). Išsiūrėkime į savo tautos didvyrių veidus: ar ne gražiausi, vertingiausi žmogaus bruožai juose atspindi, ar ne geriausi tautos genai juose įsikūnėję? ... Kartu su apybraižų autorė “įsiklausykime – jų vardai ataidi Laisvės varpo gaudime. Jų dvasia gyva mūsų trispalvė!”.

Dabarties įvykiai Lietuvoje

Baltijos valstybių taryba, kaip praneša LIC, birželio 11 d. posėdžiavo ir priėmė atitinkamus dokumentus, pasirašytus Lietuvos, Latvijos ir Estijos aukščiausiųjų tarybų pirmininkų – V. Landsbergio, A. Gorbunovo ir A. Riutelo. Posėdyje taip pat buvo svarstytos galimos sąjunginės sutarties pasekmės Baltijos respublikoms. Baltijos kraštų vadovai rekomendavo, kad kreditai ir kita tarptautinė pagalba būtų tiesiogiai teikiama Pabaltijui.

Pareikšimas dėl neteisėto atstovavimo

Baltijos šalims skiriami kreditai ar kitokia parama atstauti jų ekonomiką laisvos rinkos ir privačios nuosavybės pagrindur turėtų būti teikiama tik tiesiogiai tiems kraštams, nes Sov. Sąjunga jiems negali atstovauti.

Didžiausio palankumo prekybos statusas su JAV-mis Lietuvai, Estijai ir Latvijai yra suteiktas dvišalemis 1925 ir 1926 metų sutartimis. Baltijos valstybės nėra Sov. Sąjungos sudėtinė dalis, todėl prašoma JAV administracijos ir kongreso, o taip pat kitų demokratinių šalių paisyti šių aplinkybių.

Ekonominiai santykiai su Sov. Sąjunga

Ryšium su naujos sąjunginės sutarties pasirašymu Baltijos valstybių taryba nusprendė, kad Lietuvos, Estijos ir Latvijos respublikos suderins šių trijų kraštų ekonominius santykius su Tarybų suverenių respublikų sąjunga. Pagrindai bus pateikti kitame tarybos posėdyje.

Kreipimasis į Sov. Sąjungos prezidentą ir devynių respublikų vadovus

Baltijos valstybių taryba su dideliu dėmesiu išstudijavusi M. Gorbačiovo pasirašytą pareiškimą dėl naujos sąjunginės sutarties. Ji sveikina tautų apsisprendimo ir savanoriško dalyvavimo Sąjungoje principų pripažinimą, taip pat priemones gerinti būsimos Sąjungos tautų gerovę. Toks pareikšimas esąs svarbus ir Baltijos valstybėms, siekiančioms geros kaimynystės ir bendradarbiavimo su Tarybų suverenių respublikų sąjunga bei ją sudarančiomis suvereniomis valstybėmis.

Baltijos valstybių taryba yra įsitikinusi, jog nė viena iš devynių valstybių, ketinančių pasirašyti sutartį, nesikėsina į baltiečių respublikų teisę pačioms pasirinkti galimybę. Baltiečių taryba supranta sudėtingumą problemų, kurias būtinai reikia spręsti, norint atstatyti visišką Lietuvos respublikos valstybinę nepriklausomybę. Ji ne kartą pareiškusi – būdas šioms problemoms išspręsti yra derybos, pripažinimas tarptautinės teisės nor-

Penkių partizanų žuvimo vieta Šventupės pievose, 1989 m. Iš leidinio “Išėjo broliai”

momis. Gaila, kad iki šiol tokių derybų nebuvo.

Baltijos valstybių tarybos nuomone, tikrajai trijų šalių derybų pradžia yra Sov. Sąjungos pageidautina tartis atskirai su kiekviena Baltijos respublika.

Slepiaama atsakomybė

Sov. Sąjungos generalinis prokuroras N. Trubinas paskelbė oficialų dokumentą, kuriame bandoma nuslėpti atsakomybę, š.m. sausio 13 d. sudorojant su taikiais Vilniaus gyventojais.

Baltiečių taryba reiškia griežtą protestą ir pasipiktinimą Sov. Sąjungos prokurorui, užėmusiam tokią poziciją. Atsižvelgdama į Sov. Sąjungos tebevartojamą karinę jėgą prieš Baltijos valstybių piliečius, valstybines institucijas, Baltijos valstybių taryba priėjo išvados, jog visapusiškam šių nusikaltimų tyrimui yra būtinas tarptautinių organizacijų dalyvavimas.

Gedulo ir vilties diena

Baisiojo birželio išvežimų 50 metų sukaktis Lietuvoje buvo minima birželio 14 d. Minėjimas pradėtas Gedulo ir vilties dienos išvakarėse su parodos “Tamsiame vidurnakty nežuve” atidarymu Valstybės muziejuje Vilniuje.

Parodoje buvo išdėstyta ekspedicijų į tremties vietas medžiaga, nuotraukos, tremtinių ir politinių kalinių daiktai bei dviejų dailininkų, buvusių tremtinių, B. Motūzos-Matuzevičiaus ir Algimanto Čiurlionio tapybos darbai.

Birželio 14 d., 12.30 v.p.p., buvo atnašaujamos iškilmingos Mišios Vilniaus arkikatedroje; 4 v.p.p. Naujosios Vilnios geležinkelio stotyje pašventintas paminklas – kryžius kalinimo ir tremties aukoms atminti. Kryžius pastatytas ten, iš kur, pasak “Vakarinių naujienų”, “pajudėjo ilgi tremtinių ešelonai, išvežantys į ne-

žinią tūkstančius nieko nekaltų Lietuvos žmonių”.

Sporto rūmuose, 6.30 v.v., Valstybinis simfoninis orkestras atliko D. Verdžio “Requiem”, diriguojant muz. G. Rinkevičiui, o Vilniaus arkikatedroje vyko gedulinės pamaldos, kurių metu giedojo Radijo ir televizijos choras. Vilniaus universiteto kieme, 9 v.v., prie Šv. Jono šventovės muz. J. Domarkas dirigavo tautiniam simfoniniam orkestrui, kuris atliko W.A. Mozarto “Requiem”.

Dainų slėnyje Kaune birželio 15 d. įvyko tremtinių poezijos ir dainų šventė, kurioje buvo įteiktos pirmosios literatūrinės premijos už poezijos knygas.

Lietuvos vyriausybė birželio 14 d. paskelbė nedarbo dieną.

Vėl užpuolė muitinės

Birželio 14 d. “juodosios beretės” užpuolė tris Lietuvos muitinės postus prie Latvijos sienos, taip pat tris Latvijos ir vieną Estijos postą. Sudegino vieną Lietuvos, tris Latvijos postus ir sunaikino vieną Estijos postą. Buvo sumušti tarnautojai.

Lietuvos ministeris pirmininkas G. Vagnorius pasiuntė Sov. Sąjungos vyriausybės vicepremierui V. Doguzijevui telegramą, išreikšdamas didelį susirūpinimą naujais išpuoliais ir primindamas, kad visus klausimus galima taikingai išspręsti derybose. J.A.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 532-7115

Susitarus priima pacientus ir vakarais

AMBER GLOBUS LTD.

SUPAŽINDINA JUS SU NAUJAIS PATARNAVIM AIS,
PALAIKANT RYŠIUS SU LIETUVA ARBA KITOMIS
BALTIJOS RESPUBLIKOMIS

- pristatome oro paštu siuntas per maždaug 3 savaites (drauda įskačiuota)
- pristatome vertingą valiutą jūsų artimiesiems asmeniniu būdu
- parūpiname lėktuvų ar traukinių bilietus
- iškvietimus ir vizas
- bet kokių kelionių draudas (įskaitant ir Kanados lankytojam)

Kainos yra labai prieinamos ir jūsų pageidavimai bus prižiūrimi su dideliu atidumu bei paslaugumu. To jūs esate vertas!

Smulkesnį informaciją teikia:

AMBER GLOBUS LTD.,
2300 Bloor St. W., 2nd Floor, Toronto, Ontario M6S 1P2.

Dėl telefono prijungimo sunkumų prašome kreiptis tiesiogiai mūsų adresu

LAISVĖJANČIOJ TĖVYNĖJ

KETURIOLIKA BAŽNYČIŲ

Šilutės rajone jau veikia keturiolika bažnyčių, o šešios dar tebėra paverstos sandėliais ar sporto salėmis. Šiuo metu atnaujinamos dvi bažnyčios Rusnės ir Vyžių kaimuose.

ĮAMŽINO MERKIO ATMINIMĄ

Artėjant šiemetinei sibirinių trėmimų Gedulo ir vilties dienai, buvo įamžintas Klaipėdos krašto gubernatoriaus ir paskutinio nepriklausomos Lietuvos ministerio pirm. Antano Merkio atminimas. Jis gimė 1887 m. vasario 1 d. dabartinio Kupiškio rajono Bajorų kaime, mirė tremtinių 1955 m. kovo 5 d. Vladimiro sritys Melenų miestelyje. Plarūto palaičių perlaidojimo teko atsakyti. Su juo invalidų namuose 1955 m. dirbė trys liudininkai buvo nurodę laidojimo vietą Melenų miestelio neprižiūrotose kapinėse. A. Merkio palaikų nepavyko surasti. Mat ta vieta dabar sutvarkyta, joje jau prieš 20 metų pradėti laidoti kiti. Tad paieškų grupė Lietuvon teparsivežė saugą žemės iš tų kapinių. Gegužės 19 d. prie buvusio Klaipėdos gubernatorių pastato buvo atidengta velionies atminimui skirta lenta, sukurta klaipėdiečio skulptoriaus Gedimino Jankaus. Iškilmeje dalyvavo A. Merkio našlė ir sūnus. Gegužės 24 d. memorialine lenta buvo papuoštas su velionies gyvenimu susijęs pastatas Kauno Laisvės alėjoje, o Vytauto Didžiojo karo muziejuje kauniečių ir jų svečių laukė atminimo valanda "Antano Merkio gyvenimas ir darbai". Gegužės 25 d. velionis buvo prisimintas Mišiomis Kauno arkidiekyje bazilikoje. Tada įvyko A. Merkio kenotafų Lapių kapinėse, paminklinio biusto pakaušės Lapių miestelyje atidengimas ir pašventinimas. Biustą taip pat sukūrė skulptorius Gediminas Jankus. Birželio 2 d. gimtąjame A. Merkio Bajorų kaime buvo atidengtas ir pašventintas jam skirtas koplytstulpis.

TAUTYBIŲ NAMAI

Vilniuje gegužės 7 d. buvo atidaryti Tautinių bendrijų namai, kuriuose įsikūrė sociologinis tautinių problemų tyrimo centras ir dešimt lig šiol patalpų neturėjusių tautinių bendrijų. Tautybių departamentu direktorė H. Koblekaitė, atidarydama Tautinių bendrijų namus, priminė, kad tautinės mažumos Lietuvoje pradėjo burtis i bendrijas 1987 m. Dabar jau yra šešiolika tokių bendrijų, kurias remia Lietuvos vyriausybė. Ir šie Tautinių bendrijų namai buvo atremontuoti, aprūpinti kompiuteriais bei kita technika biudžetinėmis Lietuvos vyriausybės lėšomis. Lietuvos aukščiausiosios tarybos atstovas E. Petrovas, džiaugdamasis Tautinių bendrijų namais, priminė, kad tai yra tik pirmas žingsnis. Esą reikia galvoti apie atskiras Gudijos, Ukrainos bei kitų respublikų atstovybes. Mintimis dalijosi ir kitas AT atstovas V. Jermolenka, Vilniaus burmistras A. Grumadas, tautinių bendrijų vadovai – ukrainietis I. Juzičius, gruzinė D. Gogėšvilė, vo-

kietis P. Gecas. Sveikinimo telegramą atsiuntė dabar jau Moldova pasivadavinusios Moldavijos kultūros ir kulto reikalų ministeris I. Ungurianas.

TAUTINĖS MAŽUMOS

Matematikos mokslų dr. Romualdas Brazis, Lietuvos lenkų mokslininkų draugijos pirminkas, susitikime su Europos parlamento delegacija nusišundė, kad lenkų tautinė mažuma, sudaranti 7% Lietuvos gyventojų, turi tik 0,6% lenkų su aukštuoju išsilavinimu. Delegacijos susitikimas su tautinių Lietuvos mažumų atstovais įvyko Aukščiausiojo taryboje. Europos parlamentarus maloniai nuteiktą tautybių departamentu direktorės Halinos Koblekaitės pateikti duomenys, papildantys dr. R. Brazį. Lietuvoje yra 141 lenkiškas vaikų darželis, 123 lenkiškos mokyklos, 12 lenkų draugijų, leidžiamas septyni lenkiški laikraščiai ir vienas žurnalas. Nuosirdesnis buvo žydų atstovas, Europos parlamentarus pabrėžęs, kad Lietuva neturi nė vienos antisemitinės organizacijos, kuo, deja, negaletų pasigirti Rusija. Už tai jis jaučias pagarbą lietuviams. Lietuvos rusų inteligentijai atstovaujanti Natalija Kasatkina konstatavo, kad Lietuvoje net ir Kremliaus ideologai nerado tautinės diskriminacijos pavyzdžių. Jiems nepatiko tik Vilniuje taisyklinga lietuvių kalba užrašyti troleibus ir autobusų stotelių pavadinimai.

LATVIJOS LIETUVIAI

Latvijoje šiuo metu gyvena apie 30.000 lietuvių. Žmonės ten dabar buriasi i tautinių mažumų bendrijas. Rygos lietuvių bendrijos suvažiavimas įvyko balandžio 13 d. Atskaitininiam pranešime jos pirm. Romas Ražukas nusišundė vis dar per menkais Lietuvos ir Latvijos ryšiais. Iki šiol Latvijoje nėra oficialaus Lietuvos atstovo, nors Lietuva jau turi Latvijos atstovą. R. Ražukas taip pat pabrėžė, kad bet kurios šalies valdžia labiau skaitosi su oficialiais tautinės mažumos bendrovės atstovais. Tad įvairiuose Latvijos miestuose esančioms lietuvių bendrijoms reikia jas jungiančio koordinacinio centro. Tada būtų lengviau spręsti kultūros ir švietimo problemas, palaikyti ryšius su Lietuva. Rygos lietuvių bendrijos suvažiavime susipažinta su darbais, kurie buvo atlikti kuriant lietuvišką mokyklą, organizuojant kultūrinius renginius. Nusišundė, kad nesiseka sudominti ir lietuvių bendrijų daugiau jaunimo. Nemažai problemų buvo susilaukta informacinio laikraščio "Latvijos lietuvių" organizavime ir leidyboje. Suvažiavimo dalyviai padarė pakeltimų Rygos lietuvių bendrijos įstatuose, balsų dauguma valdybos pirminkui vėl išrinko R. Ražuką. Lietuvos kultūros ir švietimo ministerijos ryšių su tautiečiais skyriaus vadovas Audrys Antanaitis Latvijos lietuviams linkėjo susivienyti ir nesivaidyti tarpusavyje. Koncertą suvažiavimo dalyviams surengė Rygos lietuvių bendrijos mišrus choras. V. Kst.

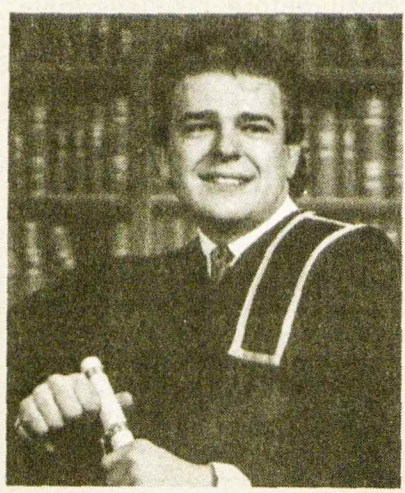

Iš Detroito i Klivlandą gegužės 31 d. atskrido J.E. vysk. JUOZAS ŽEMAITIS ir jo palydovas kun. VYTAUTAS GUSTAITIS. Nuotraukoje būrelis klivlandiečių, pasitikusių svečius

Hamilton, Ontario

"SOS VAIKAI" našlaičių globos grupės surengtas pyragų išpardavimas gegužės 24 d. turėjo didelį pasisekimą. Pirkėjai gėrėjos lietuvių moterų sumanumui ir pyragų įvairumui. Nuosirdi padėką visoms ponios už pyragus ir už pagalbą juos parduodant. Atskira padėką priklauso P. Vaitiekūniui už visokių reikmenų atvežimą ir išvežimą. Drabužiai i Lietuvą buvo išsiųsti birželio pradžioje 46-se dėžėse. Nuo gegužės 30 d. komiteto veikla dėl atostogų nutraukta iki rudens. Komitetas nuosirdžiai dėkoja visiems lietuviams už pinigines aukas, drabužius ir visokeriopą pagalbą.

"GYVATARAS" IR "ŽAGARAI". K. Deksnio vadovaujamas orkestras, Baltimorės lietuvių bendruomenės kvietimu, birželio 1 d. atliko programą lietuvių festivalyje.

ARŪNAS RAGUCKAS š. m. balandžio mėnesį baigė Mohawk kolegijoje architektūros technologisto mokslus. Arūnas priklausė moksleiviams ateitininkams, lanke Vysk. Motiejaus Valančiaus šeštadienine mokykla, baigė St. Mary gimnaziją. Aktyviai reikiškiai KLB Hamiltono apylinkės veikloje: praejusioje valdyboje buvo jaunimo atstovas, o dabartinėje eina vicepirminko pareigas. Taip pat aktyviai reikiškiai 33-čių Kanados lietuvių dienų rengime. Šiuo metu Arūnas darbuojasi Švedas Koyanagi Architects bendrovėje Burlingtone

HAMILTON TRAVEL BUREAU
764 Barton St. E., Hamilton, Ont.
Reg. 1035989. Tel. 549-4149 arba 549-4140. Sutvarkome keliones i Lietuvą ir iš Lietuvos. Besilankančiams Kanadoje duodame sveikatos draudą. Pristatome jūsų pačių sudarytus siuntinius i Lietuvą. Pervežame autobusu keleivius i Montrealį ir iš Montrealeio.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Grojančiam orkestrui, "Gyvataras" pasigėrėtinai atliko savo užduotį, o baltimoriečiai juos palydėjo audringais plojimais. Nors kelionė i Baltimorę buvo ilga ir varginanti, bet šokėjuose nuovargio nesimatė. Pamažu nyksta pirmųjų gyvatarių gretos. Vieni pasitraukė i pasyvų gyvenimą, antriems sušlavavo sveikata, o trečius – priglaudė žemelė. Jų vietas užima nauji energingi ir jauni šokėjai, tęsdami tautos lobiai perdavimą ateinančiam kartai. Laukiame, kad baltimoriečių pavyzdžiu, pasektų ir kitos vietovės. M.B.

St. Catharines, Ontario

MOTINOS DIENA paminėta iškilmingom pamaldom, kurių metu melstasi už visas lietuves motinas. VIRGINIJA ŽEMAITIENĖ už visuomeninę veiklą apdovanota St. Catharines miesto valdybos specialiu žymeniu. Ji yra žinoma ir kitataučių tarpe, kaip viena svarbiausių lietuvių veikėjų. Daug dirbusi su skautišku jaunimu, eilę metų buvo bendruomenės valdybos vicepirminkė ir pirminkė. Yra išauginusi gražią ir gausią lietuvišką šeimą. Priklauso grupei moterų, skaitančių pamaldose sekmadieninius skaitinius.

A. A. JONAS BUŠAUSKAS mirė po ilgos ir sunkios ligos. Uoliai ir nuosirdžiai dalyvavo bendruomenės ir parapijos veikloje. Paliko žmoną ir tris jau mokslus baigusius vaikus. Palaidotas lietuvių kapinėse Mississaugoje. Kor.

Fort Myers, Florida

GARSIA LIETUVOS VARDĄ. Pietvakarių Floridos Lietuvos laisvės forumas jau keliolika metų įvairiais būdais garsina Lietuvos bylą amerikiečių visuomenėje. Nors tėra vos 15 lietuvių tame rajone, Ft. Myers mieste demonstracijos prieš sovietus sutraukia

kartais 50 ar net 100 įvairių tautybių dalyvių. Naples gyvenąs Vytautas Chainauskas sėkmingai apordinuoja laisvų i apylinkės spaudą rašymą. Forumas yra išvystęs gerus ryšius ir su trimis TV stotimis. Pvz. Vasario 16 d. minėjimam, net specialiai neprašyti, atsilankė dviejų stočių reporteriai su filmavimo aparatais. Kasmet minint birželinius įvykius, LL forumas turi užprašęs vietą centrinėje Lee apskrityje bibliotekoje visą mėnesį trunkančiai lietuvišką rodinį parodai. Rudenį su Lietuvos bylos propaganda LL forumas pradėjo dalyvauti vis augančiame tautybių festivalyje. Forumo steigėjui Viliui Braženiui iš pirminko pareigų pasitraukė Kristina Krulickienė iš Ft. Myers. Kiti valdybos nariai: vicepirm. Vytautas Chainauskas iš Naples, sekr. Eda Bražienienė iš Bonita Springs, išd. Irena Lukauskienė iš Ft. Myers ir Stepas Markus iš Naples – narys. Valdybai daug padeda Petras Rudgailis iš Cape Coral bei Danutė ir Algis Alksniniai iš Marco Island. Rep.

TAIKOS PREMIJA. "News-Press" 1991. V. 3 Fort Myers, Floridoje, išspausdino Vilius Braženo laisvą redakcijai, kuriame jis rašo – Nobelio taikos premijos komisija teisingai pasieltgū, jei ji 1991 metų Tautos premiją paskirtų Vytautui Landsbergiui, kuris veda drąsiai ir taikingą kovą prieš sovietinę karinę jėgą. Bet komisijai 1990 metų premiją paskyrus M. Gorbačioviui, niekas nemustebtų, jei 1991 m. ši premija būtų paskirta Irako S. Husseinui. Kor.

• Paremkite "Tėviškės žiburius" auką, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Dėkingi – "TŽ" leidejai

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 34 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sąsk. iki...6%
santaukas 5.25%
kasd.pal.taupymo s-ta .. 4.75%
90 dienų indėlius 8.25%
1 m. term. indėlius 8.75%
1 m. term.ind.mėn.pal. 8.25%
3 m. term.indėlius 8.75%
RRSP ir RRRIF (pensijos)...6%
RRSP ir RRRIF 1 m. 8.75%
RRSP ind. 3 m. 8.75%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 14.5%
nekiln. turto pask. 1 m....10%
nekiln.turto pask. 3 m. .. 11.25%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaukų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Jungtinis JAV baltiečių komitetas balandžio 26 d. Vašingtone paminėjo veiklos trisdešimtmečio sukaktį. Šį komitetą, kuris rūpinasi Lietuvos, Latvijos ir Estijos išlaisvinimo pastangomis JAV kongrese ir Baltuosiuose rūmuose, sudaro Amerikos lietuvių tarybos, Amerikos latvių sąjungos ir Amerikos estų tautinio komiteto atstovai, eilės tvarka vadovaujami lietuvių, latvių ir esto. Šiomet komitetui vadovauja estas, o ALTai jame atstovauja jos valdybos pirm. Grožvydas Lazauskas, dr. Jonas Genys ir Eugenija Genienė, baltiečių komitete iždininke dirbanti Milda Vaivadaite. Sukakties trisdešimtmečio proga baltiečiams ir jų svečiams Baltuosiuose rūmuose pranešimus padarė Sovietų Sąjungos ir Europos reikalų direktorius JAV saugumo taryboje Nicholas Burns ir JAV valstybės departamentu Baltijos šalį skyriaus reikalų vedėjas Paul Globe. Jie du pabrėžė, kad baltiečiai nepriklausomybės savo kraštams turi siekti taikiomis derybomis su Sovietų Sąjunga, o JAV vyriausybė jiems padės, atsižvelgdama i tarptautinius santykius ir savo gyvybinius siekius. Sukakties trisdešimtmečiui buvo skirtas specialus vakaras JAV kongreso rūmų Rayburno pastate.

VLIKO reikalai buvo aptarti valdybos posėdyje balandžio 27-28 d.d. Jame dalyvavo: dr. K. Bobelis, dr. D. Krivickas, V. Jokubaitis, V. Bražėnas, P. Narutis, dr. E. Armanienė, dr. J. Stiklorius, R. Sakienė, VLIKO reikalų vedėja J. Čikotienė, ELTOS informacijos vadovas J. Bobelis, tarybos pirm. dr. F. Palubinskas, Tautos fondo tarybos pirm. J. Valaitis ir valdybos vicepirm. A. Vedeckas. Trejų metų kadencijai perrinktas valdybos pirm. dr. K. Bobelis pranešė, kad ligšiolinėse pareigose sutiko pasilikti visi valdybos nariai. VLIKO tarybos pranešimą padarė jos pirm. dr. F. Palubinskas, Tautos fondo tarybos – pirm. J. Valaitis. Posėdyje taipgi buvo išsklausytas išsamus VLIKO valdybos pirm. dr. K. Bobelio pranešimas. Čikagietis dr. M. Morkūnas "Vagos" leidyklai Vilniuje yra parūpinęs poligrafinę techniką knygoms spausdinti. Finansinės VLIKO paramos jai Vilniun nuvežti prašo "Vagos" vadovai. Šia tema kalbėjo P. Narutis. Posėdžio dalyviai pritarė vieniečių prašomai paramai. Jos reikalais ir toliau rūpinsis P. Narutis.

Čikagos panevėziečių klubo pavasarinis susirinkimas balandžio 7 d. buvo sušauktas Jaunimo centro mažojoje salėje. Valdybos pirm. Petras Beinarauskas susikaupimo minutę paprašė prisiminti du mirusius narius – Joną Burneikį ir Antaną Bimbą. Buvo prisimintos ir sovietų parašutinininkų Krivinių sekmdienio aukos prie Vilniaus televizijos bokšto. Susirinkimo dalyvių dėmesys nukrypo Lietuvon. Panevėziečių klubui vadovaus perrinkta pati valdyba: pirm. Petras Beinarauskas, vicepirm. Vladas Paliulionis, sekr. Pranė Masilionienė, išd. Vacys Rutkauskas, renginių vadovė Irena Beinarauskienė, nariai Albertas Matulis ir Kazys Rožanskas.

Bolivija

Kun. Aleksandrą Bendoraitį, misionierių ir gydytoją, Guayaramerino miestelyje ištiko kraujo krešulys, dėl kurio re-

gėjimo neteko dešinioji akis. Atstatyti normalų regėjimą beveik nėra vilties. Gydytojai stengiasi išsaugoti jo kairiąją akį. Kun. A. Bendoraitis rūpinosi džiunglėse gyvenančių indėnų ne tik religiniais, bet ir sveikatos reikalais, juos aplankydamas laivu ir jiems statydamas ligonines. Guayaramerino miestelyje jis penkerius metus be jokio poilsio vadovavo ligoninės statybai, jai rūpestingai tvarkydamas aukotojų siūniamus pinigus, o dabar ir jam pačiam teko atsidurti ligoninėje.

Australija

Motinos dieną Hobarto lietuvių Tasmanijoje paminėjo H. ir B. Šikšnių sodyboje gegužės 11 d. Motinas ir močiutes baltais gvazdikais papuošė Teresė Šiaučiuaitė, pasveikino Ramūnas Taryvas. Jautriu eilėraščių pradėtą paskaitą skaitė Loreta Eskirtienė, pabrėždama motinų nuopelnus ne tik savo šeimai, bet ir lietuvių tautai. Motinos dienos minėjimas buvo atvykęs Tasmanijos sveikatos ministras J. White, premjero patarėjas etniniais reikalams Juozas Paškevičius. Motinos dienos minėjimas i lietuviams prisiminti jam prisegė lietuvišką ženklelį. Padėklamuotais eilėrašiais minėjimą papildė R. Taryvas ir L. Eskirtienė.

Britanija

Šv. Kazimiero lietuvių parapija Londone Motinos dieną paminėjo kartu su Lietuva pirmąjį gegužės sekmadienį. Gyvoms ir mirusioms motinoms skirtas Mišias atnašavo klebonas kun. dr. Jonas Sakevičius, MIC, pamokslė priminęs, kad žmonijos ateitį auginančios motinos yra pagrindinė gyvenimo ašis. Parapijos svetinėje susirinkusias motinas pasveikino Šv. Kazimiero klubo pirm. Stasys Kasperas, neužmiršdamas ir motinų Lietuvoje. Jis begi apgailestavo, kad i Šv. Kazimiero lietuvių parapijos surengtą motinų pagerbimą neįsijungė vyrai ir jaunimas. Vašes buvo paruošus klubo valdybos moterys. Dalyvėms parodytos vaidinamosios apie palaimintojo J. Matulaičio pagerbimą Marijampolėje, jo vardo parapijos įsteigimą Vilniuje, baltiečių "Europos kelio" žygį Lazdijuose 1990 m.

Vokietija

Motinos dienos minėjimą Hiutenfelde surengė Romuvos moterų klubas su pirm. Eugenija Liuciene. Minėjimas buvo pradėtas Mišiomis Hiutenfelde katalikų bažnytelėje, o oficialioji dalis įvyko Romuvos pilies salėje. Rengėjų vardu motinas pasveikino pirm. A. Liucienė. Lietuvos aukščiausiosios tarybos atstovas Antanas Račas kalbėjo apie motinas, motiną tėvynę Lietuvą ir ją palietusius pasuktuosius įvykius. Oficialią dalį užbaigė Laimutė Lipsytė, padėklamavusi motinoms skirtą eilėraščių. Tada prasidėjo koncertinė dalis, atlikta iš Lentvario atvykusio "Vienkiemio" ansamblio, kurio pilna grupė pirmą kartą buvo išleista Vokietijon. "Vienkiemio" įrašai dažnai skamba Lietuvos radijo laidose. Ansamblis yra dalyvavęs Vilniaus televizijos programose, koncertavęs ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Motinos dienos minėjimą papildė vietinės menininkės Meilės Verselienės abstraktinių tarybos darbų ir iš Vilniaus gautų P. Domijonaitienės tautinių juostų paroda.

B. V. ELECTRIC

Taisau senus ir įvedu naujus:

1. ELEKTROS INSTALIAVIMUS
2. Skalavimo mašinas ir džiovintuvus
3. Elektrines plyteles
4. Vėsinimo sistemas
5. "Intercom" sistemas
6. Centrinus dulkių siurblius ir kt. įrengimus

Skambinti Vytui Bancevičiui tel. 533-0923, Toronte.

NRS NATIONAL REAL ESTATE SERVICE
NRS WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2323 Bloor St. West nr. 218, Toronto, Ontario M6S 4W1
(Windermere – Bloor kampas)

Tel. (416) 767-9000 Fax (416) 767-0382

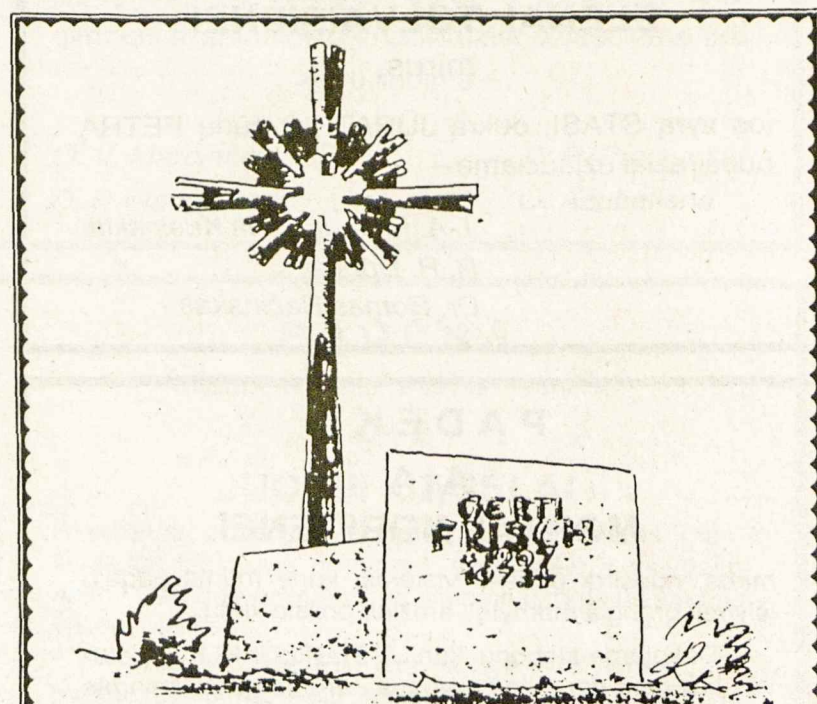

The J. B. MARLATT Funeral Home, (1985 Ltd.)

615 Main Street East
HAMILTON, Ontario
Telefonas: 528-6303

195 King Street West
DUNDAS, Ontario
Telefonas: 627-7459

Laidotuvių namai
ir koplyčia

YONGE MEMORIALS LTD.
2152 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 2A8
Tel. 487-2147, vakarais tel. 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Pabaltijo universitetą prisimenant

Buvusių profesorių ir studentų susitikimas

Kai Čikagoje vyko Lietuvių muzikos šventė, sutraukusi tautiečius iš įvairių vietovių, gegužės 25 d. Lituanistikos tyrimų ir studijų centro patalpose, Jaunimo centre, susitiko buvę Pabaltijo universiteto profesoriai ir studentai paminėti šio universiteto įsteigimo 45-sias metines.

Kai kurie asmenys nesimatė daugiau kaip 40 metų. Stengėsi vieni kitus atpažinti — tada juk buvo jaunystės žydėjimas, o dabar jau amžiaus ruduo. Pergventos dėmės akimirks.

Susitikime dalyvavo 35 asmenys iš įvairių JAV vietovių ir Kanados, bet daugiausia iš Čikagos. Iš mokytojų personalo buvo: prof. P. Jonikas, teisininkas M. Mackevičius, biologas P. Gruodis, odontologė F. Vasiliauskaitė-Ignaitienė, sporto instruktorius A. Tamulynas. Susitikimo svarbiausia organizatorė — čekietė Jankauskaitė-Eidukienė ir jos artimiausi bendradarbiai — Kriščiūnaitė-Smukšienė bei P. Jurkus.

Atidarymo žodį tarė D. Eidukienė, o programai vadovavo P. Jurkus. Pradžioje buvo sugiedotas studentų himno Gaudeamus pirmas posmas ir tylos minute pagerbti mirę profesoriai ir studentai. Mirusių profesorių sąrašą perskaitė A. Puzinaitė-Čepėnienė, o studentų — V. Čepėnas.

Rengėjų vardu kalbėjo D. Eidukienė, primindama kaip susidarė Čikagoje buvusių studentų dešimtukas, kuriam ir kilo mintis sukvietiti buvusius profesorius ir studentus. Baltijos universitetas užima išskirtinę vietą Baltijos tautų kultūros istorijoje. Buvę studentai turėtų susirūpinti iškelti jo reikšmę.

Ilgesnį žodį tarė prof. P. Jonikas ir M. Mackevičius, primindami trijų Baltijos kraštų žmonių sugebėjimą dirbti kartu. Buvo parodytas kartu šių tautų kultūrinis pajėgumas bei subrandimas. Pabaltijo universiteto veikla pradėjo rūpintis ir Lietuvos akademiniuose sluoksniuose. Pasidžiaugta, kad iš buvusių studentų yra pasizymėjusių kultūrininkų bei visuomenės darbuotojų. Dar kalbėjo P. Gruodis, F. Ignaitienė ir A. Tamulynas, o buvusių studentų vardu — J. Levickas, buvęs lietuvių studentų atstovybės narys.

Siūlyta nenutraukti ryšių, bandyti vėl susitikti, kai bus švenčiama Pabaltijo universiteto įsteigimo aukstinė sukaktis. D. Eidukienė sutiko būti ryšininke. Buvo atšvestas prof. P. Joniko ir M. Mackevičiaus 85-sis gimtadienis. Abiem įteiktos visų dalyvių pasirašytos knygos, pakelto šampano taures ir sugiedota "Ilgiausių metų". Taipogi pasistū siveikinimui Tartu, Rygos, Kauno, Vilniaus universitetų rektoriams, Lietuvos aukščiausios tarybos pirmininkui V. Landsbergiui ir VI-jo pasaulio lietuvių mokslo ir kultūros simpoziumo organizacinio komiteto pirm. M. Černiauskui.

Besivaišindami rengėjų paruoštomis vaišėmis, visi galėjo pasikalbėti, pasidalinti išpūdžiais ir pasiteirauti apie kitus kolegas. Visi domėjosi gana gausia iš universiteto laikų nuotraukų ir straipsnių iškarpų parodėle. Subuvimas baigtas "Lietuva brangi". Nuširdi padėka tenka tiems, kurie ryžosi susitikimą organizuoti.

Žvilgsnis į praeitį

Tuoju po karo lietuvių išeivių tarpe Vokietijoje buvo susirūpinta steigti savo universitetą ar prašyti lygiagrečių katedrų vokiečių universitetuose. Vokiečiai su tuo nesutiko. Tada kilo idėja pabandyti steigti visų trijų tautybių Pabaltijo universitetą.

Susitikime išsitarė, kad šios idėjos pradininkas buvo prof. V. Stanka (Stankavičius). Jis viename susitikime su prof. V. Maciūnu ir M. Mackevičiumi apta-

rė universiteto steigimo galimybes.

Ta idėja buvo įvykdyta 1946 m. Hamburgo mieste. Pirmas semestras pradėtas kovo 14 d., o gegužės 25-26 d.d. įvyko Pabaltijo universiteto oficialus atidarymas su pamaldomis, paskaitomis, sporto pasirodymais, tautiniais šokiais, literatūros bei muzikos vakarais.

Universitetas įsikūrė Hamburgo miesto istorijos muziejaus patalpose. Profesoriai ir studentai apsigyveno Zoo lageryje, mediniuose barakuose. Prof. M. Biržiška juokavo: "Iš Vilniaus baroko į Hamburgo barakus".

Ryšiai su kitais universitetais

Pabaltijo universitetas apie savo įsisteigimą pranešė kitiems universitetams visame pasaulyje. Iš daugelio gauta nuosirdžių sveikinimų ir linkėjimų. Pvz. seniausias vokiečių Heidelbergo universitetas sveikino "jauniausią universitetą vokiečių žemėje". O Duesseldorfo medicinos akademija linkėjo nuo savo krašto atplėštiesiems studentams naujame universitete rasti bent dvasinę tėvynę. Profesūra savo mokslinius straipsnius spausdino leidinyje "Contributions of the Baltic University" ir siuntinėjo kitiems universitetams. Buvo keičiamasi darbais su daugiau kaip 200 universitetais.

Susitvarkymas

Universitete veikė 8-ni fakultetai: filologijos-filosofijos, ekonominių ir teisės mokslų, matematikos-gamtos, žemės ūkio, medicinos, architektūros-inžinerijos, chemijos ir mechanikos.

Mokslo personalą sudarė 103 profesoriai, 48 lektorai ir 42 instruktoriai; iš jų 34 lietuviai profesoriai, 7 lektorai ir 9 instruktoriai. Didžiausias bendras studentų skaičius — 1155, lietuvių 355. Lietuviai daugiausia studijavo filologijos, agronomijos ir medicinos fakultetuose.

Universiteto vadovybė sudarė rektoratą iš prezidento, padėjojo ir trijų tautybių rektorų, o taip pat ir senatas. Pirmasis rektoratui vadovavo F. Gulbis (latvis), antrasis V. Stanka (lietuvis) ir trečiasis E. Sturms (latvis). Lietuviai rektorai buvo: V. Stanka, V. Manelis, J. Puzinas, F. Binktas. Kiekvienas fakultetas turėjo dekaną ir du prodekanus (po vieną iš tautybių). Dekanai iš lietuvių pusės: filosofijos-filologijos fakulteto — J. Puzinas, V. Maciūnas; ekonominių ir teisės mokslų — V. Čepas, V. Stanka; žemės ūkio — V. Manelis, Br. Povilaitis, J. Vengris; chemijos — S. Kairys; mechanikos — J. Čiurlis.

Raštinės ir dėstomoji kalba buvo vokiečių, bet atskiri kursai, klausomai vienos tautybės, vyko gimtąja kalba.

Kiekviena tautybė turėjo savo studentų atstovybę, o jų atstovai sudarė bendrą studentų atstovybę. Veikė studentų korporacijos ir sambūriai. Iš lietuvių labiausiai reikšėsi skautai, ateitininkai, šviesininkai, o taip pat varpininkai ir neolituanai.

Universitete vyko gyvas kultūrinis ir sportinis gyvenimas — organizuojami minėjimai, pasirodymai, skaitomos įvairios klausimai paskaitos. Sporte lietuviai labiausiai pasižymėjo krepšinio ir teniso žaidimuose.

Naujosios patalpos

1947 m. sausio mėnesį UNNROS vadovybė universitetą iškėlė į Pinnebergo (netoli Hamburgo) erdvas lakūnų kareivinių patalpas. Gyvenamieji blokai buvo pavadinti Tartu, Rygos, Vilniaus, Kauno, Jelguvos vardais. Čia suorganizuota daugiau kaip 1000 tomų biblioteka su skaitykla. Daug knygų atsuntė BALFas iš Amerikos. Biblioteka pranešė apie 100 laikraščių bei žurnalų. Jos vedėjas — E. Eimaitis. Buvo taipogi suorganizuoti ma-

Pabaltijo universiteto prieangis Hamburgo istorijos muziejaus patalpose, papuoštas Baltijos kraštų valstybiniais ženklais ir fakultetų emblemomis

tematikos, fizikos, geologijos, botanikos ir zoologijos kabinetai, medicinos anatomikumas, dantų poliklinika ir technikos laboratorija. Studentai, vadovaujami profesorių, naudojosi Hamburgo universiteto histologijos ir patologijos institutais. Prie mechanikos fakulteto veikė mechaninės dirbtuvės ir masinio tyrimo laboratorija. Dauguma mašinų buvo iš Vytauto Didžiojo universiteto, išvežtų į Vokietiją, gražintų Pabaltijo universitetui.

Be ankščiau minėtų lietuvių profesorių Pabaltijo universitete dėstė dar ir tokie žinomi vardai: broliai Biržiškos — Mykolas, Vaclovas ir Viktoras, J. Gravrogas, J. Šimoliūnas, T. Daukantas, J. Kriščiūnas ir kt. Iš Hamburgo universiteto dar dėstė lietuvių bičiulis prof. E. Fraenkis, mokantis lietuvių kalbą, kuris iš savo asmeninės bibliotekos skolinavo studentams knygas. Lietuviams katalikams palankių sau žmonių karinės okupacinės ir UNNROS vadovybės. Visą laiką spaudė siaurinti universiteto veiklą, padaryti jį net amatų mokykla, universiteto vardą "Baltic University" pakeisti į "D.P. Study Centre". Surado ir kitokių priemonių — prastas maistas ir pan. Tačiau, nežinint didelių universiteto priešininkų pastangų, jis išsilaikė iki pabaigos, nepa-keičęs savo veiklos.

Trukdymai

Pabaltijo universitetas, kurį leido įsteigti Britanijos valdžia, nuo įsteigimo pradžios pajuto trukdymą. Mat sovietai surado palankių sau žmonių karinės okupacinės ir UNNROS vadovybės. Visą laiką spaudė siaurinti universiteto veiklą, padaryti jį net amatų mokykla, universiteto vardą "Baltic University" pakeisti į "D.P. Study Centre". Surado ir kitokių priemonių — prastas maistas ir pan. Tačiau, nežinint didelių universiteto priešininkų pastangų, jis išsilaikė iki pabaigos, nepa-keičęs savo veiklos.

Uždarymas

Pabaltijo universitetas savo veiklą baigė 1949 m. rugsėjo 30 d. Daugiausia užsidarė ne dėl spaudimo iš šalies, bet, kad studentai ir profesoriai pradėjo klausiai emigruoti į kitus kraštus. Kad nenutrūktų Pabaltijo universiteto mokslinė veikla, 1949 m. Detmole įsisteigė Baltiečių institutas, vėliau perkeltas į Bonn'ą.

Pabaltijo universitetą baigė 76 studentai, iš jų 16 lietuvių. Kiti studijas baigė Vokietijos ar užjūrio universitetuose. Iš-eitas mokslas buvo užskaitomas kituose universitetuose. Dage-lis šio universiteto auklėtinis, kaip jau buvo užsiminta, nuosirdiai darbuojasi įvairiose lietuvių išeivijos kolonijose kultūrinėje bei visuomeninėje veikloje, kartais užimdami net ir svarbias vietas. J.A.

Buvusių Pabaltijo universiteto profesorių ir studentų susitikime gegužės 25 d. Jaunimo centre Čikagoje. Pirmoje eilėje iš kairės: Jadvyga Gruodienė, Petras Gruodis, Mėcys Mackevičius, prof. Petras Jonikas, Ona Jonikienė, Anupras Tamulynas

Aktualieji sielovados klausimai

Suvažiavimas, kuriame ryškėjo klausimas: ką gali duoti Lietuva išeivijai ir išeivija - Lietuvai?

Kalbėjo Vilkaviškio vyskupas J. Žemaitis, išeivijos vyskupas P. Baltakis ir kiti

Metinis lietuvių sielovados tarybos suvažiavimas įvyko Čikagoje, Jaunimo centre, 1991 m. gegužės 25 d. Šiame suvažiavime dalyvavo apie 50-60 žmonių iš įvairių vietovių iš JAV ir Kanados. Organizacinį darbą atliko Detroito gyvenan-tys tarybos nariai, vadovau-jant Liudai Rugienienei.

Suvažiavimo prezidentumą su-darė: moderatorė A. Zailskaitė, sekretorės — Jankauskie-nė iš Detroito ir Gudinskienė iš Hamiltono. Suvažiavimas pradėtas maldą 2000-tiesiems metams, sukurta kardinolo K. J. Suenens ir trumpu vysk. P. Baltakio žodžiu. Pagrindinis šio suvažiavimo punktas buvo simpoziumas tema "Išeivija ir Lietuva — jų sielovados ryšiai". Jame dalyvavo vysk. J. Žemaitis iš Lietuvos, kun. A. Saulaitis, SJ, iš Čikagos ir Ir. Lukoševičienė iš Toronto.

Vysk. Žemaitis padarė išsa-mų pranešimą apie religinę padėtį Lietuvoje per 50 metų ir dabar, kai grąžinamos šven-tovės ir religinė praktika rei-škiasi laisvai. Nors valstybė ne-sikiša į vyskupijų adminis-travimą, religinės praktikos orga-nizavimas nėra lengvas. Trūs-ta kunigų, jų darbo krūvis yra labai didelis. Katalikų spau-da ribojasi "Katalikų pasaui-lio", "Caritas" ir "XXI amžiaus" leidiniais.

Kunigai dirba besimokyda-mi, nes neturi modernių kate-kizacijos metodų, medžiagos ir vadovėlių. Sielovados dar-bo tikslas yra moralinis ir dvasi-nis atgimimas, parapijinė ir eucharistinė veikla. Visa vyksta daugiausia per pamoksus, o vadovavimas — per išpažintį.

Daug padeda katalikiškos ir krikščioniškos organizaci-jos: "Caritas", ateitininkai, skautai. Trūksta praktinių įgū-džių. Išeivijos pagalba žmonė-mis, vadovėliais, praktiniais patarimais yra labai svarbi. Reikalinga materialinė para-ma bažnyčių atstatymui.

Kun. A. Saulaitis, SJ, ką tik grįžęs iš Lietuvos, padarė įdo-mią sintezę dalinimosi su Lie-tuva ir Lietuvos — su išeivija. Jis įžiūrėjo septynerius var-tus, pro kuriuos reikėtų atras-ti būdus ir komunikacijos prie-mones. Tai būtų: pastoracija, pasaulinė kultūra, Vatikano II pakeitimai ir įtaka, ekume-ninė sritis, švietimas ir auklė-jimas, tikėjimo patirtis ir para-pijos gyvenimas.

Kun. A. Saulaitis iškėlė vi-są eilę nusiteikimų, kaip bai-

mė, nepasitikėjimas, apsimeti-mas, prisitaikymas, kurie kliu-do žiūrėti pirmyn ir liudyti gy-vą tikėjimą. Svarbu būtų įvelgti ir padaryti gyvą kan-čios — prispaudo tikėjimą ir jo įprasminimą. Tenka skai-tytis su gyvenimo tikrove ir ti-kinčiųjų nuotaikom. Esą svar-bu sudaryti sąlygas Lietuvos kunigams išmokyti svetimų kal-bų ir pagyventi Vakarų pasau-lyje bei susipažinti su katali-kiška literatūra.

Irena Lukoševičienė, socio-logė (social worker), supažin-dino su socialinėm Lietuvos problemom, jų įtaka bendram žmonių gyvenimui, su jų porei-kiais, siekiant dvasingumo, idealistinių vertybių, katali-kiško gyvenimo įprasminimo. Jos pranešimas apėmė sutiktą Lietuvoje žmogų, jo poreikius ir mūmęse sukeliančias reak-cijas; išpūdžius apie Lietuvoje aplankytas institucijas; kai kuriuos Lietuvos stiprumo ir gajumo pagrindus; mintis ir pageidavimus, ko Lietuvos žmonės laukia iš išeivijos, kas mus jungia ir ko mes bendrai galėtume siekti.

Irenos Lukoševičienės tei-gimu, yra svarbu, kad išeivi-jos ir Lietuvos žmonės išmok-tyti vieni kitus išgirsti, išklaui-syti ir nustatyti pagrindines linijas. Esą šiandien dvasingumo, vertybių diegimo ir kitose idealistinių poreikių plėtmė-se nėra esminio skirtumo tarp Lietuvos ir išeivijos žmonių. Pagrindiniai skirtumai tarp išeivijos ir Lietuvos žmonių yra materialinėse ir išorinėse formose, o dvasingumo, verty-bių skalės ar idealų siekimo plėtmėse esame panašioje si-tuacijoje. Lietuva gyvena 50-ties metų prispaudo ir nu-žmoginimo pasekmes, o išeivi-joje dvasiniai poreikiai reiškiasi kitaip. Jei šiandien iše-i-vijoje stinga pašaukimų, lie-tuviškai kalbančių jaunų sei-mų ir visuomeninį darbą dir-bančių žmonių, lietuviškos spaudos puslapius užpildan-čio prieauglio ir t.t., tai dėl to, kad kur nors pasimetėme savo vertybių ir siekimų skalėje, mus supanti materialinė gė-rė ir jos monai tapo daug svar-besni negu meilė ir supratimas savo žmogaus bei jo idea-lų siekimas. Be idealistinio nusiteikimo sunku skatinti dvasingumą, tikėjimą, religi-nę bei tautinę meilę ir pana-šiai. Todėl verta pagalvoti apie bendrą projektų sudary-mą tarp Lietuvos ir išeivijos,

siekiant dvasingumo ir idealų įgyvendinimo.

Po pietų pertraukos sekė diskusijos simpoziumo iškel-tais klausimais. Laiko stoka neleido plačiau paliesti visos eilės klausimų ir padaryti konkrečias išvadas.

Vysk. Paulius Baltakis pa-darė išsamų pranešimą apie jo laisvojo pasaulio 140 parapi-jų, išmėtytų visame pasaulyje padėtį. Dvasinė situacija esan-ti labai įvairi. Pateikta statis-tika rodo daugoms dvasiškų pažengusių amžių, stoką kunig-ų pakeitimui pensijon ar am-žinybės išėinančių, trūkumą jaunesnių dvasiškų sielova-dos darbai su jaunimu ir jau-nom šeimom.

V. Kolyčius iš Toronto iškė-lė svarbą pasauliečių apašta-lavimo ir Sv. Dvasios semina-ro įgyvendinimo, siekiant gile-snio parapijiečių evangeli-zavimo, religinio ugdymo.

Šio suvažiavimo metu buvo įteikta Krikščioniškos kultū-ros fondo spaudos premija (\$2000) žurnalui "Aidai". Pre-miją įteikė pats mecenatas prel. J. Prunskis, o ją priėmė "Aidų" įgaliotasis poetas K. Bra-dūnas.

Aplamai šios dienos metu buvo išreikšta įdomių minčių dėl komunikacijos, gilesnės sielovados jungimą į kasdie-ninį gyvenimą ir pan. Išliko rūpestis, kaip pasiekti dau-giau ir giliau visus parapijie-čius ir organizacijas. Visi da-lyviai jautė, kad neužteko lai-ko pilnai pasinaudoti simpo-ziume ir pranešimuose iškel-tomis mintimis. Ateityje gal reikėtų tokias sielovados su-eigas rengti dažniau ir ribotis regioniniais suvažiavimais, pramačius metines programas rūpimais klausimais. Gal būtų naudinga sielovados tarybai susiburti į sekcijas ir išdirbti atskirų sričių programas, at-sakančias į gyvenamo laiko ir aplinkos poreikius. Tokiu bū-du gal ir prieitume prie bend-rų projektų, kurie išjudintų dvasingumo kūrimo procesą. Tada gal prasmingiau įsijung-tų organizacijos ir parapijų sambūriai. Ir L.

Knygų rėškla
"SAMOGITIA"
 meniškai įraš
 knygas bei žurnalus
A. Plėnys
 3333 Grassfire Cres., Mississauga,
 Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

SIUNČIAME JŪSŲ ŠEIMOMS IR DRAUGAMS SIUNTINIUS Į

LIETUVĄ, ESTIJĄ, LATVIJĄ, GUDIJĄ, UKRAINĄ, MOLDAVIJĄ, LENINGRADĄ, MASKVĄ

NAUJA – UŽ TORONTO RIBŲ NEMOKAMAS SIUNTIMO ĮSTAIGOS TELEFONAS 1-800-661-0210. Siųskite šiuo adresu: 63 Galaxy Blvd., Unit 7, Etobicoke, Ontario M9W 5P1

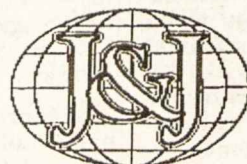
- Siunčiame naujų ar senų drabužių siuntinius, nemažesnius 5 kg arba 12 svarų. NĖRA MAKSIMUMO RIBOS.
- Standartinius, reguliariai pristatomus maisto ir vaistų siuntinius.
- Per 14 dienų, skubiai pristatomus maisto siuntinius.
- Greitai pristatome JAV dolerius – per 7 darbo dienas tiesiog iš rankų į rankas jūsų nurodytam asmeniui.
- Reguliariai pristatome per 3-4 savaites (JAV dolerius ar rublius tiesiog iš rankų į rankas).
- Besilankantiems Kanadoje duodame draudą ir darome iškvietimus.
- Pasiunčiame gėles.

TORVIL Ltd.
 FORMER J&J CANADIAN-EUROPEAN EXPORT-IMPORT CO.

Head office: 63 Galaxy Blvd. unit 7
 Etobicoke, Ontario M9W 5P1
 Tel: (416)798-3320 Fax: (416)798-3321

404 Roncesvalles Ave.
 Toronto, Ontario M6R 2M9
 Tel: (416)534-3860 Fax: (416)533-4910

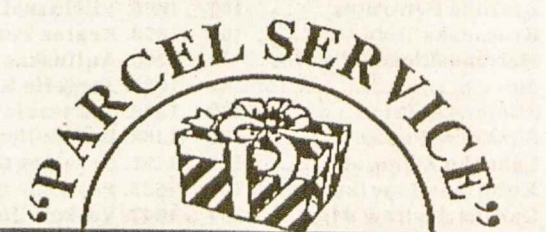
"TORVIL" Ltd.

FORMER J&J CANADIAN-EUROPEAN EXPORT-IMPORT CO.

HEAD OFFICE
 63 Galaxy Blvd. unit 7, Etobicoke,
 Ontario M9W 5P1
 Tel: (416)798-3320 Fax: (416)798-3321

404 Roncesvalles Ave. Toronto, Ontario,
 Canada M6R 2M9
 Tel: (416)534-3860 Fax: (416)533-4910

PER 14 DIENŲ

STANDARTINIAI MAISTO SIUNTINIAI Į:

- LIETUVĄ
- ESTIJĄ
- LATVIJĄ
- UKRAINĄ
- GUDIJĄ
- MOLDAVIJĄ
- MASKVĄ
- LENINGRADĄ

Vilniaus Saugumo pusrūsiuose

Buvau išvežta Komi respublikon, iš ten pabėgau, grįžau Lietuvon, studijavau ir vėl patekau į saugumiečių rankas

RAMULĖ-ELENA DAUGELIENĖ

(Tėsinys iš praėjusio nr.)

Onutės istorija tokia. Ji gyveno kaime su motina. Du jos broliai slapstėsi nuo kariuomenės išsikasę duobę daržinėje, kur motina jiems atnešdavo valgyti. Vieną kartą motinos namą apsupo saugumiečiai ir kareiviai. Onutė tuo metu buvo išėjusi pas kaimynę pasiskolinti skieto audimui. Grįždama namo pamatė, kad namas dega (kareiviai padegė), o į motiną, norinčią išdegančio namo išbėgti, saugumiečiai šaudė. Motina taip ir sugėdė. Onutė namo nebegrįžo, bet drauge su laimingai pabėgusiais broliais išėjo pas „miškinius“, kur ir gyveno virdama valgyti ir aplopydama juos.

Ten buvo ir Onutės sužadėtinis. Kartą jų vadas išėjo į miestelį ir ten, matyt, jį suėmė. Gelbėdamas savo gyvybę, jis, atrodo, sutiko savo draugus išduoti. Sutartu būdu pranešė, kad vieną naktį keletas vyrų susirinkty miestelio kapinėse kažkokiam žygiui. Su tais vyrais buvo Onutės broliai ir sužadėtinis. Onutė išėjo tikėdamasi gauti dokumentus ir kur nors ramiai ir tyliai apsigyventi. Tik prieję prie kapinių suprato esą saugumiečių ir kareivių apsupti. Pasiėjo bėgti atgal į mišką. Kareiviai svaidė į orą šviečiančias raketas ir šaudė į bėgančius. Gyva išliko tik Onutė ir dar vienas vyrukas. Kiti, jų tarpe Onutės sužadėtinis ir broliai, žuvo. Vėliau Onutei pasisekė gauti dokumentus ir apsigyventi kažkokiam užkampyje pas ūkininką, kur ją ir suėmė.

Ir suimdami, ir Kauno Saugume Onutė labai muše ir spardė. Jos nuomone, Vilniaus Saugumas — tikras rojus. Ji čia sėdėjo jau keletą mėnesių. Anksčiau ir prižiūrėtojai mušdavo. Man parodė vieną tokią sargą, kurį matydavom stovintį, kai rytais mus veddavo į tualetą. Jis, kai praeidavai, tai nors įspirdavo. Matyt, šiek tiek sušvelnėjo režimas ir mušti, bent moteris, mažai mušdavo. Norėdami ką nors išgauti, liepdavo stoti prie sienos ir stovėti aukštai iškelto mis rankomis, kol nualpdavai.

Mūsų diena

Žadindavo anksčiau. Tuoj turėdavai sukelti narus vieną ant kito ir ten sukisti čižninius. Po to ateidavo du sargybini. Dvi iš mūsų priekyje nešdavo „parašą“, kitos (rankos, aišku, ant nugaros) eidavo paskui, lydimos sargybinių. Tuaeitinio popieriaus vietoje buvo pripiaustyta maždaug 2-3 metų senumo laikraščiai. Praustis buvo galima po krano, o nusiūlostyti? ... Per kurį laiką nudžiūdavo. Tuaeito duryse buvo „akutė“, ir per ją vienas sargybinis mus visą laiką stebėdavo.

Aukos Kanados lietuvių fondui

NAUJI NARIAI:	
1970. Vasiliausko Antano atm. \$	100
1971. Dagio Povilo atm.	200
1972. Skučienės Marijos atm.	195
1973. Petkevičius V. L.	125
1974. Bražuko Petro atm.	100
1975. Krasausko Tado atm.	160
1976. Malinauskienės Ursulės atm.	165
1977. Šileikienė Julė	200
1978. Šimkienė Paulina	100
1979. Labucko Zigmo atm.	185
1980. Kubiliaus Jono (kun.) atm.	100
1981. Gailius Andrew Algis	200
1982. Juozapavičius Alfonsas	100
1983. Remeikaitė Skolastika	200
1984. Matusevičius Vytautas	100
1985. Norvaišs Stasio atm.	100
1986. Kuraitė Daina	100
1987. Kuraitė Vaiva	100
1988. Kuras Darius	100
1989. Ikašalo Vinco atm.	165
1990. Giedriūno Jono atm.	500
1991. Skripkauskas Vlodo atm.	300
1992. Macijausko Stasio atm.	1,000
1993. Zabarauskienės Olgos atm.	195

ĮNAŠUS PAPILDĖ IKI:

23. KLB Otavos apylinkė	10,700
48. Kredito kooperatyvas „Parama“	8,850
57. K.J. atm.	1,287
91. Čuprininkas V. ir A.	200
92. Danaitis St. ir A.	400
153. Kantautai A. ir F.	48,000
171. Balčiūno Antano atm.	235
187. Bumbulis A.	500
268. Kalasauskas E. ir K.	500
289. Šulma dr. V.	4,200

295. Venskis P. M.	2,100
327. DLK Algirdo Šaulių kuopa Hamiltone	400

vo. Mums išėjus, vienas sargybinis stropiai apžiūrėdavo tualetą sienas, ar ko nors neužrašė, ar nepažymėjo, nors pieštuką ar peilį Saugume gauti yra ne lengviau, kaip revol-verį.

Labai gerai atsimenu gegužės pirmosios rytą. Priekyje „parašą“ už rankenų tempia Onutė ir Jylutė. Onutė ką tik buvo gavusi vietoj visiška susipūšusio sijono ilgas, baltas apatinės kelnės (gal jų savininko jau ir gyvo nebuvo). Ją apsimovus atrodė labai komiška. Mudvi su „šeimininke“ ėjom iš paskos. O visą tą smirdinčią eiseną lydėjo Gegužės pirmosios proga labai jau pasipuošę žvangantys visais savo medaliais ir ordinais sargybini. Derinys buvo toks nuostabus, kad net tas piktašis, anksčiau mėgęs kalines spardyti sargybinis, pro kurį iškilmingai pražygiavom, šyptelėjo.

Po rytinės ruošos kameroje laukdavome pusrėčių. Žinoma, Saugume nutukti nėra jokio pavojaus, bet nebadavom, nes tai viena, tai kita gaudavome retkarčiais siuntinius, kuriais seseriškai dalindavomės. Siuntinių gaudavome stropiai apžiūrėtą: duona, pyragas, lašiniai ar dešra plonai supjaustyti, sausainiai net sutrupinti, žodžiu, gali ryti net nekramčiusi.

Vieną kartą per savaitę vedavo į pirtį, tiksliau, dušus. Būtinai reikėjo ir plaukus plauti. Apskritai Saugume buvo labai stropiai kovojama su bet kokių triukšmų, su utėlėmis (galbūt anksčiau buvo daug susirgimų dėmėtąja šil-tine). Mat galėjo numirti koks nors „reikalingas“ kalinys dar tarydumui nepasibaigus. Viršiniai labai bijojo, kad kaliniai tarp savęs nesusižinotų ir nežinotų nei kas čia Saugume sėdi, nei kas laisvajame pasaulyje darosi. Esi kaip šulinio dugne.

Kartą per savaitę būdavo „šmonas“ — krata. Į kamara ateidavo uniformuota moteris, liepdavo visoms nuogai nusirengti. Nuodugniausiai tikrindavo mūsų drabužius, daiktus, sienas, kad nebūtų kas užrašyta. Bet mūsų „adatos“ duonos riekelėje neužtikdavo. Po to duodavo kibirą su vandeniu, grindims šepetį, ir reikėdavo išplauti kamara. Leisdavo atidaryti net viršutinį langelį, pro kurį pasisekdavo pamatyti tik išorėje ir gatvėje saugančios kareivio kerzinius batus. Kiek sykių eidama į konservatoriją žiūrėdavau į tuos pusrūsius ir, prisipažinsiu, nė į galvą neatėjo, kad aš ten pati sėdėsiu. Gal dabar mano kurso draugai skuba į harmonijos ar muzikos literatūros paskaitas. Jaučiausi kažkokią dvilypę: lyg aš ir čia, ir drauge laisvajame pasaulyje.

Didelėmis apmąstymams nebuvo laiko, nes krėtėja liepda-

vo dar mums nuogoms kelis kartus pritūpti, o paskui leido jau apsigyventi.

Pietūs būdavo iš trijų patiekalų — sriuba, košė ir duonos gabalėlis. Kelias savaites iš eilės sriuba būdavo šiltas vanduo su plaukiojančiais apipuvusiais kopūstlapiais. Nuo jų taip visoms paleido vidurius, kad nežinau, kaip būtume išgyvenusios, jei vieną kartą nebūtų atėjus kažkokia žmonių komisija (vienas jos narių buvo baltu chatatu, turbūt gydytojas). Gydytojas ir kažkoks uniformuotas, matyt, tarp savęs pykosi, nes kai pasakiau (mano moterytės rusiškai mokėjo tik „da“ ir „niet“), kad nuo kopūstų mums labai vidurius paleido, uniformuotasis pergalingai pažvelgė į gydytoją ir tarė: „Vot, vot, tai vis jūsų vitaminai!“ Matyt, ir daugiau kalinių tuo pačiu skundėsi. „Vitaminai“ iš mūsų valgių išnyko. Kartais gėra mažam, kai didieji tarp savęs pešasi.

Vakare kuo greičiausiai guldavomės ant lentinių gultų su labai siauru ir kieta čižniniu.

Ir vėl dienele nugyventa. Mano draugės jau sėdėjo kele-tą mėnesių ir tarydams vis ne-sibaigė. Suimdavo kokią naują „miškinį“ ir vis reikėdavo aiškintis, ar jį pažįsta ir t.t.

Sekmadieniai

Sekmadieniai po pusrėčių vaidindavom vieną scenelę, kuri, nors kartojama kas sekma-dienį, nenusibosdavo. Mūsų vyriausioji (apie 50 metų) vaidindavo šeimininkę, o mes — jos mergas. Tai ji papusryčiaus tardavo: „Na, mergaitės, skanūs pusrėčių pavale-gėt, tai dabar galėtumėt ir į

Išklydęs iš tėvynės... nepaklydo

A.a. rašytojas-poetas Klemensas Jūra (Jūraitis)
1912.III.25 — 1991.V.28

ALFONSAS GIEDRAITIS

Tai tokios jo gyvenimo šioje planetoje datos — pirmoji ir paskutinioji, o gyvenvietės: Salemos Būdos km., Sasnavos vals., Marijampolės apskr., Kaunas (Liet.), Oldenburgas (Vok.) ir Itanhaem mst. (Brazilija).

Mirties aš čia nė neminiu, nes p. Raštikienės žodžiais tariant — poetai nemiršta. Taigi ir poetas Klemensas Jūra savo gausia kūryba yra ir bus gyvas mūsų tau-toje.

Paskutiniais mėnesiais jį labai vargino akių kataraktas. Kai gatvėje praeina pažįstami jį sveikin-davo, tai jis jų nebeatpažindavo... Todėl paskutiniame laiške man rašė: „Jeigu mano širdies klapanai staiga sustreikuotų, nustotų klapsėjė — būtų vienintelis išsi-gelbėjimas!“ Tai po 9 mėn. ir 23 d. ir atsitiko: po gerų pietų Jūs pri-gulė nusūsti ir jau neatsibodo... Taip lengvai baigėsi jo sunki, įvai-riomis klijūmėmis išmarginta keli-o nė šios žemės paviršiumi.

Sielvarte liko jo žmonelė Regi-na, dukra Živilė (t.p. dalyvaujanti liet. spaudoje) ir sūnus Rimgaudas, chemijos inžinierius, dr. Londrinio un-to profesorius. Abu augina savus atžalynus ir dalyvauja spaudoje bei liet. veikloje.

Kauno laikais Klemensas Jūraitis buvo suvalkietiška atkalkaus būdo, veiklus, kantrus ir la-bai veržlus į mokslą bei literatūrą, savarankiškas ir nemėgštas ki-tiems tarnauti; metė tarnybą ir, suradęs privatų pajamų šaltinį, ruošėsi egzaminams, kuriuos iš-laiškė eksternu iš gimnazijos kur-so prie Švietimo ministerijos eg-zaminų komisijos 1938 m.

Spaudoje reikiškes nuo 1930 m. įvairiais slapyvardžiais; po II D. karo apsigyvenęs Brazilijoje, kurį laiką redagavo „Mūsų dienas“ ir savo 1950 m. įsteigtą satyrinį „Gar-nį“, paruošė kelis kalendorius, iš-leido portugalų vadovėlį „Lietu-vis Brazilijoj“, su mokytoju poetu S. Bakšiu parengė lietuvių kalbos vadovėlį „Tėvų kalba“ (1954 m.). Yra išleidęs savo eilėraščių rin-kinius: „Praevio ašara“ 1937 m., „Krivio lėmimas“ 1946 m., „Tremtinio ašara“ 1948 m., „Kauburėliai“ 1982 m. (ten išvardinta dar tuzinas įvairaus turinio knygų, čia nepa-minėtų) ir „Diemedžio šakelė“ 1984 m.; prozos dalykų: „Kapai be kryžių“ 1936 m., „Oceanida“ 1947 m., monografiją „Taurioji lietuvis“ 1952 m., knygą apie kun. B. Sugin-tą — „Tėvynės vaidila“ 1958 m.; teatro kūrinii: „Senelis Šaltis“ 1940 m., „Mažoji Snieguolė“ 1943 m. ir kt.

Kai kurie jo eilėraščiai virto dai-nomis, kurioms melodijas sukūrė komp. J. Tallat-Kelpša, K. Griauz-dė, V. Kuprevičius ir kt.; buvo LE bendradarbis.

bažnytelę nueiti“. Paskui prie-idavo prie durų ir labai susi-rūpinusiu balsu pranešdavo: „Ot bėda, tai bėda: dingo du-rų rankena iš tos pusės. Na, ką padarysi, pasimelsim namie.“ Jos kalbėdavo poterius, o aš skaitydavau knygas. Taip, taip — knygas. Kartą per savai-tę su krepšiu knygų ateidavo bibliotekininkas. Kiekvienai duodavo savaitei vieną knygą. Mano draugės nei kalbėti, nei skaityti rusiškai nemokėjo, tai aš galėdavu paimti 4 kny-gas. Rinkdavausi kuo storiau-sias, kad ilgiau būtų ką skai-tyti. Kartą gavau storą knygą apie hitlerinį Saugumą. Kny-ga linksmai nuteikė: tiesiog vilniškio Saugumo dyvis. Sta-lino ir Hitlerio žmonių auklė-jimo metodai panašūs, kad vi-sai be reikalo jiedu pykstasi.

Sargybinių

Saugume viskas labai paslap-tinga. Atrakinama „kormuška“ (langelis duryse). Balsas pra-neša vieną raidę, sakysim „A“. Tada kalinė, kurios pavardė prasideda tokia raide, priva-io prieiti prie langelio, kur jau ištariama visa pavardė, atra-kinamos dury, ir koridoriuje laukia sargybinis, kuris tave turi kur nors nuvesti. Privalai rankas sudėti už nugaros. Tas saugotojas vieną savo milži-nišką ranką uždeda tau ant pe-čių, kitą ant sudėtų rankų ir taip stipriai apkabintą tempia pas tarytoją ar kitur. Tardy-tojas — trečiame ar ketvirtame aukšte. Kol įkpodavau laip-tais, rodos, širdis plyš. Ypač kai Saugume pabuvau ilgiau ir fizinės jėgos nyko, kaip snie-gas pavasarį. Jeigu priešais koridoriuje pasigirdsavo žings-niai, sargybinis įgrūdavo į to-kią akliną spintą ir ten laiky-davo, kol kitas kalinys bei jo sargybinis praeidavo ir žings-niai nutoldavo. Mat bijota, kad kaliniai vienas kitą nepama-tytų. (Bus daugiau)

A. A. KLEMENSAS JŪRA, miręs Brazilijoje 1991 m. gegužės 28 d. Poetas, rašytojas, žurnalistas

Ne visi jo eilėraščiai vienodos vertės. Jeigu koks nors poetikos žinovas būtų nuolat pataisinęs jo monolitiškai skambančią eilė-darą ir vietomis apvalęs nuo poe-ziją temdinančių banalybių, tai iš to gausybės rago būtų likęs tik-tai koks ketvirtadalis tikrai vertingos kūrybos dėmančiuku, kaip pvz. iš „Kauburėlių“ (99-100 psl.) 10-ties posmų eilėraščio „Paskutiniai Mo-hikaniai“ (II, IX ir X):

Sidabru nušarmojo ilgi metai
nūnai.
Pilkais paukščiais išklydus, atgal
kelio nėra.
Praeitis — tai paskendę sugrįžimo
laivai,
Praeitis — ano tolimo ryto žara ...
Jie mylėjo šis šalį ir aną — ten
toli ...
Jie per vargo marias prasiskynė
takus
Ir pranyko be ženklų, lyg nebūtų
jų čia.
Toks jau dėsniš likimo — emigranto
dalia.

Mohikanai išmirs — nebeliks
praeities!
Laiko bangos į tolius dienas
nuskalaus!
Mirs tradicijos, dainos — kibirkstėlė
vilties ...
Ir išklydusių paukščių Lietuva
nesulauks.
1976, Sao Paulo

Ir poetas Klemensas Jūra iškly-do... bet nepaklydo! Nepamiršo brangios tėvynės ir savo raštuose visais laikais sielojosi jos ateiti-mi. Tikėtims, kad atkakti jo siela ir amžinybėje aktyviai prisidės prie galutinio Lietuvos išlaisvi-nimo iš bolševikinio jungo.

Paremkite „Tėviškes žibu-rius“ auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu pa-likimu. Iš anksto dėkingi —
„TŽ“ leidėjai

Toronto Maironiu mokyklos choras su Toronto jaunimu, dalyvaujančiu kituose choruose, Dainų šventėje Čikagoje
Nuotr. R. Paulionio

ISPŪDŽIAI IR PASTABOS

Septintoji dainų šventė

Dalyvavo Šiaurės Amerikos suaugusių ir jaunimo chorai, tautinių šokių grupės, orkestras, menininkai iš Lietuvos, gausūs žiurovai

AURELIJA M. BALASAITIENĖ

Ilgą repeticiją

Dainininkai ir orkestras jau susirinkę savo vietose. Susirū-pinę dirigantai, kurių šioje šventėje yra 10, varto gaidas ir tariasi. Repertuaro komisi-sos pirmininkė ir dirigentė Da-lia Viskontienė pasveikino dai-nininkus ir su pasipiktinimu pastebėjo, kad dalis dainos vienetų užsiregistravo, bet ne-atvyko, tik norėjo būti įtraukti į leidinį. Reikia sutikti su jos nuomone, kad tai nemandagu ir neteisinga. Toliau jį pakar-totinai kritikavo 1983 m. dai-nų šventė, kiek pagandama choristų nuotaiką, kurie i an-oje dainų šventėje dalyvavo ir buvo ją labai patenkinti.

Visi dirigantai paeiliui re-petavo savo paruoštus kūri-nius, kai kur pataisydami, kai kur sustabdydami, pasikalbė-dami ir padarydami savo pa-stabas choristams, užmegzda-mi kontaktą su jų nepažįstan-čiais dainininkais.

Dirigentas pristatinėjo Da-lia Viskontienė. Gaila, kad ne-buvo tinkamai pristatyti pir-mą kartą išsivijus dainų šven-tėje dalyvaujantys dirigantai iš Lietuvos, ypač Gediminas Purlys, kuris jau yra pažįsta-mas abipus Atlanto kaip Čiurlionio ansamblio sukakties ir viešnagės Lietuvoje vado-vas bei puikus dirigentas ir kompozitorius...

Teko stebėtis, kad nė vienas dainininkas neapalpo, nes re-peticija be jokios pertraukos užtruko arti šešių valandų. Choristams ir orkestrui jau išsisėmus, dar buvo repetuo-jami tautiniai šokiai.

Po repetacijos užkalbinau dirigantą Gediminą Purlį, no-rėdama pasiteirauti jo nuom-onės. „Repeticija esu visiškai sužavėtas. Nesitikėjau tokios disciplinos ir ištvermės. Net ir Lietuvoje taip nebūtų. Ma-niau, kad muzikiniu požiūriu bus blogiau, bet susidariau įspūdį, kad Čiurlionio ansamb-lis geriausiai moka repertua-rą“.

Po repetacijos „Dainavos“ ansamblio pirmininkės Dan-guolės Ilginytės pakviesti čiur-lioniečiai nuvyko į „Seklyčią“, kurioje buvo paruoštos puikios vaišės. Jau daugelį metų yra žinoma, kad Čiurlionio an-samblis ir „Dainava“ yra „gi-minės“, todėl ir jaukių vaišių metu buvo linksminamasi, da-linamasi ateities planais ir praėjusių dienų prisiminimais. Danguolė Ilginytė pristatė kai kuriuos svečius, ovacijomis pagerbiant Gediminą Purlį. Čiurlionio ansamblio vardu pirmininkas Vladas Plečkai-tis padėkojo „Dainavai“ už pri-ėmimą ir vaišes. Padainavę ir pasikalbėję išsiskyrėme iki su-sitikimo šventėje.

Ižanga ir eiseną

Sekmadienį į dainų šventės paviljoną plaukė minios, o po-licija palaikė tvarką, praleis-dama iš automobilių aikštės einančius ir sustabdydama au-tomobilių judėjimą. Didžiulė auditorija užėmė kaip bičių avilys, koridoriuose vienas kitam į glėbį puolė seniai nesimatę pažįstami, o puikiai veikianti oro vėsinimo sistema teikė ga-ivią atmosferą.

Sublyksėjus šviesoms, publi-ka susėdo į savo vietas. Šven-tės organizatoriai ir rengėjai — Vladoas Momkus, Stasys Baras, Antanas Razma, Juozas Kristolaitis ir senatorius Alan Dixon palypėjo pakylon šalia orkestro. Dirigentės ir diri-

gentai susisipietė viename pa-kylos sone. Televizijos ir fil-mų žvaigždė Ann Jillian — Jū-ratė Nausėdaitė, pasipuošusi tautiniais drabužiais, buvo pa-sitiktą su griausmingomis ova-cijomis. Ji pasisakė, kad di-džiujosi savo lietuviška kil-me ir pareiškė, jog šventės programą pranešinės lietuvių ir anglų kalbomis pagal rašy-tojos Danutės Bindokienės pa-ruoštą skriptą.

Dariui Polikaičiui diriguo-jant orkestrui, prasidėjo chorų eiseną. Gaila, kad šį kartą chorai buvo sugrupuoti pagal „rajonus“, pavedus pavieniams atstovams nešti neįspūdingus plakatus su vienetų vardais. Juos sekė vienama būryje keli ar keliolika chorų, ištirpę ano-nimiškoje masėje. Prisiminus 1983 m. dainų šventės kritiką, nenoromis grįžta į atmintį dar-ni, įspūdinga ir spalvinga pa-vienių chorų eiseną su jų vado-vais ir įspūdingais plakatais. Šį kartą ir „mano“ Čiurlionio ansamblis ištirpo „Vidurio Va-karų“ minioje, o tautinių šo-kių šokėjai, choristams suėjus į pakopas, liko paviljono are-noje.

Tautinis gyvastingumas

Klausytojus maloniai nutei-kė pranešimas, kad šios šven-tės dirigento lazdelė yra at-siųsta iš Vilniaus, o po šven-tės būsimai sugrąžinta ir per-duota 1994 m. viso pasaulio lie-tuvių dainų šventės Vilniuje dirigentams.

Garbės dirigentui Petruui Ar-monui diriguojant, buvo sugie-doti Amerikos, Kanados ir Lie-tuvos himnai. Po „Tautiškos dainos“ šokėjai buvo išvesti.

Šventės pirmininkas Vlaclovas Momkus trumpame žodyje pabrėžė, kad ši šventė liudija

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radio žinios nesulaikomai skleidžia informaciją įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDA

aukoms, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE

Aukos arba palikimus siųskime Tautos fondui:
310 Rathburn Road, Etobicoke, Ont. M9B 2L8

LIETUVOS LAIKRODIS

Reta brangenybė. Išskili dovana!

Kiekvienas laikrodis turi:

- tautinių spalvų laisvos Lietuvos kontūrus
- įrašą LIETUVA — išspausdintą stambiomis raidėmis žemėlapyje apačioje
- paauksuotą, vandens nebijantį laikrodžio dėklą
- tikros odos dirželį
- pilną vienerių metų kvarco veikimo garantiją

Sie laikrodžiai buvo suprojektuoti ir pagaminti pagal nurodymus JAV bendrovės, kuri vienos kokybės laikrodžius parduoda IBM, NBC, XEROX bei kitoms didelėms JAV verslo bendrovėms.

Užsakymo blankas:

Pavardė	
Adresas	
Kiekis	vyrų / moteriškų
Kalifornijos gyventojams pridėdamas	6.75% (\$2.69 už vieną laikrodį)
Vieno laikrodžio kaina (JAV) \$39.90	Siųsdami užsakymą, pridėkite čekį arba pašto perlaidą, su
Dviejų laikrodžių (už abu) \$72.90	įskaičiuotais bet kuriais mo-
Trijų ar daugiau (už kiekvieną) \$32.90	pridėti: už persiuntimą paštu ir paruo-
Šimą \$2.95 kiekvienam užsakymui.	šimą \$2.95 kiekvienam užsakymui.

The Lithuania Watch, Baltic Enterprises,
249 Via Tavora, Encinitas, CA 92024 USA.

Septintoji dainų šventė

(Atkelta iš 6-to psl.)

Po to sekė eilė seniai pažįstamų liaudies dainų, kurioms dirigavo Emilija Sakadolskienė, Rita Kliorienė, Darius Polikaitis, Gediminas Purlys ir Dalia Viskontienė.

Tenka pastebėti, kad Gedimino Purlio diriguotas "Piemėnėlių raliavimas" buvo blogai paskirų chorų paruoštas, bet jo puikiai diriguotas. Susidarė įspūdis, kad tik dalis dainininkų tai dainai buvo paruošta. Iš čiurlioniečių teko išgirsti, kad aplink stovėjusieji kiti chorų dainininkai jos nedainavo ar tik vietomis pritarė, pasižiūrėdami ir gaidas. Čiurlionio ansamblio repeticijoje buvo mokomasi visų dainų be jokios išimties.

Po pertraukos

Po penkiolikos minučių pertraukos Jonas Govėdas dirigavo mišraus choro su orkestru liaudies dainų pynę, o po jo sekė dirigentas Viktoras Ralys su trimis liaudies dainomis jaunimo chorui, kuris pasirodė puikiai. Nepaprastai publikos nuotaiką pakėlė Darius Polikaitis originaliai su modernios muzikos palyda padainavęs B. Brazdžionio "Aš čia gyva". Jam buvo sukeltos ovacijos, nes jis pajavirino monotonišką pažįstamų liaudies dainų repertuarą. Šventės pranešėja komentavo, sakydama: "Man atrodo, kad tu jiems patikai".

Pristatydama sekantį moterų choro dirigentą Raimundą Obalį, Jūratė net kelis kartus suklydo, klaidingai ištardama jo pavardę. Vienas gražiausių jos charakterio ir talento bruožų yra tas, kad šokėjų eilėse dalyvavo visų kartų atstovai — šalia paauglių sukosi jau žilstelėję vyresnieji, nuo jauniesių visiškai neatsilikdami.

Ann Jillian vėl padarė klaidą, sakydama, kad šventė jau... baigta. Supratusi savo klaidą, skubiai atitaisė, pranešdama, kad "Kupolinį" diriguos Rita Kliorienė. Tai sudėtingas, įspūdingas ir didingas programos numeris, tinkamai užbaigęs repertuarą. Publika orkestrui, dirigentei ir chorui sukėlė griausmingas ovacijas.

Žymenys, padėkos, pabaiga

Šventės pirmininkas Vaclovas Momkus specialiais žymenimis apdovanojo Stasį Barą ir visus dirigentus, padėkojo vykdomojo darbų komiteto nariams ir Nijolei Pupienei už tautinių šokių paruošimą. Stasys Baras pasveikino iš Lietuvos atvykusius menininkus ir pakvietė susirinkusius atsisveikinti prie Vilniaus televizijos bokšto žuvusius lietuvius.

Šventės pirmininkas Vaclovas Momkus specialiais žymenimis apdovanojo Stasį Barą ir visus dirigentus, padėkojo vykdomojo darbų komiteto nariams ir Nijolei Pupienei už tautinių šokių paruošimą. Stasys Baras pasveikino iš Lietuvos atvykusius menininkus ir pakvietė susirinkusius atsisveikinti prie Vilniaus televizijos bokšto žuvusius lietuvius.

Septintojo lietuvių dainų šventėje gegužės 26 d. Čikagoje KLB valdybos pirm. JUOZAS KRISTOLAITIS ir programos pranešėja — ANN JILLIAN — JURATĖ NAUSĖDAITĖ

Nuotr. J. Tamulaičio

tuvius. Jis taip pat pareiškė padėką visiems prie šventės darbu prisidėjusiems, tik pamiršo... ją išgarsinusią spaudą.

Oficialiai daliai pasibaigus, mišraus choro su simfoninio orkestro palyda buvo sugiedota "Parveski, Viešpatie", "Lietuva brangi" ir "Grįšim, grįšim", diriguojant Faustui Griolai. Arenos apačioje mechanikai leido trispalvę "miglą". Joje skendo choro dalyviai, tvarkinga grandimi žygiuodami nuo pakopų.

Žiūrovų nuomonės

Po šventės, keliaujant į namus, vyko gyvos diskusijos. Apie šventės pranešėją Ann Jillian — Jūratę Nausėdaitę pasigirdo skirtingos nuomonės. Vieni tvirtino, kad jos lietuvių kalbos klaidos yra nedovanotos, ir kad ji nepateisina savo aukšto honoraro ją lyginant su 1983 m. šventės pranešėja Vitalija Vasaitiene. Kiti sakė, kad reikia džiaugtis jos lietuviškumu, nežiūrint klaidų, kurių nebuvo daug, nes su tokia nusistatymu prarandama jauniesniąją kartą, kuri nepakankamai moka lietuvių kalbą.

Dauguma komentavo repeticijos metu keliskart kartotą 1983 m. dainų šventės kritiką ir tvirtino, kad anoji buvusi geresnė savo tvarka, iškilminga eiseną ir salės dekoravimą, kurio šį kartą buvo pasigesta, net ir šventės šūkio niekur nesimatė. Tačiau bendrai paėmus, ši dainų šventė pasižymėjo darinių dainų sąskambiu, chorų disciplina ir puikiu dirigavimu. Gražu, kad dirigentų eilėse matėme eilę prityrusių moterų — energingą Ritą Kliorienę, "Volungės" vadovę Dalią Viskontienę ir Emiliją Sakadolskienę. Šventės klausytojai šventę liko sužavėti.

Neveltui buvo įdėta nepaprastai daug darbo ir pastangų. Prisimenu, kaip repeticijos metu Vaclovas Momkus ir Stasys Baras, susirūpinę ir rimti, lėtai vaikštinėjo po dar tuščias patalpas, kažkuo rūpinosi, jaudinosi, nes ant jų pečių gulėjo didžioji darbų našta ir atsakomybė. Tačiau bene pats didžiausias nuopelnas yra tas, kad pirmą kartą po 50 metų galėjome džiaugtis Vilniaus operos ir baleto orkestru, dainininkais ir šokėjais, kurių atgavimas ir aprūpinimas pareikalavo daug rizikos ir išlaidų. Jau vien už tai turime būti rengėjams dėkingi.

Planuojant kitų dainų švenčių repertuarus, reikėtų įjungti ką nors naujo, o ne vis tas pačias perharmonizuotas liaudies dainas. Jų išsižadėti negalime, palikime kelias kaip mūsų senovės liaudies kūrybos simbolius, bet turime pripažinti ir individualius lietuvių kompozitorius, išgirsti jų kūrinius ir jais pajavirinti repertuarą, kaip tai padarė Darius Polikaitis.

Taip septintoji išeivijos dainų šventė, pirmą kartą istorijoje sujungusi menininkus iš abipus Atlanto. Reikia turėti vilį, kad 1994 m. planuojama net po pasaulio lietuvių dainų šventę jau bus rengiama pilnai nepriklausomoje Lietuvos respublikoje. Iki pasimatymo laisvame Vilniuje!

Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirmininkas VYTAUTAS LANDSBERGIS atidaro Lietuvių muzikos šventę religiniame koncerte Čikagoje, stebint šventės rengėjų pirmininkui STASIUI BARUI. Nuotraukoje matyti Lietuvos valstybinės operos orkestras ir Čikagos lietuvių operos vyrų choras

Nuotr. J. Tamulaičio

Lietuviško tautiško klausimas angliškai

V. BAGDANAVIČIUS

Diasporos klausimas

Daug kam, pradedant skaityti Antano J. van Reenano knygą, gali kelti klausimą pati knygos antraštė "Lietuviška diaspora: nuo Karaliaučiaus ligi Čikagos". Kodėl čia diaspora, ką turi bendro Čikaga su Karaliaučium? Knyga paskaičius, paaiškėja, kad ši antraštė šiai knygai turi savo prasmę. Žodis "diaspora" reiškia tokia tautos būklė, kuri yra išvietinta, ir kuri neturi savo politinės organizacijos.

Kaip tik šioje būklėje esantis tautiškas rūpi knygos autoriui. Tam tikslui jis paima tris ar keturis lietuviškus tautiškus, kurie reikšėsi be savo valstybinės sąrangos. Toks buvo lietuviškumas, kilęs Prūsijoje, sudominęs visą humanistinę Vakarų Europos šviečiamąją praeitį prieš tautines sąmones pabudinimo ano meto Rusijos imperijoje. Kitas lietuviškumas, kuris be savo teritorijos sugebėjo savaime įsiviešinti, buvo JAV-se. Ir dar vienas lietuviškumas atsirado po Antrojo pasaulinio karo Vakarų Vokietijoje, vėliau pasklidęs įvairiuose pasaulio kraštuose. Šis lietuviškumas labai gvyai perkėlė į įvairius kraštus tą lietuviškumą, kuris buvo susikūręs nepriklausomoje Lietuvoje šio šimtmečio pradžioje.

Šios knygos autorius imasi labai drąsaus uždavinio svarstyti tautišumą, paimtą pačiam savyje, be to bruožo, kurį jam teikia politinė tautos organizacija. Tai drąsus uždavinys, metodškai teisingas to klausimo pastatymas, nes įgalina tyrinėti tautišumą, labiau jo paties prigimtyje.

Šios knygos autorius stengiasi savo tautiško analize apieiti be valstybinės tautiško atbaigos. Tai drąsus studijinis uždavinys. Jis tautiško stengiasi suvokti aukščiausiai už valstybingumą, kurio uždavinys — tarnauti tautai ar ją išlaikyti.

Karaliaučiaus lituanistika

Šioje knygoje skyrius apie Karaliaučiaus lituanistiką yra taip platus, kad jį ma tik aprašymą Karaliaučiaus lituanistikos seminario, bet ir plačius Vokietijos kultūrininkų sluoksnius. Čia yra apžvelgti ir Goethe ir Kantas. Šiam tautiniam sąjūdžiui plėstis daug pagelbėjo protestantų teologas F. D. Schleiernacher (1768-1834), kuris stipriai buvo pasisakęs už krikščionybės ryšį su tautiniu gyvenimu (11 psl.). Šis Reenano knygos skyrius galėtų pasitarnauti kaip vadovėlis studentams, norintiems susidaryti pilnesnį vaizdą apie lituanistinį sąjūdį Europoje praėjusiam šimtmetyje.

Van Reenanui šis lituanizmas yra reikšmingas tuo, kad jis sudaro gerą medžiagą studijuoti tautišumą, nepriklausomai nuo valstybinės organizacijos. Prieš pereidamas į naują lietuvių išeiviją po II pasaulinio karo, papildusią ne tik JAV-se, bet ir kitur, autorius daug dėmesio kreipia į šios visuomenės laikotarpį, kurį ji praleido Vokietijos stovyklose. Jis pastebi, kad šiame laikotarpyje labai daug dėmesio buvo kreipiama į organizavimą mokyklų. Čia buvo sukurta ištisa mokyklinė sistema: nuo pradžios mokyklų iki baltiečių universiteto. Ryšys

ANTANAS VAN REENAN-ADOMĖNAS, autorius veikalo "Lituanian Diaspora: Koenigsberg to Chicago"

tarp lietuvių tautinės sąmonės ir auklėjimosi bei kultūrinės veiklos čia buvo labai gyvas (97 psl.).

Turėdamas tikslą aptarti tautišumą šalia valstybinės organizacijos, van Reenanas plačiai aprašo įvairias lietuvių organizacijas, tiek susipietusias lietuvių bendruomenėje, tiek šalia jos. Jis, žinoma, neužmerkia akių ir mato, kad nutautėjimas, nepaisant to, veikia šią visuomenę (75 psl.). Nutautėjimas šioje visuomenėje buvo konstatuojamas tuo atveju, kai bendruomenės narys pereina į svetimos kalbos vartojimą.

"Pasaulio lietuvių charta"

Didelės principinės reikšmės tautos išlikimui van Reenan randa "Pasaulio lietuvių chartos" paskelbime. Šis dokumentas savo reikšme išsėina anapus lietuvių tautos ribų ir yra svarstytinas apskritai, norint išlaikyti tautą pasaulyje be valstybinės paramos.

Pasaulio lietuvių charta buvo paskelbta 1949 m. biržė-

lio 14 d. Ši charta susideda iš trylikos pareiškimų. Pirmiausiai ji teigia, kad niekas neturi teisės žmogaus nutautinti. Lietuvių tautos esmę sudaro iš sentėvių paveldėta kultūra. Šeima yra tautiško išlaikymo pagrindas. Tauta jungiasi tarptautinė veiklon. Ji savaime yra nepriklausoma, ypač savo auklėjimosi srityje. Dėl to ir pasaulyje pasklidę lietuviai privalo rūpintis išlaikyti savo mokyklas. Šalia kitų dalykų, svarbu išlaikyti spaudą sava kalba, studijuoti tautos istoriją. Charta skelbia visų lietuvių lygybę ir vienybę. Lietuviai tačiau turi būti lojalūs tam kraštui, kuriame jiems teks gyventi.

Toks yra chartos turinys. Van Reenan pateikia pilną jo tekstą anglų kalba. Ši charta yra kartu Pasaulio lietuvių bendruomenės konstitucija — gyvas jos reprezentantas pasaulyje. Tačiau van Reenanas šią chartą studijuoja daug platesnėje apimtyje, būtent tuo požiūriu, kad tai yra dokumentas suprasti tautą pačiame jos tautiškume. Ši charta yra pirmas tos rūšies dokumentas, aptariantis tautą šalia politinės tautiško formos (145 psl.).

Analizuodamas chartos turinį, van Reenan nustebina mus sujungdamas šio dokumento vedamąsias mintis su ateitininkų organizacijos principais. Jis nesivaržo sakyti, kad šios chartos principai iš tikrųjų yra ne kas kita, kaip "Ateities" sąjūdžio principai. Čia esąs atstovaujamas: ateitininkas šeimininkas, tautiškas, katalikiškumas, visuomeniškumas ir inteligentiškumas (145-6 psl.).

(Bus daugiau)

Menišų aitvarų paroda

Hamiltone Broadway galerijos patalpose, 251 King William gatvėje, nuo gegužės 26 d. iki liepos 4 d. vyks Pauliaus Grajausko aitvarų paroda. Tai ne pirmoji tokia paroda šioje galerijoje. Perna Grajausko spalvingi aitvarai puošė šią galeriją ir po to buvo suroštas paroda Guelph'o mieste. Parodos turėjo didelį pasisekimą, ir visi rodiniai buvo išparduoti lankytojams. Susidomėjo net ir Hamiltono dienraštis "The Spectator", kuris pernai paskelbė išsamų straipsnį apie Grajausko aitvarus.

Šiuo laiku vykstančioje parodoje aitvarus puošia trys spalvos: juoda, balta ir raudona, išdėstytos daugiausia geometriškais raštais. Grajausko aitvarų formos yra įvairios. Vieni iš jų yra lygūs ir plokščiai stačiakampiai, o kiti ilgi kaip kokios gyvatės ir legendiniai slibinai. Šie aitvarai yra ne vien tik gražūs rodiniai su meniškai suderintomis spalvomis, bet jie yra patrauklios pramoginio sporto žaidimo priemonės. Aitvarų meistras Paulius Grajauskas jau penkeri metai užsiima šia kūryba, rengia parodas, dalyvauja aitvarų festivaliuose. Pvz., šiemet birželio 2 d. įvykusiame aitvarų festivalyje Dundas mieste dalyvių dėmesį atkreipė aukštai padangėje skraidantieji Grajausko aitvarai.

Grajauskas aitvarų kūryboje yra pasisavinęs tradicinę meninę formą, kuri išsivystė prieš 2500 metų. Vieni aiškina, kad pirmieji aitvarų kūrėjai/kūrėjos buvo kiniečiai ar egiptiečiai. Kiti tvirtina, kad

pirmieji aitvarai pasirodė Ramiojo vandenyno kraštuose; jų kūrėjai/kūrėjos buvo polineziečiai ir maoral. Graikų ir romėnų senovės legendose pasakojama apie žmones, kurie skraidė ir dangų prižiūrėti didelio aitvaro. Pasakose yra minimas graikas Daidalos, kuris pagaminęs aitvarą su vaško sparnais ir, pririšęs savo sūnų Ikarą, paleido į dangų. Sūnus pakilo į orą, tačiau karšta saulė sutirpė vašką, ir jis žuvo, nukritęs ant žemės.

Senovėje karuose buvo vartojami aitvarai, kurie uždegti būdavo leidžiami į priešo pozicijas ir sprogdami ore sukeldavo baime. Jie buvo skraidinami ir religinėse šventėse nuraminti dievus ir dievaites.

Europiečiai susidomėjo aitvarais XVI šimtmetyje. Anglijoje XVII š. buvo išleista net knyga, aiškinanti aitvarų gamybą. Autorius John Bates patarė gaminti aitvarus iš lino medžiagos. Ramiojo vandenyno kraštų gyventojai aitvarus gamino iš palmių lapų su bambuko medžio rėmais. Mūsų laikais aitvarų meistrai juos gamina iš modernių lengvų medžiagų. Grajauskas vartoja nailono medžiagą ir iš "fibreglass" padarytus rėmus. Manau, kad lietuviams naudinga būtų susipažinti su Pauliaus Grajausko aitvarų kūryba. Nors parodoje lankytojai nematys jo skraidančio ant aitvaro, bet susipažins su meniškais aitvarais, su kuriais skraidydami oro erdvėse ras poilsį po sunkių dienų darbų.

Regina Varanavičiūtė-Haggo

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Tradicinėms "Poezijos die-noms", šiemet jau aštuoniolikta kartą įvykusioms Jaunimo centre Čikagoje, dėl kitų lietuvių muzikos šventės renginių buvo skirtas tik vienas gegužės 17, penktadienio, vakaras paminėti antologijos "Žemė" keturiadsimtmečiui. Jo dalyvių laukė scenoje ištiesta didelė Kazio Janulio sukurto "Žemės" viršelio kopija su penkiomis žemininkų pavidėmis — Juozo Kėkšto, Kazio Bradūno, Alfonso Nykos-Niliūno, Vytauto Mačernio ir Henriko Nagio. Rengėjų Jaunimo centro moterų klubo vardu dalyvių pasveikino Salomėja Endrijonienė. Programos vadovui Algirdui Titui Antanaičiui nepavyko į šį vakarą sukvieisti visų dar gyvų žemininkų. Dėl sveikatos bei kitų priežasčių negalėjo atvykti A. Nyka-Niliūnas, H. Nagys, "Žemės" antologijai įvadą parašęs dr. Juozas Girnius. Iš žemininkų žiedo mirtis 1944 m. rugsėjo 7 d. nuskyvė V. Mačernį, 1981 m. balandžio 16 d. — J. Kėkštą. Tad žemininkams skirtame vakare savo eilėraščius išspaudai ruošiamo "Sakmų" rinkinio skaitė tik vienas Kazys Bradūnas. Su kitų žemininkų kūriniams dalyvių supažindino "Antro kaimo" aktorai ir prievaizdas A. T. Antanaitis. Iš įrašų skambėjo lietuvių kompozitorių sukurtos dainos žemininkų tektais. "Žemės" poeziją ir jos atstovus aptarė prof. Rimvydas Šilbajoris.

Čikagos lietuvių opera siemtiniais Amilcaro Ponchiellio "Lietuvių" spektakliais gegužės 19 ir 24 d.d. paminėjo savo veiklos trisdešimtmėti. Šia proga tenka prisiminti, kad "Lietuvių" premjera 1981 m. buvo skirta Čikagos lietuvių operos dvidešimt penkerių metų sukakčiai. 1983 m. liepos 1 d. ši opera buvo pakartota Antrosios pasaulio lietuvių dienos Čikagos auditorijos teatre. Tad iš tikrųjų Čikagoje šiemet buvo susilaukta jau antro A. Ponchiellio "Lietuvių" pastatymo, kurio tikroji premjera rudėnį bus Lietuvos operos ir baleto teatre Vilniuje. Bendromis Čikagos lietuvių ir Lietuvos operos gražas darbo pastangomis pasidžiaugta specialiaame pobūvyje Jaunimo centre, kur abių operų atstovai susirinko po pirmojo "Lietuvių" spektaklio gegužės 19 d. Ten paminėta ir Čikagos lietuvių operos trisdešimtmėčio sukaktis. Ją sveikino kompozitorius Juozas Sirvinskas, naujais Lietuvos operos ir baleto teatro meno vadovas, Lietuvos operos chormeisteris Česlovas Radžiūnas, jos reikalų tvarkytojas A. Aškinis, dail. Janina Malinauskaitė, baleto sol. Petras Skirmantas. Apie Čikagos lietuvių operos nueitą kelią kalbėjo jame gilius savo pėdsakus palikęs Stasys Baras, buvęs solistas, šios lietuvių muzikos šventės vykdomojo komiteto pirmininkas, džiaugdamasis vilties ateitai teikiančiu bendradarbiavimu su Lietuvos operos ir baleto teatro meno vadovu, Lietuvių operos ir baleto teatro meno vadovu, Lietuvių operos ir baleto teatro meno vadovu, Lietuvių operos ir baleto teatro meno vadovu.

Šiaulių mokytojų namai tęsia pernai rudėnį pradėtą paskaitų ciklą apie religinę dailę ir muziką, iliustruotą konkrečiais pavyzdžiais. Šv. Ignato bažnyčioje šauliečiams jau grojo M. K. Čiurlionio styginis kvartetas, giedojo Lietuvos filharmonijos sol. G. Kaukaitė su senosios muzikos ansambliu "Musica humana", o sausio pabaigoje — D. Juozėno vadovaujama Šv. Kazimiero koplyčios chorų kapela. Vilniečiai jau girdi Vilniaus arkikatedros pamaldose, o šauliečiai taip atliekamą Gergorinį chorą išgirdo pirmą kartą. Jis gražiai derinosi su išvakarėse surengtu tragišku Lietuvos įvykių apmąstymu.

Centrinėje Karaliaučiaus (Kalinigrado) bibliotekoje jau yra atidaryti ir lietuvių skyrius, tapęs šiame istoriniame mieste gyvenančių ateivių iš Lietuvos kultūrinio centru. Lietuvišką spaudą ir knygas šiame skyriuje tvarko Birutė Stankevičienė. Jas daugelyje Lietuvos vietovių surinko ir Karaliaučiu atsiuntė bibliotekos, moksleiviai, pavieniai asmenys, jaunimo bendrija "Lituanika". Bibliotekos lietuvių skyrius savo fonduose turi 3.000 knygų, kuriomis naudojasi 75 skaitytojai. Vaikiškas knygetas varto ir rusai, sudominti gražių iliustracijų, o jas skaito suaugusieji. Tos knygetės jiems tampa lietuvių kalbos pradžiamokslu, nes labai trūksta lietuvių kalbos vadovėlių, ypač rusakalbiams. Nepakanka ir Lietuvos istorijos, lietuvių literatūros klasikų knygų. Nėra nė vienos dr. V. Kudirkos knygos, kraštotyrinio pobūdžio knygų apie atskiras Lietuvos vietas. Lietuvių skyriaus vedėja B. Stankevičienė pasigenda ir knygų apie Lietuvą rusų kalba, grožinės literatūros vertimų. Mat Kaliningradu pavadintame Karaliaučiuje atsiranda žmonių, norinčių geriau pažinti Lietuvą.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	8 %
180-364 d. term. ind.	8 %
1 metų term. indėlius	8 %
2 metų term. indėlius	8 1/4 %
3 metų term. indėlius	8 1/4 %
1 metų GIC-mėn. palūk. ...	8 1/4 %
1 metų GIC-met. palūk. ...	9 %
2 metų GIC-met. palūk. ...	9 1/4 %
3 metų GIC-met. palūk. ...	9 1/4 %
RRSP, RRIF ir OHOSP ...	8 %
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	9 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	9 1/4 %
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	9 1/4 %
Taupomąją sąskaitą	7 1/4 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	7 1/2 %
Kasd. pal. čekių sąsk.	5 1/4 %

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas	nuo 11 3/4 %
Sutartinės paskolas	nuo 11 3/4 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuosimčiu	1 metų 10 1/4 %
2 metų 10 1/2 %	
3 metų 10 3/4 %	
Su keičiamu nuosimčiu	1, 2 ir 3 metų 9 3/4 %

Draudžiame asmenines ir sutartines paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šerų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Pardudame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 49 milijonus dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Pardudami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 35 METŲ PATIRTIS • ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS
an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8 232-9000
res: 231-2839

MARGIS DRUG STORE

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
Pensininkams 10% nuolaida nuo visko (išskyrus cigaretes)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE turi "Lottario" loterijos skaitytuvą (kompiuterį)

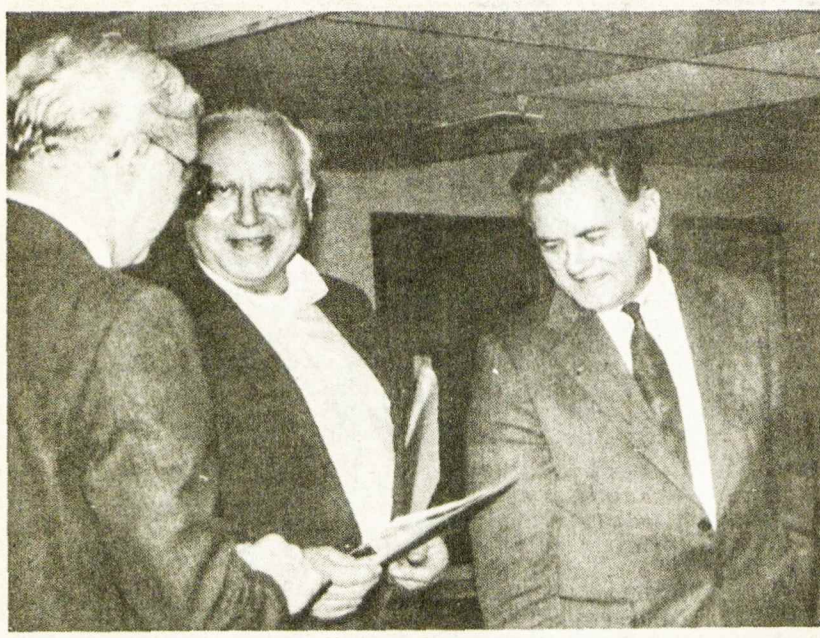
Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 231-5641, namų 766-5857

5233 Dundas St. W. (arti Kipling) Islington, Ontario M9B 1A6
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

ŠALFAS-gos metiniame suvažiavime 1989 m. spalio 28 d. Klivlande pokalbis pertraukos metu; iš kairės: RIMANTAS DIRVONIS (ŠALFAS-gos vicepirmininkas), VYTAUTAS EIKINAS ir VALDAS ADAMKUS (ŠALFAS-gos pirmininkas) Nuotr. Vl. Bacevičiaus

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Iškeliauo Vytautas Eikinas

Staigi mirtis nusynė vieną iš ne daugelio stiprių sporto darbuotojų. Vytautas Eikinas, širdies smūgio ištiktas, mirė 1991 m. balandžio 21 d. Bostone. Palaidotas balandžio 24 d. Kalvarijos kapinėse Brocktone.

Vytautas gimė 1930 m. Lietuvoje – Biržuose. Karo metu su tėvais pasitraukė į Vakarų ir 1950 m. emigravo į JAV-bes. Atlikęs karo tarnybą karo policijoje (MP), Muenchene – Vokietijoje, grįžęs pradėjo studijuoti Northeastern universitete statybą. Vėliau perėjo į Wentworth institutą, kuriame baigė mechanikos inžinerijos mokslus. Dirbo Corrigan Eng. Co. bendrovėje ir kaip konvejerių inžinierius-specialistas buvo išsiųstas į Jugoslaviją. Ten išbuvo keletą metų ir grįžęs perėjo dirbti į Stone and Webster Eng. bendrovę, kurioje ėjo instrumentacijos inžinieriaus pareigas iki mirties.

Vytautas Eikinas iš jaunų dienų buvo susidomėjęs sportu. Jis reikšė visose šakose, tačiau labiausiai buvo pamėgęs tinklinį. Bostone su draugais įkūrė "Grandies" sporto klubą, kuris apjungė visą lietuvių jaunimą. Jis nuo 1971 m. iki mirties buvo šio klubo pirmininku, sportinių įvykių organizatorium ir jaunųjų sportininkų draugu bei autoritetu. Dar praeitais metais Bostone surengtoms ŠALFAS-gos pirmenybėms vadovavo jis. Jis ir daugiausia dirbo. O tai buvo didelio masto lietuvių sporto šventė, kurioje dalyvavo Amerikos, Kanados, Lietuvos, Australijos ir kitų kraštų lietuvių sportininkai. Vytautas taip pat planavo su "Grandies" tinklininkais šią vasarą vykti į IV-sias PLS žaidynes Lietuvoje, tačiau jų siekis mirtis sumaišė... Be abejonės, "Grandis", nors ir be savo vadovo, į Lietuvą vyks.

Vytauto Eikino vadovaujami "Grandies" tinklininkai yra pasiekę neeilinių laimėjimų. Jie yra keletą kartų laimėję Š. Amerikos lietuvių meistrių titulą ŠALFAS-gos metinėse pirmenybėse, o taip pat ir amerikiečių pirmenybėse New England ir Yankee lygose meisterys, pradėdant 1978 metais. Vytautas siejojo ŠALFAS-gos veiklos sustiprinimą ir lankstesnės organizacinio darbo sistemos priėmimą. Dalyvavo jis metiniuose sąjungos suvažiavimuose pagrįstai ir argumentuotai išreiškdamas savo mintis.

Vytautas Eikinas buvo neeilinis ir visuomenininkas. Turėdamas gražų baritoną balsą, priklausė muz. Juliaus Gaidelio vyrų ir mišriam chorui, taip pat vyrų sekstei. Dar priklausė Brocktono Sv. Kazimiero parapijos chorui (ilgametis pirmininkas) bei Bostono vyrų sekstei. Jis ėjo pirmininko pareigas Lietuvių bičiulių draugijoje, vicepirmininko – kredito kooperatyve "Taupa", valdybos nario – inžinierių-architektų sąjungoje ir kt. Sąžiningai ir paslaugiai atlikdamas prisimtas pareigas. Sportininkai gedime, netekę darbstaus ir sumanaus darbuotojo.

Sig. K.

Lietuvaitės Vokietijoje

Gegužės mėnesio pradžioje Vokietijoje lankėsi Vilniaus mergaičių krepšinio komanda "Viltis", sužaisdama keletą rungtynių su vokiečių klubais bei JAV Heidel-

VYTAUTAS EIKINAS
karo policijos uniforma

bergo gimnazijos rinktinė. Lietuvaitės buvo bent klase aukštesnės už savo varžoves, laimėdamos visas rungtynes gan aukštom pasekmė: prieš amerikietes laimėta pasekmė 59:13, įveikiant TSV Viernheim klubą 83:46 ir Heidelbergo SC 76:41 (47:21).

Trumpu laiku buvo užmegzti glaudūs ryšiai, pakviečiant Heidelbergo SC klubą dar šią vasarą į Lietuvą. Vokietės mielai sutiko. Tad jų viešnagė būtų ne tik Gedimino mieste, bet ir kitose Lietuvos vietovėse. Viernheim klubas lietuvių padovanavo sportinę aprangą, keletą sportinių batukų. Ir jos pageidauja pamatyti Lie. į bei sužaisti rungtynes su silpnesne komanda.

Vokiečių trenerių nuomone, lietuvių, žaisdamos Wiurtenbergo ar Henseno krašto moterų krepšinio pirmenybėse, užimtų vieną iš pirmaujančių vietų. Viernheim dienraštis, aprašydamas rungtynes, pažymėjo gana aukštą lietuvių klase, ką jos ir parodė rungtynėse. K.B.

Lietuviai Islandijos olimpinėje rinktinėje?

("Vytis", nr. 7, Vilnius, 1991 gegužės 14-20 laida).

Dar – ne... Bet reikia svarstyti variantus, ką darysime, jeigu IOC (Tarptautinis olimpinis komitetas – Red.) neleis Lietuvos sportininkams dalyvauti 1992 metų olimpinėse žaidynėse atskira nuo SSSR komanda, ir teks žvalgytis aplinkui. O pasižvalgus matyti štai kas.

Austrijos moterų rinktinės rinktinė atstovauja visas pulkas rinkininkų (serbių, kroacių) iš Jugoslavijos, turinčių dvigubą pilietybę – savo tėvynės ir Austrijos. Austrijos kalnų slidininkas Mar-

kas Girardellis matydamas, kad neturi šansų patekti į savo šalies rinktinę, priėmė dar ir Liechtenšteino pilietybę ir šitokiu keliu prasi-mušė į olimpinės žaidynės bei pasaulio čempionus.

Jau ne vienas Katalonijos sportininkas pareiškė: jeigu IOC neleis mums dalyvauti Barcelonos olimpiadoje atskira nuo Ispanijos komanda, prašysimės mažytės Andoros pilietybės ir dalyvausime su jų vėliava.

Ar nereikėtų ir mums dėl viso pikto išzonduoti "dvigubos pilietybės" variantą ir paieškoti atsarginio kelio į Barceloną, kad ir per Reikjaviką? Gal Islandija sutiktų pagelbėti Lietuvos sportininkams, jeigu IOC nepagelbės? Na, o koks skirtumas, kam atstovauti: SSSR ar Islandijai (jeigu ne Lietuvai)? Skirtumas – mižižiškas: Islandija į Lietuvą nesau-do!

Golfo žinios

1991 m. gegužės 25 Streetsville Glen golfo laukuose įvykusiame Toronto lietuvių golfo klubo turnyre dalyvavo 43 šios sporto šakos mėgėjai. Laimėtojai tapo (Low Gross): W. Ubeika 75, A. Mikelenas 78, R. Šimkus 80, A. Stauskas 81 ir S. Podsidecki 85. Išlyginamųjų smūgių sistemoje eilės tvarka laimėtojai tapo: L. Baziliauskas 62(83), V. Vaitkevičius 66(95), D. Marijūšius 68(86), V. Siminkevičius 69(87) ir V. Mickevičius 69(91). Moterų klasėje – Irena Kymantienė 1 v. su 79(97) smūgiais. Svedinio primetimo arčiausiai vėliavų varžybose laimėtojai buvo L. Baziliauskas ir A. Zalagenas. Nežinomios (Mystery) skyklės laimėtoju tapo V. Zaliauskienė. Turnyrui vadovavo A. Jonikas, klubo pirmininkas, ir R. Grigas.

Vykstame tikrai į PLS žaidynes

Kanados sportininkų ir turistų grupė, jų yra 120, į PLS žaidynes vyksta. Išvykos vadovas Rimas Sonda palaiko nuolatinį ryšį su sovietų ambasada Otavoje dėl vizų, o taip pat su "Finnair" oro linija, kurios patarnavimu teks naudotis. Sovietų ambasadai vykstančiųjų sąrašai seniai yra įteikti su užpildytomis anketomis ir mokesčiais. Asmeniniai įmokėjimai "Finnair" bendrovei taip pat padaryti. Yra nesklaidumų iš pačių sportininkų pusės: kai kurie vis delsia ir neapsisprendžia ką daryti? Laiko liko nedaug, taigi reikia paskubėti.

Ateitininkų žinios

Studentų ateitininkų vasaros stovykla "Ugnis" įvyks š.m. rugpjūčio 23-25 d.d. Ateitininkų namuose Lemonte, 12690 Lemont, IL 60439, ir rugpjūčio 25-29 d.d. "Dainavos" stovyklavietėje. Prašome registruotis iki liepos mėnesio pabaigos pas Rimą Prakapą, 49 Norseman St., Etobicoke, Ont. M8Z 2P7. Tel. (416) 233-4486 arba pas Vyta Čuplinską tel. (819) 595-9451. Kviečiame visus!

Skautų veikla

- Talka "Romuvos" stovyklavietėje įvyks birželio 22 d. Visi kviečiami prie jos prisidėti.
- Birželio 25 d., 7.30 v.v., skautų būkle – visų vadovų-vių, vykstančių vadovauti "Romuvos" stovyklai, posėdis.
- "Rambyno" ir "Šatrijos" tuntu 40 metų veikla bus paminėta "Romuvos" skautų-ųjų stovyklos metu rugpjūčio 11 d. Visi būvę tuntuininkai-kės maloniai kviečiami minėjime dalyvauti bei aplankyti stovyklą.

• Baisiojo birželio aukų tarpe skautams prisimintinas yra tuometinis nepriklausomoje Lietuvoje buvęs vyriausias skautininkas plk. v.s. Juozas Šarauskas. Jis pasižymėjo organizuojant stovyklas, ekskursijas, kursus, paskaitas. Už tarnavimą Dievui, tėvynei ir artimui buvo suimtas, kalintas, 1941 m. birželio 26-27 d.d. naktį Červenės miške kankintas ir nužudytas. M.

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Per trumpiausią laiką išrūpinam išskvietimus ir vizas kelionėms į Lietuvą aplankyti savuosius ar važiuoti verslo reikalais. Jūsų giminėms išskvietimus atvykti į Kanadą pristatom per porą dienų. Parūpinam jiems bilietus, atvykus – draudimą ir pervežimą iš Montrealio. Patvirtinam ar pakeičiam jų grįžimo datą.

Be to, ĮVAIRIAUSI PATARNAVIMAI LIETUVOJE!

Kreipkitės vakarais į Stefą ar Algį Medelius, tel. 1 - 416-434-1847. Reikalui esant, atvažiuojam į namus.

ALGIS MEDELIS Kennedy Travel Bureau Ltd.,
296 Queen Street West,
Toronto, Ontario M5V 2A1
Tel. (416) 593-0600

KELIONĖS Į LIETUVĄ SAS
TORONTAS-KOPENHAGA-RYGA SCANDINAVIAN AIRLINES

Išskrendam penktadieniais ir grįžtam sekmadieniais, nežiūrint, kaip ilgai viešėtumėt. Parūpinam išskvietimus, vizas, apsisistojimo vietą (pagal pageidavimą, viešbutyje arba privačiuose butuose).

DĖMĖSIO! DĖMĖSIO!

1992 metams užsakytos 3 kelionės lankyti šventas vietas – Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir Žemaitijos rajonuose. Bus lankomos šventovės, vienuolynai, kapinės, kryžkalniai ir t.t. Visur lydes lietuvis kunigas. Amerikiečiai yra kviečiami prisidėti, sutvarkysim kelionę iš visų JAV miestų.

Teiraukitės jau dabar asmeniškai pas ALGĮ ir STEFĄ MEDELIUS.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

8 % už 90 dienų term. indėlius	
8 % už 6 mėnesių term. indėlius	
8 % už 1 m. term. indėlius	
8.25% už 2 m. term. indėlius	
8.25% už 3 m. term. indėlius	
8.25% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
9 % už 1 m. GIC invest. pažym.	
9.25% už 2 m. GIC invest. pažym.	
9.25% už 3 m. GIC invest. pažym.	
8 % už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
9 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
9.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
9.25% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
8 % už namų planą - OHOSP (variable rate)	
7.25% už taupymo sąskaitą	
7.50% kasd. pal. sąsk. virš 10,000	
5.75% už kasd. pal. čekių sąsk.	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	11.75%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	10 %
2 metų	10.25%
3 metų	10.50%
(fixed rate)	
su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ar 3 metų	9.75%
(variable rate)	

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 87 milijonus dolerių

MasterCard Kredito kortelė

Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

1211 Gorham St. Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1,
Telefonai: (Toronto linija) 416-773-9591,
(Newmarket linija) 416-836-1415.

Alfonsas Garbenis, jn. savininkas
Namų įkainojimo skyrius
YORK SIMCOE APPRAISAL CORPORATION

1211 Gorham St., Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1.
Telefonas (Toronto linija):
416-773-3779 FAX 1-416-836-1029
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD.

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARDUDODANT NAMĄ VISADA JUMS SAŽINGAI IR DRAUGIŠKAI
PATARNAUS STASYS JOKUBAITIS.
Telefonai 535-2331 arba 537-2869

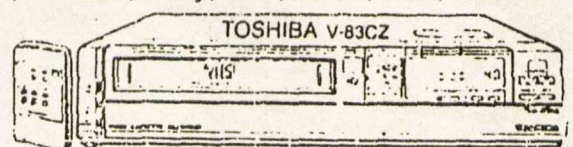
T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707. Savininkas – Tom Thompson

FIRCHUK TEXTILES LTD.

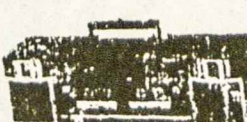
610 Queen Street West, Toronto, Ontario M6J 1E3
Tel. (416) 364-5036

Turime šių firmų prekes: Sharp, Panasonic, Hitachi, Sanyo, Toshiba, Sony, JVC, AIWA, Akai, National.

Mes suprantame jus ir jūsų giminių Lietuvoje reikalavimus.

Mes turime didelį pasirinkimą stereo ir video magnetofonų, video kamerų, sintezatorių, kalkuliatorių ir kitų elektroninių reikmenų.

SONY CFS-W350S

Visos elektroninės prekės yra PAL/SECAM, 220-VOLT.
Mes siunčiame iki 20 kg siuntinius į Lietuvą. Muitą galite sumokėti Kanadoje ar Lietuvoje. Turime didelį pasirinkimą didelių ir mažų skarų, šalikų, sportinių batų, kelnų (jeans), odinių paltų, dirbtinio kailio paltų ir kitų drabužių, kuriuos mėgsta Lietuvoje.

Darbo valandos nuo pirmadienio iki šeštadienio
9 v.r. – 5.30 v.p.p.

PANASONIC NV-M7EN
Ateikite ir palyginkite mūsų kainas. Malonus patarnavimas, galimybė susikalbėti angliškai, ukrainietiškai, lenkiškai, rusiškai bei jugoslaviškai.

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

džiiasi, kad Kanados vyriausybė sąmoningai sulėtina karo nusikaltėlių paieškas ir atidėlioja bylas. Ešą ji laukia paskutiniųjų liudininkų mirties. Kitokios nuomonės yra teisingumo ministerijos pareigūnė Charlotte Bell, tvarkanti karo nusikaltėlių skyrių. Pasak jos, šiai grupei priklauso darban įjungti 34 istorikai, advokatai, kiti pareigūnai ir net 26 RCMP policininkai. Jiems sunku rasti pakankamai įrodymus medžiagos, kai teismai nuo tų įvykių skiria beveik pusę šimtmečio.

Istoriniame didžiųjų krautuvų sąrašė Toronto neteko R. Simpsono bendrovės išskaičiavimų. Pokariniai atveiviai dar prisimena dvi didžiausias krautuvų Toronto centre — T. Eatono ir R. Simpsono. Net ir lietuviai tada jose ieškodavo darbo, skubėdavo su minia iš vienos į kitą kalėdinių dovanų pirkimo įkarštyje. Dabar toje vietoje liks tik Eatono prekybos centras ir "Hudson Bay" bendrovės krautuvė. T. Eatono krautuvų tinklas darbą pradėjo

1869 m. R. Simpsono — 1872 m. T. Eatono bendrovės tinklas išsiplėtė po visą Kanadą, o R. Simpsono liko tik su 24 krautuvėm, kurias jau 1978 m. nupirko savo krautuvų augantį tinklą turinti "Hudson Bay" bendrovė, kadaise supirkinėjusi bebrų kailius iš indėnų ir iš pirmųjų ateivių Kanadoje.

Praėjusią savaitę "Hudson Bay" vadovai pranešė, kad iš dabar tebeveikiančių trylikos R. Simpsono krautuvų jie pasilikis ir savo pavadinimą suteiks aštuonioms, o penkios bus parduotos amerikiečių Sears bendrovei. Persitvarkymas atliekamas dėl pasunkėjusių prekybos reikalų. Šių metų pirmajame ketvirtyje "Hudson Bay" bendrovė susilaukė \$23,1 milijono nuostolio, R. Simpsono bendrovė — \$9,3 milijono.

Ontario liberalų partijos naujo vado rinkimai įvyks 1992 m. vasario mėnesį. Jų tiksli data ir vieta paaiškės šių metų lapkričio mėnesį. Liberalų partija tik po keturių dešimtmečių pirmoji su savo naujuoju vadu D. Petersonu pralaužė stiprias

konservatorių politinės tvirtovės sienas. Daug kam atrodė, kad premjeras D. Petersonas spėjo įsitvirtinti ir kad konservatorių dabar ilgai laikui pakeis liberalai. Tačiau jam skaudų pralaimėjimą atnešė visiškai be reikalo paankstinti provincinio parlamento rinkimai 1990 m. rugsėjo 6 d.

Tie rinkimai tapo staigmena ne tik pralaimėjimo susilaukusiem Ontario liberalam ir jų premjerui D. Petersonui, bet ir laimėjimo nesitikiėjusiam Ontario NDP socialistų vadui Bob Rae. D. Petersonas, neišrinktas parlamentan, galbūt per skubiai pasitraukė iš vado pareigų. Jis būtų buvęs stipresnis varžovas dabartiniam socialistų premjerui Bob Rae už liberalų turimus kandidatus. Vienam iš jų teks pakeisti dabar laikinai vado pareigas einantį Ontario liberalų veteraną R. Niksoną, savo įėjimais neįstengusį laimėti parlamento rinkimų liberalams. V. Kst.

Dovercourt Boys' and Girls' klubas, remiamas West End Drug-Abuse Network, liepos 14, sekmadienį, 4 v.p.p. — 9 v.v. Brikford parke (prie Bloor ir Christie gatvių) rengia "Summer Fun Fest" — plačios apimties renginį. Programoje numatyti karnavalo žaidimai, parada, garsenybių beisbolo žaidimai, etninių grupių paruoštas maistas, įvairių daiktų išpardavimas, įvairių žaidynių varžybos ir kitos idomybės. Renginio tikslas — atkreipti tėvų ir vaikų dėmesį į kenksmingą narkotikų vartojimą ir padėti išvystyti programą, pabrėžiančią svarbą — kaip apsaugoti visuomenę nuo šios didžiulės nelaimės. Minėtas klubas veikia nuo 1958 m. ir yra atviras 2,5 — 12 metų vaikams bei 13 — 17 metų jaunuoliams. Sportu, švietimu, užėmimu ir kitokiomis priemonėmis veikia jaunimą prieš narkotikų vartojimą. Taipogi turi patarimų, narkotikų reabilitacijos programas bei rūpinasi kitomis su narkotikais susietomis programomis.

Inf.

• Auka bei talka lietuviškajai spaudai — parama savajai tautai.

HALLING ELECTRICAL (Estonian)

• Visų rūšių atnaujinimai
• AC langai ir sienų sekcijos
• Vėsintuvai
• Garažo durų atidarytojai
Tel. 762-9190

Century 21 OFFORD REALTY LTD. Member Broker

1531 Mosley St., Site 311, Box 79, Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angele Salvaityte, B.A., pirkimo ir pardavimo atstovė. Ji mielai jums patars. Darbo tel. (705) 429-2121, namų tel. (705) 429-6428.

Aukos Pagalbos Lietuvai vajui

Ministerio pirmininko G. Vagnoriaus apsilankymo Kanadoje proga

Hamilton: \$100 — J. Norkus, V. Pilkauskas, M. S. Repečka; \$50 — J. L. Stungevičiai, a.a. A. Janušienės atminimui A. V. Stanevičiai; \$30 — V. Narušis, A. J. Gedrimas, L. Koperskis, J. E. Bubnys, P. Kanopa, B. G. Grajauskai, B. Venclovas; \$25 — J. Povilauskas, J. Asmenavičius, V. Bikišienė, H. Rimkevičius, P. Lukavičius, A. E. Povilauskai, V. Venkevičius, P. Kareckas; \$20 — L. Paškus, J. Čebatorius, V. Januška, S. Domeikienė, A. Aušrotas, I. Varnas, A. Petkevičius, P. Lukošius, J. Stankus, E. Jasevičienė, A. Seniūnas, M. Reiferis, J. Andriukaitis, A. Deksnienė, A. Žulys, A. Holodowski, P. V. Dikaitis, G. P. Breichmanis, J. Bajoraitis, P. Eismantas, S. Žvirblys, S. Kojelis, M. Macevičius, B. D. Mačiai, J. Rudaitis, A. Lukavičius, S. Senkus, E. Bikinas, P. I. Zubai, J. Paškevičienė; \$15 — P. Zabaraukas, J. G. Skaistys, V. Bartininkas, P. Žulys, B. Parešienė, A. Mingela, P. Šimelaitis; \$10 — P. D. Vaitiekūnas, P. Šiūlys, R. Choromanskis, R. Fronczak, S. Remesat, S. Dalius, V. Šniuolis, E. Ramanauskienė, M. Gudinskas, J. Pleinys, A. Petrauskas, A. B. Steponavičius, J. Romikaitis, Z. Stonkus, J. Juozaitis, J. Mačiukas, V. Beniušis, Z. Saunoris, P. Pleinys, J. Kazėmkas, S. Aleksa, K. Miksys, B. Pittman, J. Deveikis, M. Aleksa, S. Bilevičius; kiti aukoją po mažiau.

Calgary: \$500 — T. Janel, A. Krausas; \$350 — J. Vyšniauskas; \$250 — S. Žaldokas; \$200 — K. Astravas, A. Šlekys; \$100 — K. Dubauskas, B. J. Erelis.

Otafoje: \$500 — V. Plečkaitis; \$142 — A. Eimantas; \$100 — D. Vindašius, R. Barisa, J. D. Daniai, S. V. Balsevičiai, B. Vilčinskis, M. Bružas, V. Kongelis, kun. V. Skilandžiūnas; \$50 — L. Girūnas, A. E. Šidlauskas, E. J. Barisa, P. Regina; \$40 — V. Kudzma, K.

Barteška; \$20 — V. Paukštaitis, V. Radzius, O. J. Satkevičius, G. Mitailas; \$10 — R. Z. Vilbikaitis.

Toronto: \$1,000 — J. E. Čuplinskai; \$250 — J. V. Šimkus, J. Morkūnas; \$200 — R. Krilavičius; \$140 — O. Kuschnera (AAVO Investments Ltd.); \$100 — J. Staškevičius, E. Juzenas, V. Normantas, J. B. Vaidotas, J. Janušas, S. E. Markauskas, V. Melnykas, J. Prišas, L. G. Vyšniauskai, J. J. Rovas, V. Jasinevičius; \$50 — A. Senkus, P. Augaitis, B. G. Cizikas, S. J. Poška, A. Šeškus, L. Gutauskas, F. Jurenas, J. Gustainis, V. V. Paškus, A. Valadka, F. Timukas; \$40 — J. Maziliauskas, D. Račkus, O. Juodišienė; \$30 — M. Gegužis, J. Danaitis, I. Ignaitienė, M. V. Tamulaitis, R. Kuliavas; \$25 — Z. L. Griškonis, A. Štuopienė, K. Gaputis, A. Paškevičius; \$20 — E. Ališauskienė, E. Liorencienė, D. Barzdžiūtė, S. Vaitkus, S. Valickis, A. Brazys, S. Krašauskas, L. Daunienė, K. Balyta, R. Basys, V. Plečkaitis, dr. J. A. Sungaila; \$10 — A. Krakaitis, J. Melnykaitė, P. Kitra, V. Skrinskas; kiti aukoją po mažiau.

Už aukas Lietuvos reikalams nuosirdi KLB krašto valdybos padėka.

PADĖKA

KLB raštinėje gautas laiškas: "Mieli tautiečiai, Vilkaviškio miesto ir krašto žmonių, ligoninės personalo vardu, o taip pat — ką tik įsikūrusios Maltos ordino pagalbininkų grupės vardu, dėkojame jums už humanitarinę pagalbą medikamentais Lietuvai, kurių dalį gavome ir mes. Telydi Dievo palaima darbuose ir šeimose gerus Kanados žmones, kurie organizavo šią labdarą ir materialiskai prisidėjo prie jos".

Pasirašė: Vilkaviškio rajono centrinės ligoninės vyr. gydytojas

Romas Sveikata

Tėviškės žiburiai • 1991. VI. 18 — Nr. 25 (2156) • psl. 9

HALLING CONTRACTING (Estonian)
• Atnaujinimai — visų rūšių
• Koklinių plytelių (tile) idėjimas
• Vandentiekio vamzdžių taisymas
• Dažymas
• Vėdinimo įvedimas
• Elektrinio šildymo taisymas
Tel. 762-9190 Lic. E 1044

OVERSEAS VIDEO TAPE
Pakeičiame 3 val. video juostas iš vienos sistemos į kitą tik už \$45. Darbas garantuotas. NTSC, PAL, SECAM, Europos, Azijos, Afrikos ir Australijos sistemos (kanadišką ir atvirkščiai. 8 ir 16 mm filmas ir skaidres pakeičiame į video. KODĖL MOKĖTI DAUGIAU! Skambinkite tel. 244-1822.

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.
2 Jane St., Suite 500 Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas (staigos (416) 762-7393
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

Advokatas
VICTOR E. RUDINSKAS, B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.
15 John St., Suite 2 Tel. 240-0594
Weston, Ontario M9N 1J2 (24 valandas)
(arti Lawrence ir Weston Rd.) FAX 248-5922

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.
perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus
3425 Dundas St. W., Suite 200 Telefonas
prie Windermere Ave. (staigos (416) 763-3362
Toronto, Ontario M6S 2S4

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.
Telefonai — (416) 864-2734
1-800-387-1883 (toll free)
• Turi daugiau kaip 13 metų patirtimą investicijų srityje
• Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds", auksą ir sidabrą
• Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai
Moss, Lawson & Co. Limited
1 Toronto Street, Toronto, Ont. M5C 2W3

RE/MAX west realty inc., realtor an independent member broker
Juozas (Joseph) Norkus namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
1700 bloor street west toronto, ontario M6P 4C3 769-1616

Century 21 DRESHER Ltd. Real Estate Member Broker
FAX 233-0285 Tel. 233-3334
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Valterį Drešerį. Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

DRESHER INSURANCE BROKERS
Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir RIMA (Petkūtė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniai — 9 v.r. — 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121, (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė — telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121 FAX 533-1122

1991 metų aukos Lietuvos religinei šalpai, gautos per Kanados lietuvių katalikų centrą iki birželio 10 d.

Priekškelimo parapija	Toronto	\$19,024.00
Lietuvos kankinių parapija	Mississauga	10,861.50
Vilniaus Aušros Vartų parapija	Hamilton	5,202.00
Šiluvos Marijos parapija	London	2,193.00
Angelių Karalienės parapija	St. Catharines	1,842.00
Lietuvių R. Katalikų misija	Sudbury	972.00
Šv. Kazimiero parapija	Windsor	500.00
Šv. Kazimiero parapija	Winnipeg	246.00
KLKM dr-jos skyrius	Delhi	200.00
Aušros Vartų parapija	Montreal	200.00

Iš viso \$41,240.50

Pinigai pasiųsti JAV čekiu — \$35,445.00, Lietuvos religinei šalpai Bruklne birželio 12 d.

Kanados lietuvių katalikų centras

AUDRA travel CORPORATION

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1991 metais!

Dar turime laisvų vietų, skridimams į Lietuvą: liepos 19 iki rugpjūčio 4, rugpjūčio 2 iki rugpjūčio 18 arba 25 rugsėjo 13 iki rugsėjo 29 arba spalio 6 spalio 11 iki spalio 27.

Galime parūpinti SCANDINAVIAN AIRLINES SYSTEM DENMARK NORWAY SWEDEN vizas ir viešbučius.

Maloniai kviečiame naudotis mūsų paslaugomis:

- Užsakant keliones į Lietuvą ir kitas pasaulio šalis
- Gaunant vizas į Lietuvą
- Sudarant išvykimo giminėms bei draugams iš Lietuvos viešnages į Kanadą
- Išperkant bilietus giminėms iš Lietuvos į Kanadą
- Išperkant draudimus visais atvejais
- Užsakant pervežimą autobusu Montrealis-Torontas-Montrealis
- Perduodant vaistus ir pinigų giminėms bei draugams Lietuvoje
- Užsakant ekskursijas po Torontą ir jo apylinkes lietuvių kalba (nuo gegužės 19 d.)
- Siunčiant proginis sveikinimus į Lietuvą

Smulkesnė informacija teikiama visais šiais klausimais pirmadieniais-penktadieniais 9.30 v.r. — 5 v.p.p.

2100 Bloor St.W., Toronto, Ontario M6S 1M7, Canada
Tel. (416) 769-2500, FAX (416) 763-6279

ENCHANTE INC. IMPORTERS EXPORTERS

110220 V • MULTI-SYSTEM • TV • VIDEO • AUDIO • APPLIANCES • CRYSTAL & CHINA

TEL: (416) 769-0631 2938 Dundas Street West, Toronto, Ontario, Canada
FAX: (416) 769-0586 M6P 1Y8

220V — 50 Hz
Video players — (PAL-SECAM) nuo — \$199.99

Video kasetės (PAL-SECAM) E120 \$2.60

Multisystem VCR's nuo — \$529.99 (PAL-SECAM-NTSC)

Mes taip pat pakeičiame video juostas iš PAL į NTSC ir iš NTSC į PAL. Speciali kaina 3v. tik \$30.

Taisome ir turime naujų dalių Vilniuje, Lietuvoje

Audio kasetės 90 minučių tik \$0.75

Atidaryta Pirmad. ir antrad. 10 v.r. iki 6 v.v. Trečiad, ketvirtad., penktad. 10 v.r. iki 8 v.v. Šeštadienį 10 v.r. iki 4 v.p.p.

ENCHANTÉ

ISLINGTON AVE. DUNDAS ST. W. BLOOR ST. W. JANE ST. PACIFIC AVE. KEELE ST. RONGESVALLES AVE.

PANASONIC & HITACHI
Video kameros nuo — \$1199.99

VHS PAL SECAM

BonTon SHOES SPECIALIZING IN WIDE WIDTHS SINCE 1953

LADIES SHOES: FASHION • DRESS • CASUAL • CORRECTIVE • SIZE 3-13 • WIDTHS D-EEE-EEEE

LADIES BOOTS: WIDE WIDTH CALFS & FOOT • SIZE 4-12 • WIDTHS D-EE-EEE-EEEE (NOT ALL SIZES IN EACH STYLE)

MEN SHOES: SIZES 4-13 • WIDTHS EEE-EEEE

Always a size & width better
789-1702 783-8839
684-A EGLINTON W.W. of BATHURST

PAL-SECAM 220V 50 Hz VCR nuo — \$349.99

Radijo su kasetėmis nuo — \$39.99

TORONTO

Anapilio žinios

— Tėvų dienos proga Wasagos moterų būrelis apdovanojo visus tėvus gėlėmis. Taipgi buvo vaishės.

— Pakrikštyta Ričardo ir Dalės (Pažerūnaitės) Petronių dukrelė Daina.

— Tuoktis ruošiasi: Kęstutis Eimantas su Tanya Glencross; Darius Savickas su Irena Paznėkaitė.

— Kanados lietuvių muziejiaus archyvo Anapilyje lankymo valandos: sekmadieniais nuo 12 v.r. iki 6 v.v. ir pirmadieniais nuo 12 v.r. iki 5 v.p.p.

— Lietuvoje, Kašiadorių vyskupijoje, jau pradėdama kankinio arkiv. Teofiliaus Matulionio beatifikacijos byla. Ta proga, prel. P. Gaidos iniciatyva, yra išleisti paveikslėliai su malda. Prašome tu paveikslėlių pasiimti prie šventovės durų ir melsti Visagali Dievą, kad Lietuva greit susilauktų naujo šventojo paskelbimo.

— Mišios birželio 23, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Vytautą ir Petronėlę Butkevičius, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 11 v.r. už a.a. Oną Kanapkiene.

Lietuvių namų žinios

— Tėvų dienos sekmadienio popietėje dalyvavo 210 asmenų. Tėvai buvo pasveikinti LN moterų būrelio atstovai D. Dargienės bei A. Jucienės ir apdovanoti gėlyte, pavaišinti vynu. Svečių knygoje pasirašė: M. Rimkūnaitė, I. Rimkūnienė iš Kauno; A. Kazakauskienė iš Alanto, Lietuvos; S. Redmond iš Otavos, G. Scargo iš Olandijos. Su svečiais supažindino ir pranešimus padarė LN valdybos narys Balys Savickas.

— LN ir "Atžalyno" gegužinė Boyd Conservation vietovėje (greitkelis nr. 7 ir Islington gatvės sankryžos kampas) įvyks liepos 14, sekmadienį 12 val. Autobusas išeis nuo LN 11 v.r. ir 11.10 v.r. nuo "Vilniaus" rūmų. Norintys važiuoti į gegužinę prašomi registruotis LN raštiniėje tel. 532-3311. Kelionė – nemokama. Programoje: sportas, žaidimai, šokiai, loterija ir kitokie netikėtumai. Veiks maisto ir gaivinančių gerimų bufetas.

— LN poilsio stovykla Tėvų pranciškonų stovyklavietėje "Neringa" Wasagoje atidaroma rugpjūčio 10, šeštadienį, 12 val. ir uždaroama rugpjūčio 18, sekmadienį, 10 v.r. Patalpų kainos: vienam asmeniui – \$60, šeimai – \$100. Vienai dienai asmeniui – \$15, šeimai – \$20. Dėl registracijos ar smulkesnių informacijų skambinti V. Drešeriui tel. (416)-233-3334 arba A. Sukauskui tel. (416)-244-2790.

— Chuck and Helen Recchia, Central Meat Market, Kitchener, Ont. savininkai Antano ir Reginos Ulbų draugystei palaikyti aukojo \$500 Lietuvių slaugos namų statybai.

— LN biblioteka bus uždaryta ir neveiks liepos ir rugpjūčio mėn.

Aukos slaugos namams

\$1000 – Barbara B. Čepauskienė, J. Šileitienė, A. Urbanas, Grudžių šeima, Montrealis; \$750 – P. Kirkutkas; \$500 – A.D. Jankūnai, Hamilton, C.H. Recchia, Kitchener, dr. G. Skrinckas; \$400 – V. G. Butkiai, Z. A. Vaičiūnai, Oakville; \$300 – A. Racevičius; \$250 – E. Dubininkas; \$100 – muz. St. Gailevičius, H. Gumauskas, M. Malinauskas, A. Rudytė, Esl, P.Q., B. A. Stonkai, A. D. Zakarevičiai; \$50 – J. Pargauskas, L. Paškus-M. Raupėnas, A. A. Albino Lukoševičienės 3 m. mirties atminimui \$100 – P. A. Grigai. Iš viso fonde yra \$535,023.

REIKALINGA namų šeiminkė kalbanti rusiškai. Gyventi reikėtų kartu. Skambinti tel. 737-3505.

IEŠKAU NERUKANČIOS MOTERS nuo rugsėjo mėnesio atlikti namų ruošos darbus ir prižiūrėti vaikus. Yra vieta gyventi kartu. Skambinti tel. 887-1392 Markham rajone.

IEŠKAU namų prižiūrėtojos ir geros virėjos, kuri galėtų dirbti ir gyventi nuo sekmadienio vakaro iki penktadienio vakaro. Skambinti tel. 251-0798 Toronto ir 822-9139 Mississaugoje.

Gėlių parduotuvė "Victoria"
416 Roncesvalles Ave. (prie Turner & Porter laidotuvių namų).
Paruošiamės gėles įvairioms progoms - vestuvėms, laidotuviams ir t.t.
Prieinamos kainos. Pristatome Toronto mieste nemokamai.
Skambinti tel. 536-1994.

Paslaugų biuras "Žemaitija"
pasiruošęs jums padėti bet kokiais klausimais, susijusiais su giminėmis Lietuvoje, pavyzdžiui:
- pristatys jiems tiesiai į namus pinigų (amerikietiškus dolerius) per 5 dienas;
- saugiai nuveš į Lietuvą įvairius daiktus, kurių nerizikuojate siųsti pašte (liepos mėnesio viduryje);
- pasveikins giminaičius įvairiom progom, nupirks jiems vertingas dovanas (automobilus "Lada", baldus, šaldytuvus);
- pasiųs faxu Lietuvon jūsų skubius rašytinius pranešimus, laiškus, iškviatimus.
Skambinkite! "ŽEMAITIJA" atlieka daug paslaugų.
Kreiptis į R. Mačiuką tel. (416) 385-3453 Hamiltone.
Rašyti: FAX (416) 385-1995
P.O. Box 20161, 865 Upper James St., Hamilton, Ont. L9C 7M5

Baltiečių vigilija birželio 14 d. Toronto geležinkelio stotyje prisiminti prieš 50 metų išvežtuosius į Sibirą. Iš kairės: A. Augaitienė, E. Girenienė, A. Katelienė – Lietuvos kankinių parapijos Mississaugoje KKK moterų draugijos skyriaus atstovės

Nepamirštama diena

Pirmųjų sibirinių tremimų 50 m. sukakties paminėjimas birželio 14 d. pradėtas 4.30 v.p.p. vieną valandą trukusioje demonstracijoje prie pagrindinės Toronto geležinkelio stoties, norint atkreipti plačiosios visuomenės dėmesį į geležinkeliais Sibirą išstremtų Baltijos kraštų gyventojus. Su vėliavomis ir atitinkamais plakatais susirinkusi gana gausi pabaltiečių minia išklausė su mumis visada dalyvaujančių miesto tarybos narių Ch. Korwyn-Kuczyński ir T. O'Donohue bei kai kurių valdžios atstovų kalbas, rodančius jų pritarimą mūsų laisvės siekiam.

Po to minėjimas buvo tęsiamas 8 v.v. jau per eilę metų nusistovėjusia tvarka Šv. Pauliaus anglikonų šventovėje, kurių pripildė ekumeninių pamaldų dalyviai: estai, latviai ir lietuviai. Anitai Gaide vargonuojant, vėliavų, karo veteranų, skautų ir dvasininkų procesija išsitiesė per visą centrinį šventovės taką. Užėmus jiems skirtas vietas vienu giedojimu keturiomis kalbomis galingai nuskambėjo "Tvirčiausia apsaugos pilis". Po ev. vyskupo Udo Petersoo invokacijos sol. Slava Ziemelytė išpuodingai pagiedojo G. F. Haendelio "Ateik prie manęs". Ištrauką iš Senojo Testamento perskaitė Pabaltiečių federacijos Kanadoje pirm. Laas Leivat. Po ev. kun. Janis Smito skaitinio ir kun. Augustino Simanavičiaus, OFM, paskaitytos evangelijos vėl visi dalyviai sugiedojo "Viespatį garbink". Ev. kun. Algimantas Žilinskas praskakė viltis stiprinantį pamokslą, atitinkantį vieningą nuotaką, kurią gražiai užsklėndė sol. S. Ziemelytės pagiedota Fr. Schuberto "Ave Maria".

Religinei Lietuvos šalpai aukoko: \$100 – M. Vaškevičienė.
Šv. Kazimiero kolegijai Romoje aukoko: \$100 – M. Vaškevičienė, V. V. Baliūnai.
MAŽOSIOS LIETUVOS FONDUI paskutiniu laiku aukoko: \$250 – Kanados lietuvių fondas (iš viso \$1,500); \$100 – E. Senkuvienė (iš viso \$250); S. Jaugelis (iš viso \$200), Prisiškėlimo parapijos kredito kooperatyvas (iš viso \$700), G. Buntinienė – prieš 25 metus mirusio vyro a.a. Bernardo Buntino atminimui (iš viso \$360); \$30 – Z. H. Lapinai (iš viso \$100).
Fondo valdyba nuosirdžiai dėkoja už įnašų papildymus.

Toronto lietuvių pensininkų klubo valdyba balandžio 25 d. posėdyje pasiskirstė pareigoms: pirm. H. Stepaitis, vicepirm. J. Poška, sekr. B. Palilionienė, koordinatore L. Balsienė, renginiams – T. Kobelskienė ir Povilas Jutelė, išd. V. Sendžikas, pataisymai – V. Stanaitis ir A. Sukauskas, korespondentas J. Paškevičius. Revizijos komisija: S. Grigaliūnas, V. Skrinckas ir M. Račys. Posėdyje buvo svarstytas "Vilniaus" namų keltuvo reikalas, priminta apie rugpjūčio 6-20 d.d. rengiamą kelionę į Atlanto provincijas, liepos 17 d. tradicinę pensininkų gegužinę High parke. J.P.

Toronto lietuvių choras
"VOLUNGĖ" kviečia visuomenę į savo
IŠLEISTUVINIŲ KONCERTŲ
"Tegul skamba mūsų dainos..."
1991 m. liepos 10, trečiadienį, 7.30 v.v., Prisiškėlimo parapijos salėje, 1021 College Street, Toronto, Ont.
Stalų bei bilietų užsakymus priima Nijolė Simonavičienė tel. (416) 239-7226.

BUS SAUGU IR PATOGU
PRANEŠAME savo kooperatyvo nariams, kad jau gautos formos, kurias užpildžius galima visas gaunamas pensijas ir vaikų priedus iš federacinės Kanados valdžios tiesiogiai pervesti į jūsų sąskaitas kooperatyve. Tai bus didelis patogumas, kuriuo siūlome pasinaudoti visiems nariams, nes:
• Nereikės bijoti, kad čekis dings kur nors pašte, bus pavogtas arba pamestas;
• Nereikės kiekvieną kartą čekį gavus eiti ar važiuoti į banką jį deponuoti;
• Kiekvieną mėnesį tą pačią dieną iš valdžios gausite pensijos čekis bus įrašytas į kiekvieno pasirinktą asmeninę sąskaitą.
KVIEČIAME užieiti kooperatyvo raštinę ir užpildyti valdžios atsiųstas formas. Maždaug už 2 mėnesių jūsų pensijų čekiai bus jau deponuojami tiesiogiai į jūsų sąskaitą.
Prisiškėlimo parapijos kredito kooperatyvas Toronto

A.a. Petro Lukošiaus trejų mirties metinių atminimui žmona Pranė, duklė ir sūnus "Tėviškės žiburiams" aukojo \$50.

A. a. kun. B. Jurkšo, mirusio Ispanijoje atminimui Alina ir Kazys Žilvyčiai "Tėviškės žiburiams" aukojo \$25.

World of Music, Art and Dance – WOMAD (pasaulinės muzikos, meno ir šokių) festivalis Torontėje įvyks rugpjūčio 8-11 d.d. Šiam renginiui reikalingi savanoriai talkininkai įvairiose srityse, ypač mokantys rusų, prancūzų, ispanų, armėnų ir norvegų kalbas. Besidomintys prašomi atvykti į pasitarimą birželio 26, trečiadienį, 6.30 v.v., 235 Queen's Quay West, York Quay Centre. Teirautis tel. 973-4769. Inf.

"The Toronto Sun" birželio 10 d. laidoje išspausdino Z. Černiaus iš Ontario Londono redakcijai laišką. Jame rašoma – M. Gorbačiovo sovietinė valdžia nuolat gąsdina Lietuvos taikius žmones. "Juodosios beretės" sugedino pasienio muitines ir sumušė jų tarnautojus. Ar galima tokiems, kurie nusprendė, kad patys lietuviai įvykdė sausio 13 d. žudynes, suteikti \$100 bil. pagalbą palaikyti tokį režimą? Redakcijos prierašas – apgailėtina, bet atsakymas jums jau yra žinomas.

Toronto mieste birželio 14 d. buvo atidarytas Karavanas – įvairių tautybių bei grupių apie 50 paviljonų. Lietuviai taip pat dalyvauja su "Vilniaus" paviljonu, 1011 College St., Prisiškėlimo parapijos salėse. Gražiai išpuoštos salės, ruošiami lietuviški valgiai, puikiai Vaitiekūnaitės paruošti Lietuvos istoriją vaizduojantys paveikslai bei žemėlapiai. Juos po Karavano reikėtų perkelti į lietuvių muziejų Anapilyje. Žiūrovą ypač patraukia Lietuvių tautodailės instituto Toronto skyriaus narių surengta paroda. Labai gražūs iškabiniai kilimėliai: A. Vaitonienės (skyriaus pirmininkės), L. Nakrošienės, G. Baltaduonienės, A. Kazanavičienės, H. Lasienės, O. Taseckienės – gvildenantys gamtos, lietuviškų dainų, šokių ir tautosakos temas. A. Zenderienė papuošė medelį šiaudinukais, V. Balsienė ir S. Pacevičienė išstatė savo keramikos darbus, A. Supronas – meniškai padarytas medžio rankšluostines ir smūtkelius. Tautinės juostos – D. Staškevičienės, L. Sendžikienės ir keletas gautų iš Lietuvos. Aštuoni tautinių drabužių komplektai – audė A. Vaitonienė, A. Zenderienė, H. Lasienė ir A. Tamošaitienė. Demonstruojamas tautinių darbų audimas A. Vaitonienės staklėmis, gautomis iš Lietuvos ir verpimo ratelis. Nepamirštos parodyti ir Vilniaus verbos. Prie įėjimo galima nusipirkti trumpų juostelių (L. Sendžikienės), sveikinimo kortelių su audiniais (A. Vaitonienės) ir iš gėlių padarytų kortelių (A. Kazanavičienės). Pelnas skiriamas paviljonui. Šiai gražiai ir įdomiai lietuviškai parodai reikėjo nemažai savanoriško darbo. V. Matulaitis

Atitaisymas. "T2" 1991 m. 16 nr. išspausdintame G. Gustaitės straipsnyje "Nepriklausomas Lietuvos diplomatai" paskutinis skirsnelis turėjo būti priešpaskutinis. Vietoje pavardės L. Kučingio turėjo būti L. Kučinskis. Klaidos įvyko spaustuveje betvarkant puslapi. Atsiprašome autore ir skaitytojus. Red.

"The Toronto Sun" birželio 9 d. laidoje išspausdino Genya Inrator straipsnį, kuriame prisimenami sibiriniai baltiečių tremimai. Ji cituoja Gabiją Petrauskienę, KLB krašto valdybos vicepirmininkę: "Baltijos respublikos žmonės kovoją už laisvės atgavimą ir nieko nebijo. Jie kentėjo tiek daug, kad nieko blogesnio nesitiki". Kanados lietuviai, latviai ir estai šį mėnesį mini savo tautų skausmingą istorijos dalį – prieš 50 metų tremimus į Sibirą.

MONTREAL

KLKM dr. Jos Montrealio skyriaus susirinkimas įvyko birželio 2 d. seselių namuose. Pirminkavo D. Staškevičienė, sekretoriavo N. Bagdžiūnienė. B. Rupšienė perskaitė praėjo susirinkimo protokolą, priimtą be pataisymų. Dievo Kūno šventės proga paskaitą skaitė seselė Paulė. Ižd. E. Kerbelienė pranešė Atvelykio pietų apyskaitą ir bendrą kasos

būklę. Tartasi apie rudenį planuojamą kultūrinį renginį ir gruodžio mėnesio pradžioje metinę draugijos šventę. Po susirinkimo viešnios ir narės pasižiūrėjo sumuštiniais, pyragais ir kava.

Kun. Izidorius Sadauskas, AV parapijos vikaras, šią vasarą išvyksta ilgesniam laikui į Europą. Yra pasiryžęs aplankyti ir Lietuvą. B.S.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
Namai – Automobilai – Prekyba – Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel.: 722-3545 Res.: 256-5355
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRAKA, A.I.B.
PETRAS ADAMONIS, C.I.B.
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas nelpareigoja apsidrausti.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830
Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI
AKTYVAS – virš \$29,000,000 REZERVAS – virš milijono.
MOKA UŽ:
Certifikatus 8 1/2% Taupymo – special. 5 1/2%
Term. indėlius:
1 metų 7 1/2% Taupymo – su gyv. dr. 5 %
180 d. - 364 d. 7 1/4% Taupymo – kasdienines 5 %
120 d. - 179 d. 7 % Einamos sąsk. 3 1/2%
60 d. - 119 d. 7 % RRIF – RRSP – term. 8 3/4%
30 d. - 59 d. 7 % RRIF – RRSP – taup. 5 1/2%
IMA UŽ:
Nekiln. turto nuo 10 %, asmenines – nuo 11 %
Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"
KASOS VALANDOS:
1475 DeSeve 3907A Rosemont
Pirmadieniais 9.00- 3.00 10- 2
Antr., treč. 9.00- 3.00
Ketvirtadieniais 12.00- 8.00 3.00- 7.00
Penktadieniais 10.00- 6.00 2.00- 6.00

Gerojo Ganytojo misijos salėje Wasagoje birželio 30, sekmadienį, po 11 val. Mišių, rengiama vasaros MUGĖ
Bus skanių namuose keptų pyragų, lietuviško kugelio ir kopūstų su dešrelėmis, taipogi įvairių prekių.
Visi kviečiami mugėje dalyvauti.
Wasagos lietuvių moterų būrelis

LIETUVIŲ VAIKŲ DARŽELIS,
vedamas Nekalto Prasidėjimo Marijos seserų, jau registruoja vaikučius nuo 2,5 iki 6 metų amžiaus ateinantiems mokslo metams. Skambinti telefonu 534-5773 Toronte.

BALTIC CONSTRUCTION
Namų įrengimai ir pataisymai:
* medžių pjūvinas * tvoros * dažymas * stogai * prieplaukos (decks) * įvairūs cemento darbai (masonry) * "drywall" * "security" sistema
Įkainojimas nemokamas. Pensininkams nuolaida.
15 metų patirtis. Skambinti Paulius Stanevičius tel. (705) 428-6502, 444-0116 Wasaga Beach ir Toronto apylinkėse

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Noriką (didėsnius kiekius pristatui į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne.
GĖLĖS VESTUVĖMS
Meniška paruošiamos gėlių puokštės visam vestuvių pulkui. Kreiptis į Valę Siminkevičienę tel. 595-9761 Toronte.

VYRAS SU ŽMONA iš Lietuvos galėtų slaugyti ligonį, prižiūrėti ir mokyti lietuviškai vaikus, dirbti kitokių darbus. Skambinti tel. 362-1386 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

CATERING
Maistas gaminamas visom progom – vestuvėm, krikštynom, laidotuvių, parengimam. Skambinkite Vidai Šiaučiušienei tel. (416) 626-5184.
"LEDAS" REFRIGERATION
Taisau – visų rūšių šaldytuvus; automobilių vėsinimo sistemas; skalbimo bei džiovinimo mašinas. Darbas garantuotas, prieinama kaina.
RAIMONDA JARECKAS tel. (416) 536-8390 Toronte.

"REBE CARPENTRY"
Lietuvio stalius bendrovė, atlieka darbus pagal kliento norą. Stato naujus namus, verandas, priestatus, taiso namus, įrengia rūsius, pertvarko prausyklas ir kitus remontus darbus. Taip pat tveria tvoras. Geras darbas – pigios kainos. Skambinti tel. 416-527-7689 Hamiltone.